

Üdvözet az olvasónak!

Korább sokszor hallhattuk a kétkedő kérdést: szabad-e osztályozni hittan órán? Azoknak, akik nem kaptak kielégítő választ a kérdésre, bizonyára még nagyobb kétségként vetődik fel: szükséges-e hittanversenyt rendezni. Ezeken a református oktatási intézmények pedagógusai vagy éppen egyházmegyék katechetikai előadói által szervezett programokon természetesen nem a hitüket mérik össze a diákok, hanem bibliaismereti tudásukat, hittanórán szerzett ismereteiket.

Csattanós válasz a kétkedő kérdésre: vannak olyan református hittanversenyek, amelyek több mint tízéves múltra tekintenek vissza, de évente értesülünk újabb kezdeményezésekről. Mind több református iskola szeretne bibliai témájú versenyt indítani, ám ahhoz, hogy újdonsággal álljanak elő, kreatívnak kell lennie a tantestületnek, hiszen a hagyományos versenyeket (bibliaismereti, zsoltáréneklő, szavaló-, rajzverseny) már rég „lefoglalták”. Így született meg a szentesi iskola pedagógusainak ötleteként a multimédiás bibliaismereti verseny, és így van születőben a Lónyay Gimnáziumban egy bibliai kommunikációs program.

A Magyar Református Nevelés 2011. évi 3. számában a legismertebb, legnagyobb hagyománnyal bíró hazai és a határon túli versenyeket gyűjtöttük egybe. Törekedtünk a teljességre, s talán a bemutatkozásokból kikerekedik egy olyan kép, ami alapján megismerhetővé válik a hittanversenyek identitásformáló szerepe is.

Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta bevezető tanulmányában a versenyzés és a versengés kettőségét vizsgálja a Biblia tükrében, fontosabbnak tartva a szerző a versenyt (sőt csapatversenyt), mint a másikat elsöpörni vágyó versengést. A versenyzés / versengés személyiségre gyakorolt hatásáról, és ezzel kapcsolatban a diákok egészséges énképének fejlődéséről Botos Imola ír. A két bevezető tanulmányt követően előbb a magyarországi református intézmények és egyházmegyék versenyeiből hozunk jó gyakorlatokat, példákat, majd tágítva a perspektívát a határon túli hittanversenyek szervezésének örömeiről és gondjairól kapunk beszámolót a Felvidékről, Erdélyből és Kárpátaljáról. Öröm volt olvasni a határon túli versenyekről készült beszámolókból, hogy milyen sok fiatal vesz részt ezeken a versenyeken – s válnak ezek a programok az ismeretek összehasonlításának játékos terepe mellett magyarságmegtartó, közösségformáló, sőt családmisziós alkalmakká.

Számunk második részében három tanévnyitó istentisztelet igehirdetéseit, köszöntő beszédeit adjuk közre. A 482. évébe lépő magyar református közoktatás ünnepi alkalmaként a Kálvin téri református templomban megrendezett évnyitó ünnepség, ahol 129 magyarországi intézmény képviselői vettek részt. Úgy gondoltuk a hittanversenyekhez hasonlóan érdemes szélesebb perspektívából tekintenünk a magyar református oktatási rendszerre, ezért közöljük a Rimaszombatban megtartott kárpát-medencei református intézmények tanévnyitójának, illetve a kárpátaljai református iskolák beregszászi ünnepségének beszédeit is.

A közlemények rovatban beszámolunk a Béres Ferenc énekversenyről és a vecsési református óvodások hagyományteremtő találkozásáról.

Dr. Pompör Zoltán
szerkesztő

Hittanversenyek

DR. FODORNÉ DR. NAGY SAROLTA
Versengés, verseny, kooperáció

A versenyszellem otthonos az iskola világában. Szembesülni kényszerülünk vele nemcsak a tanulmányi versenyeken, hanem a felmérők, tesztek, ügyességi játékok során is, és az iskola egész értékelérendszer is erről szól: ki a jobb? A 2011-12-es tanévet különösen is a verseny gondolata övezi. E nyáron a tatai *edzőtáborban* megrendezett *Csillagpont* rendezvényén a sportpályák akaratlanul is emlékeztettek: küzdőtéren zajlik az életünk. A következő nyár meghatározó eseménye pedig az *olimpia* lesz, amelyre egyre lázasabban készül a sportvilág. Ez a tanév tehát hangsúlyosan szegezi diáknak és tanárnak egyaránt az olimpikonok jelmondatát: „gyorsabban, magasabban, erősebben” kell teljesíteni, különben végzetesen lemaradhatunk. Tegyük hozzá, – nem mellékesen – a szülők is versenyhelyzetben találják magukat iskolán belül és kívül, és helytállásuk bizony kihat az iskolai teljesítményekre is! Az előttünk álló tanév és a fent említett két jelentős esemény hadd irányítsa figyelmünket a versenyzés gondolatára a következő kérdések mentén: 1. Mi a különbség a versenyzés és a versengés közötti? 2. A versenyzés szükségszerűsége, haszna és veszélyei. 3. Milyen magasabb szintű közösségi létformára mutat előre a verseny?

MI A KÜLÖNBSÉG A VERSENYZÉS ÉS A VERSENGÉS KÖZÖTT?

Egyszer Jézus tanítványai azon vitatkoztak: ki a nagyobb? Jézus pedig leült, odaszólította őket, és azt mondta nekik: „Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki között az utolsó és mindenki szolgálja” (Mk 9,35). Ezzel a *versengés* ellen szólt, vagyis az alaptalan, meg nem szolgált, emberi befolyásoláson alapuló igyekezet és helyezkedő rangsorolás ellen, a lépten-nyomon egymáshoz méregetés ellen, a krisztusi lelkülettől idegen magadicsóítás ellen. Figyelmeztet: Isten országában megfordul a sorrend, és nem az kap koszorút, aki mindenáron első akar lenni. Ahol érdekek csapnak össze – és nem értékek mérkőznek –, ott alakul ki a versengés. Ez kezdetben gyakran ádáz szóharcban nyilvánul meg (2Móz 17,2), amit szükségszerűen romboló tettek követnek. A versengés gyűlölködéshez vezet, illetve a gyűlölködést állandósítja. A versengő ember viszályt szít, nyomában egyenetlenség, pörlekedés, harc, veszekedés, megkeseredés jár. A versengő ember mindig győzni akar, veszteni nem tud, nincs kijelölt küzdőtere, ott akar érvényesülni, ahol éppen tud. Küzdése szabályok nélküli. Nem véletlen, hogy a versengés szinte egyetlen újszövetségi bűnkatalógusból sem hiányzik (Róm 1,29; 13,13; 1Kor 3,3; 2Kor 12,20; Gal 5,20). A versengés nem épít, nem kíváncsi jelenség. Vegyük komolyan: az Úr szolgálja „nem verseng és nem kiáltoz, senki sem hallja hangját az utcákon” (Mt 12,19)! Nem kürtöltet maga előtt, nem hangos tőle az utca, ahol éppen jár.

A versengés nem tévesztendő össze a *versenyzéssel*. A verseny magasabb szintű a versengésnél. Szabályai vannak, más(ok) által ráruházott dicsőséggel koronázza meg a győztest, nyilvánosság elé hív úgy, hogy az erőt az erőssel méri össze. Mozgósítja nemcsak a versenyzőt, hanem környezetét is, akiknek támogatása, biztatása, „szurkolása” összpontosítja a küzdő fél erejét. Szemben a versengéssel, a versenyt nem veti el a Szentírás, de nem is dicséri. Adottnak tekinti, és a belőle kölcsönzött képekkel erősíti a hit küzdelmeiben. A verseny megtanít:

- a „fair play” szabályaira, arra, hogy szabályszerű, „törvénynek megfelelő” küzdelemért jár csak korona, és hogy az előkészületeket és az akadályokat nem lehet megkerülni: „Ha pedig versenyez is valaki, nem nyer koszorút, ha nem szabályszerűen versenyez” (2Tim 2,5).
- Kitartás, állhatatosság kell az előttünk húzódó pálya végigfutásához, ne adjuk fel olyan könnyen, ne keserítsen a küzdés nehézsége és a futás erőt emésztő fáradsága: „Állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát” (Zsid 12,1).
- Az elmúlt idők hívő serege mint valami „szurkolótábor” vesz körül „futásunkban”: „A bizonyágtevőknek akkora fellege vesz körül” (Zsid 12,1).
- A test fölött uralmat, s ha kell, önmegtartóztatást követel: „Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató” (1Kor 9,25).
- Céltudatossággal kell küzdeni, a célt nem lehet egy pillanatra sem szem elől téveszteni: „Úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél” (1Kor 9,26).
- Ha nem ismernénk a sportszerű küzdelmet, nem tudnánk, mit jelent *győzni*, és mit ért a Feltámadott a „győzőknek” szóló ígéretein a Jelenések könyvében: „Aki győz...”

Gyermekkoromból hozok magammal egy képet, amelyet az ácsi szószerző tövében hallottam: az indiánok között ismert verseny a rönkfutás. Ennek során a csapatok farönkkel futottak végig egy adott, akadályokkal nehezített úton. Érdekesége, hogy az utolsót éppen úgy megünnepelték, mint az elsőt, mert *végigfutották* a pályát. Kétszeresen is előremutató példának tartom: egyrészt azért, mert csapatversenyről van benne szó, amely az egyéni sikerre törekvésnél emelkedettebb, és megidézi a kooperatív lét örömét – erre később visszatérünk. Másrészt azért, mert nem a többiek legyőzése, kiütése válik hangsúlyossá benne, hanem a pálya végigküzdése. Ez is győzelem!

A VERSENYZÉS SZÜKSÉGSZERŰSÉGE, HASZNA ÉS VESZÉLYEI

A versenybe bizonyos helyzetek belekényszeríthetnek akkor is, ha nem vagyunk versenypártiak, vagy éppen nincs kedvünk küzdeni. Ezekről nem tudomást venni jobb esetben rövidlátás, rosszabb esetben öngyilkosság. A gazdasági, politikai, hadászati versenynek az élet-halál jellege jobban ismert, pedig tétje nem nagyobb, mint az információs- és tudásversenyé. Egy kultúrtörténeti példával élve: a húszas években valóságos kultúrpolitikai verseny indult meg a nemzetek között, akik kongresszusokon és kiállításokon mérték össze iskolai képzésük, tudományuk, művészetük, technikai fejlettségük színvonalát. Klebelsberg Kunó korabeli vallás- és közoktatási miniszter ebben a helyzetben kondította

meg a vészharangot, s figyelmeztetett: „Szomszédaink területben, népességben és anyagi erőforrásokban megnövekedtek; művelődési fölényünk leküzdése végett tervszerű kultúrpolitikai programokat állítottak fel, melyeknek megvalósítására hatalmas pénzügyi erőket vetettek latba. Életünk, belső mozgalmaink nem viharok többé egy pohár vízben; nyugati nagyhatalmaknak követői székelnék közöttünk, kik éber szemmel figyelik szellemi és gazdasági erőink fejlődését. Ne feledjük el, hogy az a szent terület, amelyet mi hazánknak nevezünk, Közép-Európában, Európa belvárosában fekszik, és ha mi magyarok csak egy kisebb műveltségű állam zsúpfedelese házában akarnánk élni, akkor ilyen ház számára nagyon korán túlságosan drágává válnék Európának ebben a belvárosában a házhely. Lebontanák szegény zsúpfedelese házunkat és más szerencsésebb nemzetek építenének itt modern palotát. Valójában lét vagy nemlét kérdéséről van itt szó.”¹

Klebensberg hangsúlyozta, hogy a nevelés nem csak kultúrpolitikai és iskolai kérdés, hanem közgazdasági kérdés, kenyérkérdés: „Nekünk olyan nemzedéket kell ma felnevelnünk, amely húsz év múlva meg fogja állani a versenyt az akkori más nemzetek generációival. És én kérdezem, hogyha a német, az osztrák, vagy a körülöttünk levő államok népiskolái majd ontják a nyolc osztályon át tanult intelligensebb tömegeket, vajon akkor meg fognak-e tudni állni a magyar dolgozó tömegek a maguk csekélyebb intelligenciájával a tanultabb külföldi nemzetek munkástömegeinek versenyében? Mert óriási illúzió volna azt gondolni, hogy ez csak kultúrpolitikai és iskolai kérdés: ez közgazdasági kérdés, ez kenyérkérdés, mert ma a mezőgazdaság s az ipar olyan komplikálttá vált, hogy itt az egyes termelési ágak ismereteinek elsajátításához, sőt még a napszámos munkák megfelelő végzéséhez is megfelelő nagyobb intelligencia kell.”² A mai oktatáspolitikára sem kisebb felelősség hárul!

Nemcsak nemzetközi és nemzeti szinten, hanem a mindennapok arénájában is *jótekonny* nevelő-fejlesztő hatású lehet a harc, a verseny, küzdelem, az *agón*. Azt jelenti: „mindig a legjobbnak lenni és másokat felülmúlni.” Az ókori görög életnek és a nevelésnek ez volt a legfőbb hajtóereje akár a nemesi életkörben, akár a földművelők és hajózásból élők között. A versenyek célja: az erény – *areté* – megszerzése és gyakorlása. A test erényének a bátorságot és az egészséget, a szellem *areté*jének pedig a tanácsbeli bölcsességet és leleményességet tekintették. Ezek dicsérete Homérosz költészetében jelent meg. Vele szemben Hésziodosz a csendes, kitartó, szívós munka versenyét magasította. Jelzésértékű, hogy már „e kezdeti korban nemcsak hadviselésre és a közügyekben való részvételre folyt a nevelés, hanem a komoly és serény munkára is. Úgy mondhatnánk ezt más szóval, hogy a nevelésnek nemcsak heroikus, hanem ökonomikus iránya is volt.”³ Mai kompetencia-alapú nevelés-szemléletünk vagy akár a „többszörös intelligencia” elmélet csak megerősíti a tudás-értékek kincsként való elismerését. Ezért beszélnek árnyaltabban a képességekről, pl. verbális-nyelvi, matematikai-logikai, térbeli-vizuális, testi-kinesztéziás, zenei,

1 Gróf Klebensberg Kuno beszédei, cikkei és törvényjavaslatai 1916-1926. Athenaeum, Budapest, 1927. VIII.

2 I.m. 318.o.

3 Az európai ókor neveléstörténete. Prohászka Lajos egyetemi előadásaiból. I. (Orosz Gábor szerk.) A könyv Az európai ókor neveléstörténete című egyetemi tankönyv pontosított szövegű elektronikus változata. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2004. 31.

interperszonális és intraperszonális képességekről,⁴ a tehetség, a szakértelem, az elméleti és a gyakorlati tudás megannyi színes formájáról. Mindezekért az iskolai versenyek ne csak lexikális ismereteket mérjék, és ne csak azok megszerzésére ösztönözzenek, hiszen a társadalmi szükségletek rendszere ennél sokkal összetettebb, és ennek megfelelően sokkal többféle „mesterembert” kíván.

A versenyzés a tudás megszerzésének mélyítését, tartalmi gazdagítását, feldolgozási képességét, gyorsítását⁵ szolgálja. Felszínre hozhatja a szunnyadó tehetséget, és életformává alakíthatja annak használatát. Segíthet felismerni a kapott talentumokat, kedvet ébreszthet azok forgatására. A győzelem reménye hajtóerő; belső ösztönzéssé, intrinszc motivációvá válik, míg az elért újabb és újabb tudás már önmagáért lelkesít, s a jutalom a megtalált válasz lesz, vagy a megszerzett jobb képesség. A verseny esélyegyenlőséget biztosít a tehetségnek. Kiegyenlítheti a származás hátrányait. Míg az iskola általában újratermeli a társadalmi igazságtalanságokat és rejtett tantervével jelentős mértékben a szülői társadalmi helyzete mentén meghatározza a tanuló életpályáját, a szervezett verseny – ha igazságos –, időszakosan felfüggeszti ezeket a vastörvényeket, és esélyt ad a gyermeknek arra, hogy kiugorjék társadalmilag determinált helyzetéből. Emiatt is csak üdvözölni lehet a határokon átnyúló, kárpát-medencei kiterjesztésű versenyeket.

A verseny előnyeinek hangsúlyozása mellett meg kell említenünk a *veszélyeit* is. A versenyzés talán legnagyobb kockázata, hogy egyoldalúvá teheti a versenyzőket, különösen, ha magas szinten művelik „tudományukat”. Az athéni görög nevelési eszmény óvott az egyoldalúságtól és a részképességek túlfejlesztésétől az egész rovására. Az olimpiai játékokat költői versenyekkel kapcsolták össze – annál is inkább, mert az istenek tiszteletéből fakadtak. A gymnasztikai nevelés is szorosan összefonódott a múzsai (irodalmi, művészeti) neveléssel. A test harmonikus szépségének kialakítása közben figyelmet fordítottak a jóságra, lelki szépségre, műveltségre, egyszerűen a jellemformálásra is. Tanulhatunk ebből is. Szülőknek és pedagógusoknak egyaránt feladata, hogy óvják a fiatalokat attól, hogy túlzottan egy lapra tegyenek fel mindent. Továbbá, a sportvilág és egyéb versenyterületek dopping botrányai, titkos összejátszásai erő feletti küzdelemre készíthetik a tisztességesen küzdeni akarókat, vagy arra, hogy a korpa közé keveredve maguk is kiskapukat keresve érvényesüljenek. Az igazságtalanság a versenyzők kedvét szegheti, és arra készítheti őket, hogy feladják, vagy többé ne induljanak, hisz’ „úgysem érdemes”. A tanulmányi versenyek szervezői, iskolák és pedagógusok ügyeljenek a tisztességre. Ne legyen személyválogatás az értékelések során az iskola köznapi életében sem. Az egyes embernek épp úgy, mint az egyháznak prófétai küldetése, hogy tiltakozzék az igazságtalanságok ilyen formái ellen is. Csak az tud szót emelni az igazságtalanságok ellen, aki hiszi, hogy Isten országa eljövendő, igazságos, és megítél minden hamisságot.

4 V.ö.: Kristen Nicholson – Nelson, *A többszörös intelligencia*. Scholastic Inc. – Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2007.

5 Gesztesi-Gross Péter, *Tanulmányi versenyek szerepe az MPI tevékenységrendszerében. Tehetőség gondozás*. 2010. október, 16. o.

http://www.mpigyor.hu/tartalomuj/kiadvanyaink/hirek/hirek_2010/hirek_2010_oktober_202_szam.pdf

MILYEN MAGASABB SZINTŰ KÖZÖSSÉGI LÉTFORMÁRA MUTAT ELŐRE A VERSENY?

A versenyzés túlmutat önmagán. Sejteti, hogy van egy magasabb szint, a létnek rendezettebb foka, a teljesítmény kényszere nélküli élet, az *egymásban örömet találó létforma*, a „játsszó ember.” A „játsszó ember”, a „*homo ludens*” Teremtőjére és Megváltójára nézve él a másik emberrel és környezetével. Számára végtelen lehetőségek színtere a világ, amit nem meghódítani és legyőzni akar, hanem létezni benne szabadon és közlésre nyitottan. Egyelőre „kooperációnak” nevezzük, de csak azért, mert a „játék” szót már / még nem értjük igazán.

Az egymásért való létben egyik ember emeli a másikat, nem nézi ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másikat is. Erre emlékezteti Pál szeretett atyjafiai: „semmit ne tegyetek önzésből („versengésből”), se hiú dicsőségvágyból, hanem alázattal különbnek tartsátok egymást magatoknál; és senki se a maga hasznát nézze, hanem mindenki a másokét is. Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt (Fil 2,3-4). Erre az indulatra a szeretet képes, amelynek forrása egyedül a Krisztusban önmagát adó Isten. Ilyen indulattal élni csak az képes, aki ezzel a szeretettel találkozott. Isten legyen nekünk irgalmas, amiért ez alig-alig ismerhető fel közöttünk! A versengő és a versenyző ember más-más formában, mégis a maga hasznát keresi. Csak a szeretet nem keresi a maga hasznát (1Kor 13,5), sőt másokért „küzd” (Kol 4,12), hogy mint szabad emberekkel, velük együtt „játszhasson.”

Az, aki a jövődőt hordozza szívében, azaz a krisztusi ember számára a tudás és a képesség már nem arra szolgál, hogy a másikat legyőzze, főként nem arra, hogy saját dicsőségét keresse, hanem arra, hogy adjon belőle annak, akinek ez *örömet* jelent. Isten dicsősége így ragyoghat fel „szúpfedeles” kunyhók, országrészek és ország felett.

Versengés – versenyzés – egymásban örömet találó lét: három szakasz. Tükrözi lelki fejlődésünk rendjét. A versengés a *természeti ember* tulajdonsága, aki – mint fentebb láttuk –, káoszt idéz elő. A versenyzés a *törvény alatti* lét velejárója, arra jó, hogy megtanítsa a szabályokkal élni, amíg azok belsővé nem válnak. Az egymásért való lét az *újjászületett* emberek vonása, akik nem legyőzni akarják egymást, hanem egyik a másiknak javára lenni, sőt öröme lenni. E három szakasz megfeleltethető Wass Albert felosztásának: „Háromféle ember él a világon: a rontó-ember, a gyűjtő-ember és a látó-ember.” Majd hozzáteszi: „Te látó ember leszel, ugye?”⁶

6 Wass Albert, *Az igazlátó*. Kráter, Pomáz, 2004, 8.

BOTOS IMOLA

Versenyzés és személyiségformálás

Szinte minden nap találkozunk versenyhelyzetekkel, jelen van a mindennapi életünkben, emberközi kapcsolatainkban. A versengés minden olyan helyzetben megjelenik, ahol szóba jöhet a teljesítmény, így nem meglepő, hogy az iskolai élet mindennapjaiban is ott van, ösztönözve vagy hátráltatva a diákok tevékenységeinek sikeres kivitelezését. (Valójában már óvodáskorban is megjelenik a versengés, amikor a gyerekek teljesítményhelyzetbe kerülnek, ezáltal egyre természetesebbé válik számukra, hogy tulajdonságaikat, teljesítményeiket másokéival hasonlítsák össze.)

Az iskolai élet számtalan lehetőséget biztosít arra, hogy a diákok versenyezzenek egymással. A versengés tárgyai különbözhetnek: versenyezhetnek az osztályzatokért, a tanár megbecsüléséért, elfogadásáért, a társak szeretetéért, a népszerűségért, mások elismeréséért, vagy esetleg az osztályban betöltött vezető szerepért. Az iskola pedig egy olyan társas közeget biztosít mindezeknek, ahol a versengés formális és informális formája egyaránt megjelenik, ezek szoros kölcsönhatási viszonyban állnak egymással.

A versengés az iskolai továbbhaladás területén is megjelenhet, így előfordul az is, hogy már kisiskoláskorban felvételi vizsgát tesznek a gyermekek annak érdekében, hogy az iskola kiválaszthassa azokat, akik adott szempontjai által a legmegfelelőbbek számára. Ennek következményeképpen már nagyon korai életszakaszban szembesülnek a verseny azon formájával, amikor is adott kritériumok alapján összehasonlítják tulajdonságaikat, képességeiket, teljesítményeiket másokéival.

Előfordulhat, hogy a versengés következtében megromlanak az emberi kapcsolataink, hiszen az ember embernek farkasává válhat, aki nem veszi figyelembe embertársának érzéseit, érdekeit, aki minden eszközt igyekszik bevetni annak érdekében, hogy győztesként kerüljön ki a versenyhelyzetből. Vannak azonban olyan emberek is, akik a verseny hatására kihoznak magukból olyan dolgokat, amelyekre általában nem lettek volna képesek. Tehát a versenyeknek megvan a maga pozitív és negatív oldala, előnye és hátránya egyaránt.

A versengés mindig feltételez egy vagy több másik embert, akivel összehasonlítom önmagam, teljesítményemet, képességeimet, vagy akivel kívülről összemérnek. A másokkal való összehasonlítás igen jelentős a személyiségfejlődés szempontjából, az én-tudatunk kialakulásában kitüntetett szerepe van. Számunkra fontosak mások visszajelzései arról, hogy teljesítményünk, képességeink, megnyilvánulásaink mások számára jók-e vagy rosszak, helyesek vagy helytelenek. Ezeket a visszajelzéseket ugyanis beépítjük a későbbiekben a személyiségünkbe, hiszen tulajdonságainkat akkor vagyunk képesek igazán értékelni, ha összehasonlítjuk azokat másokéival. A szociálpszichológiában a versengés igen erős kapcsolatot mutat az összehasonlítás folyamatával, amely során folyamatos információt szerzünk, kapunk arról, hogy hol helyezkedünk el a saját, különböző életcsoportjainkban, ami elengedhetetlen az önismeretünk, én-azonosságunk szempontjából. A versengést még kapcsolatba hozták az együttműködéssel is, hiszen amikor két vagy akár több ember verseng egymással, akkor folyamatosan figyelnek egymásra, összehangoltan reagál az egyik a

másikra. Vannak olyan versenyhelyzetek ahol ez a kapcsolat abszolút érzékelhető, máskor viszont nem ösztönözzük a kapcsolat kialakulásának fontosságát, jelentőségét.

Az emberek nagyban különböznek abban a tekintetben, hogy milyen gyakran versengenek, keresik a versenyhelyzeteket (hiszen nem nehéz megtalálni ezeket a helyzeteket), illetve abban is, hogy ezeket a helyzeteket képesek-e felvállalni, vagy inkább elkerülik. Eltérnek még abban is, hogy milyen érzelmeket élnek át egy-egy versenyhelyzet során, illetve hogyan él meg a győzelme vagy a vereséget. Például egy-egy diák versenyre való kiválasztásakor figyelembe kell venni az adott diák személyiségét, esetleg kikérhetjük egy iskolapszichológus véleményét is ebben, elkerülve ezzel az esetleges versenyhelyzetek negatív következményeit. Tehát elmondhatjuk, hogy nem csupán tudás és hozzáértés kérdése a versenyhelyzetekben való sikeres részvétel.

Több kutatás eredményeként sikerült különböző típusokat körülhatárolni:

Hiperversengő: ezek a típusú személyek általában agresszívek, nem válogatnak az eszközökben, nehezen viselik a vereséget, minden helyzetet versenynek tekintenek, illetve mindenért megpróbálnak versenyezni. Mivel nehezen viselik a vereséget, ezért igyekeznek elkerülni. Alacsony önbizalommal rendelkeznek, gyakran válnak agresszívvá és manipulatívá. Általában a körülöttük lévőket lebecsülik, és hatalomra, dominanciára törekednek. Gyenge empátiakészséggel rendelkeznek, individualisták, ennek eredményeképpen mindig prioritást élvez a saját cél a csoportcéllal szemben. A hiperversengő személyek akár narcisztikus személyiségűek is lehetnek.

Önfejlesztő vagy kiegyensúlyozott típusú versengő: ez a típusú személy elsősorban azokban a helyzetekben látja meg a versenyt, amelyek értéket képviselnek a számára. Ezért is fontos, hogy ha esetleg ilyen személyt választunk ki valamilyen formális, strukturált versenyre, akkor az a verseny főleg a diáknak legyen fontos, és ne a tanárnak. Ebben az esetben a versengés célja az, hogy a saját potenciális képességeit a lehető legjobban és a legmegfelelőbben bontakoztassa ki. Elsősorban a személyes fejlődés kerül előtérbe. Nem vesz igénybe akármilyen eszközöket a cél elérése érdekében, és nem minden helyzetben versenyez. A vereséget úgy fogadja el mint a fejlődéséhez szükséges lépést, illetve egészséges önbizalommal rendelkezik. Elmondhatjuk, hogy ez egy egészséges személyiségű megközelítés.

A versenyhelyzetek számos funkcióval is rendelkezhetnek. Ezek közül a legfontosabakat emelem ki.

Társas összehasonlítás funkciója: Mint tudjuk, az iskolai nevelés egyik alapvető feladatai közé sorolandó a gyerekek önismeretének fejlesztése. Nagyon fontos, hogy a gyermekek minél realisabb képet tudjanak kialakítani önnön erősségeikről, illetve gyengeségeikről. Ezt követően pedig további feladatnak lehet tekinteni a gyenge pontoknak a megerősítését, fejlesztését. Ezen a területen, véleményem szerint, kikérhetjük az iskolapszichológus szakvéleményét. Miért fontos az önismeret? Ha egy diák megfelelő szintű önismerettel rendelkezik, akkor sokkal nagyobb esély van arra, hogy az életben megtalálja azt a területet, ami a leginkább megfelel a személyiségének, illetve képességeinek. A diákok leggyakrabban önnön képességeik, tulajdonságaik felmérésekor a társas összehasonlítás

módszerét alkalmazzák, ugyanis e módszer alkalmazása által tanulhat a legtöbbet önmagáról – természetesen, ha megfelelően alkalmazza. A formális és informális versenyhelyzetek pedig kiváló közeget teremtenek e módszer alkalmazására. Általában egy hozzánk hasonló emberrel vetjük össze képességeinket, tulajdonságainkat, egyszóval önmagunk, ugyanis így nyerhetjük a legpontosabb információkat. Ez a jelenség már óvodáskorban megjelenhet, de a jelentősége csak a kor előrehaladtával növekszik.

Az összehasonlítás folyamatának három konkrét szakasza van: az első önmagunk megítélése másokhoz viszonyítva. Ezt követi az értékelés szakasza, amelynek célja, hogy következtetéseket vonjunk le az önmagunk és riválisunk erősségeiről, gyengeségeiről, módszereiről, stb. A harmadik szakasz a motivációs szakasz, ahol az előbbi szakaszban levont következtetéseknek igen jelentős szerepük van, hiszen ezek motiválják az egyént a teljesítmény serkentésére.

Az összehasonlításnak két típusa van, az egyik az ún. felfelé hasonlítás, amikor is egy olyan személlyel hasonlítjuk össze önmagunkat, aki az adott területen jobb, mint mi, ezáltal meg tudja tanítani az egyént arra, hogyan teljesítsen hatékonyabban, kiemelkedőbben, aki valójában arra ösztönzi, hogy több és jobb legyen. Továbbá van az úgynevezett lefelé hasonlítás, ami azt a célt szolgálja, hogy énünket felnagyítsuk, kiemeljük. Ez elsősorban azokban a helyzetekben jelentkezik, amikor az egyén úgy érzi, hogy veszély fenyegeti az önértékelését, vagyis amikor mások nyilvánvalóan jobbak nála. Ezt úgy védi ki, hogy olyan szituációkat keres, amelyekben gyorsan és biztosan tud győzni.

Miért fontos ezen információknak az ismerete az iskola, illetve a pedagógus szempontjából? Azért, mert ha a pedagógus a versengést szeretné növelni egy adott osztályban, akkor növelnie kell annak a lehetőségét, hogy a diák minél gyakrabban hasonlítsa össze magát a társaival. Ha pedig csökkenteni szeretnénk a versenyhelyzeteket, esetleg azért, mert negatív hatással vannak az osztálybeli kapcsolatokra, akkor csökkentenie kell azokat a helyzeteket, amelyekben a diákok lehetőséget látnak a társas összehasonlításra. A tanárnak, illetve a diáknak is egyaránt fontos ezen felsorolt funkciónak az ismerete, illetve annak tudatosítása, hogy milyen következményekkel járhat e két hasonlításnak az alkalmazása. A pedagógusnak tudatosítani kell azt, hogy például, ha egy magas önbizalommal rendelkező diáknál alkalmazza a felfelé hasonlítást, akkor motiválni fogja, hiszen bízik abban, hogy képes az adott pillanatban a tőle jobban teljesítőt utolérni. Azt a diákot azonban, aki gyenge vagy kevés önbizalommal rendelkezik, segítheti az időnkénti lefelé hasonlítás, amelyet nagy tapintatossággal kell alkalmazni. A gyengébb eredményekkel rendelkező diákok esetében a társas összehasonlítás gyakran negatívumként jelenik meg. Ebben az esetben, a pedagógus a diák a korábbi teljesítményéhez képest megtett fejlődésére hívja fel a figyelmet, ugyanis ez kicsit ellensúlyozhatja a társas összehasonlítás negatív következményeit.

Személyiségformáló funkció: a versengés hozzájárulhat az egyén személyiségének alakulásához, hiszen olyan tulajdonságai kerülhetnek előtérbe, amelyek háttérbe szorultak eddig élete folyamán. Természetesen ez a folyamat is kapcsolatban áll a társas összehasonlítással. Ami nagyon érdekes jelenség, hiszen miközben az egyén egy önmagához hasonló egyénnel veti egybe a tulajdonságait, képességeit, a versengő felek inkább különbségre törekednek. Ezt pedig kétféleképpen érhetik el: ha az egymással versengő diákok egy adott területen

belül próbálnak jobb teljesítményt nyújtani – ezt a folyamatot nevezzük *vertikális összehasonlítás*nak. Ha kicsit konkrétabban szeretnék fogalmazni, akkor azt mondanám, ezek azok a helyzetek, amikor például a diákok azért versenyeznek, hogy ki legyen a jobb matematikus vagy fizikus.

Előfordul azonban olyan helyzet is, amikor az egymással versengő diákok újabb és újabb összehasonlítási kritériumokat határoznak meg, vagy olyan tulajdonságaikra figyelnek fel, amelyek megkülönböztetik őket a társaiktól. Ezt a folyamatot pedig *horizontális összehasonlítás*nak nevezzük. Ez utóbbi folyamat járul hozzá ahhoz, hogy az egyén személyisége differenciálódjon. Például, ha két látszólag egyformán tehetséges matematikus diák, a versengés hatására rájön arra, hogy egyik inkább tanítani szeretné a matematikát, míg a másik inkább az elméletben szeretne elmélyülni. A tanárnak itt ismét fontos szerepe van, hiszen tudatosíthatja a diákokban azt, hogy mindenki előtt több lehetőség adódhat, és ha valaki esetleg sikertelen egy adott területen, nem jelenti azt, hogy mindenben sikertelen, lehet egy másik területen is sikeres. Ha például valaki a tanulásban nem ér el kiemelkedő eredményeket, attól még lehet egy nagyon megbízható közösségi ember, akire a társai mindig számíthatnak.

Motiváló funkció: elég egyértelmű, hogy a versengésnek az egyik legnyilvánvalóbb funkciója a motiváló erőben rejlik. Ha az iskolai versengést vesszük figyelembe, akkor a versengés szoros kapcsolatot mutat a teljesítménymotivációval. Háromféle teljesítménymotivációt különítenek el:

- az első a külső jutalom által irányított tanulás. Ebben az esetben a diák célja a jutalom elérése, a megtanulandó dolog csak eszköz a diák kezében. Például azért szeretné elsőként jól megoldani a matematikai feladatot, mert jó osztályzatot kap érte.
- A második esetben a teljesítmény háttérében az én felnagyítása, az énné kiemelése húzódik meg. A diák figyelme elsősorban önmagára összpontosul, célja, hogy környezete tehetségesnek, okosnak találja.
- A harmadik motiváció a feladat irányította tanulás, amikor a diák számára a tanulás önmagában véve értelmes, értékes és örömet okozó feladat. Ilyenkor belső motivációról van szó, hiszen a diák azért végez el egy feladatot, mert örömet okoz számára anélkül, hogy bármilyen jutalmat várna el cserébe.

Miért fontos a motivációra való összpontosítás? Azért, mert ha például egy tanár anélkül versenyeztet egy diákot, hogy előzetesen gondot fordítana a tantárgya iránti valódi érdeklődés felkeltésére érhet el ugyan magas teljesítménynövekedést a diáknál, hosszú távon azonban nem biztosítja a tantárgy iránti elkötelezettségét.

Játék funkció: a versengés okozhat izgalmat, szórakozást is. Számtalan olyan játék van, amely magába foglalja a versengést. Kisiskoláskorban az új készségek begyakorlásakor, vagy esetleg a monotonabb feladatok végrehajtásakor a versengés szórakoztató jellege elősegítheti a tanulás folyamatát, illetve a versengés szabályai is könnyebben elsajátíthatóak játékos körülmények között.

Szelekció, tehetségkutatás: az iskolai versenyek, illetve az országos tanulmányi versenyek alapvető funkciója. A legjobbak kiválasztását általában úgynevezett selejtezők, előversenyek előzik meg, amelyek során konkrét és jól meghatározott kritériumok alapján történik meg a kiválasztás.

Láthattuk, hogy milyen sok funkciója lehet a versengésnek, illetve azt is próbáltam körvonalazni, hogy mennyire fontos és jelentős a pedagógusoknak, illetve az iskolai nevelésnek a szerepe az egyén személyiségének kialakulásában. Úgy vélem, hogy még számos más aspektusát is ki lehetne emelni a versengésnek, de véleményem szerint, ha a pedagógusok a további munkájukban igyekeznek figyelembe venni, illetve helyesen alkalmazni a felsorolt módszereket, akkor hozzájárulhatnak a jövőbeni generáció egészséges személyiségének kialakulásához.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Festinger, L. (1976): A társadalmi összehasonlítás folyamatainak elmélete. In Pataki Ferenc (szerk.): *Pedagógiai szociálpszichológia*. Budapest, Gondolat, 259-291.
- Fülöp M. (1991): A szociális készségek fejlesztésének elméletéről és gyakorlatáról. *Pedagógiai Szemle*, 5. 3-13.
- Fülöp M. (1992): A tehetséges gyerekek versengő magatartásáról. *Új Pedagógiai Szemle*, 5, 3-13.
- Fülöp M. (1995): A versengésre vonatkozó tudományos nézetek, III. A versengés a szociálpszichológia tükrében. *Pszichológia*, 15(4), 435-474.
- Fülöp M. (1997): Versengés az iskolában. In Mészáros Aranka (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 172-296.
- Manor, H. (1987): The effects of environment on high school success. *Journal of Educational Research*, 80(3), 184-188.
- Middleton, D. (1998): *Dealing with competitiveness*. The Rosen Publishing Group.
- Pepitone, E. A. (1985): Children in cooperation and competition, antecedents and consequences of self-orientation. In Slavin és mtsi (szerk.): *Learning to cooperate, cooperating to learn*. Plenum Press.
- Rich, J., M. - DeVitis, J. L. (1992): *Competition in Education*. Charles C. Thomas Publisher.

Óvodai és iskolai versenyek

KARI SÁNDORNÉ

„Az Úr csodái” – Református Óvodák Országos Rajzversenye

*„Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést”,
hogy fényesen ragyogjunk, „mint csillagok e világban”
(Fil 2:13,15)*

Intézményünk a Szivárvány Református Óvoda Berettyóújfaluban már kilenc alkalommal rendezte meg az „Az Úr csodái” rajzversenyt református óvodások számára. Mintegy 11 éve született meg a verseny elindításának ötlete a nevelőtestület elhatározása alapján. Fontosnak tartottuk, hogy az egyre növekvő létszámú református óvodák között kapcsolat, együttműködés alakuljon ki. Az évente megrendezésre kerülő szakmai napokon kívül nem volt más találkozási lehetőség, ahol segítve, ötleteket adva betekinthettünk volna egymás munkájába. A rajzverseny lehetőséget nyújt a református óvodákban folyó munka megismerésére, újabb technikák elsajátítására, alkalmazására, az óvodák közötti egészséges versenyszellem kialakítására, a vizuális nevelés magasabb szintre való emelésére.

Minden református óvoda pedagógiai programjában szerepel a bibliai történetek megismertetése a gyermekekkel. Az óvodák különböző történeteket dolgoznak fel a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően. *Az Úr csodái* egy olyan cím, amelybe valamennyi bibliai történet, gyermekének, vers, imádság bele tartozhat. Ezért választottuk rajzversenyünknek ezt a nevet.

A világ képi megismerése a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A felnőttek felelőssége, hogy a vizuális élmények ne kerüljék el a gyermekeket. Az érdeklődés, a motiváció, a jó légkör befolyásolja azt, hogy környezetünkől mit veszünk észre. Csak szeretetteljes légkörben lehet alkotni, önmagunkat kreatívan kifejezni. A felnőttek közreműködése is szükséges ahhoz, hogy megtanulja a gyermek észrevenni, ami gyönyörködtető, ami esztétikus. Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre, hogy figyelmüket ráirányítsuk a jelenségekre, hogy megismertessük a gyermekekkel a szín- és formavilágot, az anyagok természetét, a technikákat, amelyekkel kifejezhetik elképzeléseiket, érzelmeiket, gondolataikat. Az ábrázolás szerepe az, hogy a tárgyi világ feldolgozásában, megértésében, megismerésében és újraalkotásában segítse a gyermeket, aki alkotás közben gazdagodik, fejlődik manuálisan, gondolataiban és érzelmeiben, edződik akarata, kitartása. Az általa létrehozott dolgokhoz mindig erősebb érzelmi szálak fűzik, ezáltal mélyebbé, pontosabbá, tartósabbá válnak emlékképei. A művészi tevékenységek a szabadság élményét nyújtják, s miközben a gyermek szabadjára engedi érzelmeit, utat enged vágyainak, elképzeléseinek, kommunikál környezetével, szocializálódik, ismeretekkel gyarapszik, technikákat tanul.

Feladatunk, s egyben célunk, hogy változatosabbá tegyük ábrázoló tevékenységüket, észre vétecsük velük, hogy minden megjeleníthető, ábrázolható, így a bibliai történetek is. Vizuálisan kifejezve teyenenek vallást Isten csodálatos dolgairól. A változatos téma, az érdekes, egymással kombinálható technikák örömtelivé, vonzóvá, izgatóvá teszik a tevékenységet.

A rajzverseny Hagymási Gyuláné akkori óvodavezető asszony ötlete volt, amit a nevelőtestület örömmel fogadott, jónak, megvalósíthatónak tartott, és közösen dolgoztuk ki a részleteket.

Évenként változó mennyiségű (110 – 190) pályamű érkezik óvodánkba. A beérkezett rajzok mennyisége, és az alkotók életkora határozza meg, hogy hány korcsoportban (3-5) díjazzuk az alkotásokat. A rajzversenyen korcsoportonként három kategóriában hirdünk eredményt.

- „Varázsceruza” díjjal a különleges, a kép tartalmát legjobban kifejező technikát díjazza a zsűri az első, a második és a harmadik helyezettet választunk valamennyi korcsoportban.
- A „Mosolygó szív” díjjal a kép tartalmának megjelenítését értékeli ugyancsak az első hármat korcsoportonként.
- A „Szivárvány” díj kategóriában a kép összhatását, színvilágát, színharmóniáját díjazza elsősorban.

A tetszőleges technikával (kivéve természetkép) készült rajzokat A/4-es vagy A/3-as méretben fogadunk el. Független szakemberekből álló (3 tagú) zsűri értékeli mindenkor a gyermekrajzokat. Azt tapasztaljuk, hogy egyre igényesebb, esztétikusabb, változatosabb technikát alkalmazó gyermekmunkák vesznek részt a megmérettetésben. Legkevesebb 27 gyermeket díjazunk, és volt olyan év, hogy a megosztott helyezések és különdíjak adásával mintegy 40 gyermek részesült könyvjutalomban és oklevélben. Célunk, hogy minél több gyermeket részesíthessünk jutalomban, elismerve igényes, esztétikus, kitartó munkájukat.

Az első „Az Úr csodái” Országos Óvodai Rajzverseny ünnepélyes díjkiosztására és a kiállítás megnyitójára 2002. április 25-én került sor. Több mint 150 gyermekmunkát küldtek az óvodák az ország különböző helyeiről: Sepsiszentgyörgytől Budapesten, Csákváron, Hódmezővásárhelyen, Makón át Jászberényig és Debrecenig. A zsűri elnöke Tóth Pálné, a Debreceni Református Tanítóképző Főiskola Gyakorló Iskolájának igazgató helyettese, zsűritagok Dezsőné Borbély Emma, és Gáspár József rajztanárok voltak. A rajzpályázat nyertesei szüleikkel és a felkészítő óvónőkkel több száz kilométer távolságról is eljöttek Berettyóújfaluba az ünnepélyes díjkiosztóra. A gyermekek rácsodálkoztak a sok szép gyermekmunkára és örömmel fedezték fel rajzaikat a kiállított alkotások között.

Az óvodavezető köszöntése után Nagy Zsolt esperes Úr Ján. 21: 1,15. verse alapján tartott nyitó áhítatot. Szólt arról, hogy csodálattal lehet beszélni a gyermekről, mint Isten ajándékáról. Ezek a gyermekek Istentől kapott talentumokkal rendelkeznek, akikért mindannyian felelősséggel tartozunk. Dr. Horkay György főtanácsos Úr a Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala nevében köszöntötte a megjelenteket. Hangsúlyozta, hogy a pályázati kiírás, melynek címe „Az Úr csodái”, jó alkalmat teremt arra, hogy a gyermekek megjelenítsék a bibliai történeteket, a bibliai eseményeket. Megköszönte a

Szivárvány Óvoda dolgozóinak és a szülőknek azt a nagy szeretetet, melyben részesítettek a vendégeket. Ezek után került sor a díjak, oklevelek átadására, ami a gyermekeknek örömteli maradandó élményt jelentett.

A fogadás után a vendégek megtekintették az óvodát. Ebédet követően az óvodapedagógusok szakmai tanácskozáson vettek részt, amelynek témája az óvodai vizuális nevelés gyakorlati megvalósítása, tapasztalatok átadása. A beszélgetést Szilágyi Imre főiskolai tanár, grafikusművész vezette. Eközben a vendég szülők és gyermekek a város nevezetességeivel ismerkedtek.

2003-ban hasonló keretek között rendeztük meg a második országos rajzversenyt. 2004 volt az egyetlen olyan év, amikor nem írtunk ki pályázatot az óvodánkban megrendezett Országos Szakmai Konferencia miatt. Azóta is minden évben megrendezésre kerül a rajzverseny, amelyen általában 12 magyarországi református óvoda vett részt. Eddig 22 óvoda pályázott a rajzversenyre (Gyula, Orosháza, Csákvár, Debrecen, Jászberény, Mezőcsát, Budafok, Rákoscscaba, Kelenföld, Székesfehérvár, Miskolc-Diósgyőr, Dombóvár, Vecsés, Hódmezővásárhely, Makó, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Martfű, Szeged, Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár, Berettyóújfalui). 2003-tól a berettyóújfalui Toldi Miklós Református Általános Iskola rajzszakos pedagógusaiból álló 3 tagú zsűri: Siteri Róbert, Fábiánné Kiss Gabriella és Czirjárné Hajzer Ilona értékeli a rajzokat.

2009-től nemzetközivé vált a rajzverseny a Kolozsvári Csemete Református Óvoda részvételével. Ebben az évben a két óvoda között testvéróvodai kapcsolat jött létre. Nemzeti Civil Alapprogramtól elnyert pályázati támogatásból megvalósult egy programsorozat a határon átnyúló civil kapcsolatok erősítésére. 2009 áprilisában a Csemete Református Óvoda gyermekei, szülők, nevelők látogattak el hozzánk. A 3 napos programsorozat keretében került sor „Az Úr csodái” VII. Országos Óvodai Rajzverseny díjkiosztójára, melyet az óvodai néptáncsoport műsora, az óvodai énekkar szolgálata, a Nagyváradai Bábszínház előadása, szeretetvendégség tett ünnepélyessé. A két óvoda között létrejött baráti, szakmai kapcsolat, kölcsönös intézményi látogatás hozzájárult a gyermekek ismereteinek fejlesztéséhez, bővítéséhez. Megismerték egymás kultúráját, hagyományait, erősödött nemzeti identitástudatuk, a gyermekek életre szóló élménnyel gazdagodtak. Az országos és a határon átvélő programok Berettyóújfalui – városunk – hírnevének öregbítését is szolgálták. Azóta minden évben kapunk pályamunkákat a Csemete Református Óvodától.

Az utóbbi években az óvodák közötti nagy távolság, az intézmények és a családok gazdasági helyzete nem teszi lehetővé, hogy a díjkiosztó ünnepségre személyesen eljöjjenek, ezért a jutalomkönyveket, okleveleket postán juttatjuk el a helyezést elért gyermekeknek. Az óvodák visszajelzései alapján a résztvevők örömmel és várákozással vesznek részt a versenyen. A díjazott alkotásokból az óvodában minden évben kiállítást rendezünk, és óvodánk gyermekei részére ünnepélyes keretek között adjuk át a jutalmakat.

A verseny lebonyolítása a Református Pedagógiai Intézettől és Berettyóújfalui Város Önkormányzatától elnyert pályázati támogatásokból, szülői adományokból, alapítványi támogatásból és a költségvetési keretből valósult meg.

Terveink között szerepel, hogy folytatjuk az immár hagyománnyá vált rajzverseny megrendezését még több hazai és határon túli református óvoda bevonásával. Eddig csak pozitív visszajelzéseket kaptunk az óvodáktól, minden évben érdeklődéssel várják a

pályázati kiírás megjelenését. Szeretnénk a református óvodák táborába újonnan belépőket is bevonni a versenybe. Szakmai célkitűzésünk helyességét és szükségességét igazolja, hogy egyre igényesebb, esztétikusabb, újabb technikai megoldásokat alkalmazó pályamunkák érkeznek a Szivárvány Református Óvoda által megrendezett „Az Úr csodái” Országos Óvodai Rajzversenyre Berettyóújfaluba.

CSÜLLÖG FERENC „Ne szóljon Igéd hiába” Országos Bibliai Történetmondó Verseny

2011-ben már 12. alkalommal rendezte meg a gyulai Magvető Általános Iskola a „Ne szóljon igéd hiába” Országos Bibliai Történetmondó Versenyt. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatták, hogy ennek a megmérettetésnek helye van a református iskolák versenyneinek sokszínű palettáján.

Versen्यünk célja az, hogy diákjaink minél több bibliai történetet, igeszakaszt alaposan megismerjenek, megértsék, és magukévá tegyék ezek üzenetét. Jakab apostol szavaival szólva: legyenek „*az Igének cselekvői és ne csupán hallgatói*” (Jak 1,22). A tehetséggondozás fontos szolgálata mellett a találkozás és a személyes tapasztalatcsere is a célunk: jó együtt lenni, beszélgetni egymás dolgairól és tudni egymás örömeiről, küzdelmeiről.

1993 óta résztvevőként, 1997 óta házigazdaként tudjuk, mit jelent egy nagy hagyományokkal rendelkező verseny egy iskola életében. Az intézmény dolgozói szívügyüknek

tekintik, hogy minden évben jó házigazdaként fogadják a Gyulára érkező vendégeket. A verseny előkészítése a Magvető Általános Iskola legfontosabb feladatai közé tartozik: ilyenkor összefognak tanárok, diákok és szülők, mindenki csinosítja, díszíti az iskolát, hogy a közénk érkezők otthon érezhessék magukat.

Hagyományosan a tavaszi időszakra, általában egy áprilisi péntekre esik az országos döntő, de már decemberben elkezdjük a készülődést. Az iskola vezetése és a hittanoktatók meghatározzák a helyi fordulók és az országos döntő feladatait: egy ószövetségi és egy újszövetségi szöveget korosztályok szerint. Az előkészítés során pedig az iskola minden dolgozójának külön feladata van, amit a már jól bevált rend szerint, határidőre mindenki elvégez. Mindenki hozzáad valamit a közös munkához, azt, amihez a legjobban ért.

Törekszünk arra, hogy ne csak az információ, az új ismeretekhez jutás legyen a leghangsúlyosabb eleme a felkészülés idejének és a döntő izgalmas pillanatainak. Mindig szeretnénk maradandó élményt is nyújtani azoknak, akik vállalják, hogy számot adnak tudásukról: szeretetteljes légkörrel, Gyula város szépségeivel, kézműves foglalkozással, értékes jutalmakkal, finom ételekkel várjuk őket.

Az Országos Bibliai Történetmondó Verseny évről-évre illusztrációs- és rajzpályázattal egészül ki. Lehetőséget kívánunk biztosítani arra, hogy olyan gyerekek is részt vegyenek a versenyen, akik nem az ékesszólás, hanem a kézügyesség ajándékát kapták.

A legnagyobb eredménynek azt tartjuk, hogy minden évben 20 felett van a résztvevő iskolák, gyülekezetek, egyházmegyei csapatok száma, és minden évben köszönhetünk újakat is. Akkor érezzük mi is sikeresnek a rendezvényt, ha távozáskor mosolygó arcokat látunk, és a visszajelzések azt mutatják: vendégeink jól érezték magukat nálunk.

A REFISZ által elindított Bibliai Történetmondó Versenybe iskolánk már 1993-ban bekapcsolódott. Intézményünk területi versenyek rendezése révén törekedett a környező református iskolák körében ismertté és kedveltté tenni a rendezvényt.

1996 szeptemberében a Református Pedagógiai Intézetnek is bejelentettük, hogy a Bibliai Történetmondó Verseny első, országos döntőjét iskolánk vállalja. A verseny mottójaként az egyik ifjúsági énekünkéből vett, „*Ne szóljon igéd hiába*” idézet szolgált. 1997-ben Gyulán, 1998-ban pedig Kisvárdán került sor az országos döntőre.

Két év szünet után, a 2001. esztendő tavaszától folyamatosan iskolánk rendezi az országos versenyt.

A verseny minden évben kétfordulós. A helyi szintű versenyt az iskolák és gyülekezetek rendezik meg. Az országos döntőre évfolyamonként mindig 1 diákot várunk (iskolánként legfeljebb 8 főt).

A versenyzők minden évben egy ó-, és egy újszövetségi történettel készülnek, a felkészülést mindig új fordítású Bibliából kérjük.

A Bibliai Történetmondó Verseny illusztrációs- és rajzpályázattal egészül ki. A bármilyen technikával elkészíthető rajzok témája az évfolyamonként megadott bibliai igeszakaszok egyike lehet.

A történetmondó versenyhez hasonlóan az illusztrációs pályázat is kétfordulós, a háziversenyt követően az országos döntőre évfolyamonként az első helyezést elért pályaművet kell eljuttatni iskolánkba. Az országos eredményhirdetésre a díjazott tanulókat is meghívjuk.

Minden esztendőben várjuk azoknak a hitoktatóknak, vallástanároknak és tanítóknak a jelentkezését, akik a zsűri munkájában is részt tudnak venni.

A történetmondás bírálata *értékelőlap segítségével* történik, a következő szempontok figyelembe vételével:

- Mindig elvárjuk a szöveg pontos tudását (a szöveghűséget). Minden versenyző a protestáns újfordítású Bibliából készül fel, a szövegeket előre elküldjük az iskoláknak.
- Figyeljük a szép, kifejező magyar beszédet, a megfelelő hangerőt, tempó megválasztását, az artikulációt.
- Értékeljük a kapcsolattartást a hallgatósággal.
- A verseny befejeztével a zsűri elnöke a gyerekeknek röviden értékeli és lezárja a versenyt. Ekkor kerül sor az emléklapok kiosztására is.
- Különdíj indoklással alátámasztva adható (pl. szövegmondás, szöveghűség, orgánus stb.).
- A díjkiosztás alkalmával – melyre a gyulai református templomban kerül sor – a zsűri elnöke néhány mondatban értékeli a versenyt.

A verseny helyezettjeit értékes könyv- és tárgyjutalomban részesítjük. Ezeket a jutalmakat és a csapatoknak szánt ajándécsomagokat helyi támogatóink, a Kálvin Kiadó, a Református Pedagógiai Intézet, a Palánta Gyermekmisszió, a Parakletos Könyvkiadó nagylelkű támogatásának köszönhetjük.

A döntő napján ötlet- és véleményládát helyezünk ki, és ebben szép számmal találunk megszívlelendő gondolatokat minden esztendőben. Ezeket igyekszünk figyelembe venni és beépíteni a következő évek szervező munkájába.

RPI-KÖZLEMÉNY

„Velünk az Isten!” Országos Bibliaismereti Verseny

A versenyt a Kecskeméti Református Általános Iskola hirdeti meg 1998 óta. A rendezvény célja, hogy a gyermekek a felkészülés során átfogó bibliai ismereteket szerezzenek, mely a keresztyén életvitel vezérfonala lehet.

A kétnapos versenyt hagyományosan március végén, április elején rendezik. A rendezők néhány éve nemcsak kollégiumi szállást kínálnak, hanem református családok is fogadják a diákokat.

Versenyezni 4 korcsoportban lehet. (I.: 1-2. osztály, II.: 3-4. osztály, III.: 5-6. osztály, IV.: 7-8. osztály.) Iskolánként két különböző korcsoportból egy-egy csapat indulhat. A csapatok 4-5 főből állhatnak.

2011-ben a versenyen 19 református általános iskolából 34 csapat, 167 diák indult.

A versenyre jelentkezők előzetesen megkapják azt a 4-5 bibliai történetet, melyekből készülniük kell. A szervezők az új fordítású Biblia használatát ajánlják.

A rendezvény két részből áll: verseny (írásbeli és szóbeli fordulóval) és színpadi előadás.

A verseny írásbeli fordulója az első napon minden korcsoportban egy időben kezdődik. Az I. korcsoport 60 percig; a II. III. IV. korcsoport 90 percig dolgozhat a feladatlapok megoldásán.

A szóbeli fordulón a csapatok játékos formában megfogalmazott feladatokban mérhetik össze tudásukat. A megmérettetés nyilvános, a feladattípusok kreatívak: a megadott témakörökben: képkirakó, villámkérdések, igaz-hamis állítások eldöntése, pantomim, kakukktozás, ki mondta kinek, rajzos feladatok, találós kérdések, ügyességi és logikai feladatok.

A rendezvényt dramatizált bibliai történetek színesítik. Egy iskola 1 jelenettel készül. A darab szereplőit a versenyre benevezett csapatok tagjai alkothatják. Általában a verseny anyagát képező történetek közül választva készülnek el az 5-7 perces színpadi előadások. Az előadás során elvárás, hogy egy bibliai igének és egy gyülekezeti éneknek is el kell hangoznia. A bemutatott darabokat szakmai zsűri értékeli; egyéni és különdíjakat ad ki.

A drámajáték segíthet abban, hogy a gyerekek átéljék a bibliai történeteket. A jelenetek egy része korhű jelmezekben a bibliai korba kalauzolja a nézőket, a nagyobbak előadásában gyakran „áthallásos”, modern helyzeteket láthatunk.

NAGYPÁL JULIANNA – NYÍRI DÁNIEL – NIETHAMMER ZOLTÁN

Multimédiás Bibliaismereti Verseny

Iskolánk évek óta szeretett volna csatlakozni azon intézményekhez, akik országos, református tanulmányi versenyt rendeznek. Úgy gondoltuk, hogy nálunk, a Kiss Bálint Református Általános Iskolában mind a szakmai, mind a tárgyi feltételek adottak egy olyan verseny

megvalósításához, ami újabb kihívást jelenthet a hitoktatóknak a feladatok elkészítésében, illetve testvéreinknek a versenyre való felkészítés során. Szerettük volna megmutatni, hogy a Biblia megismerhető a legmodernebb technika segítségével is. Szem előtt tartjuk Pál apostol intését: „mindent vizsgálgatok meg: a jót tartásatok meg”. (1Thessz 5,21)

Mivel a református iskolák hagyományos versenyei szinte teljes egészében lefedték azokat a területeket, ahol tanulmányi versenyt lehetne még indítani, olyan területet kellett keresnünk, ami még nem szerepelt a versenynaptárban és az iskola adottságainak is megfelel. Ez a terület az informatika, amit még érdekesebbé és színeesebbé szerettünk volna tenni azzal, hogy hozzákapcsoltuk a hittant is – bibliaismeret címszóval. Az ötlet és a verseny elindítása, valamint a szervezési feladatok java része Nagypál Julianna munkája. A rendezvény sikeres lebonyolításához viszont az iskola minden dolgozójának együttműködésére, csapatmunkájára van szükség. Ehhez minden segítséget megkapunk Karikó-Tóth Tibor igazgató úrtól.

Iskolánk egy uniós pályázat kapcsán elindította a kompetencia alapú oktatást, ennek többek között feltétele az új pedagógiai módszerek alkalmazása, a digitális taneszközök kiemelt szerepet kapnak az oktatás számos területén. Minthogy az Európai Unió az egyik kulcskompetenciaként az IKT kompetenciát jelölte meg, úgy gondoljuk, iskoláinknak feladata, hogy minél több területre kiterjessze azt, annál is inkább, mert a diákok nagyon érdeklődők és nyitottak ezen a területen.

A számítógépek és az internet alkalmazása egyre népszerűbb az oktatásban, a gyerekek nagyon kedvelik, így olyan tanulókat is megmozgathat ez a rendezvény, akik egy egyszerű informatika- vagy bibliaismereti versenyre nem szívesen jelentkeznének. Úgy gondoljuk, hogy a versenyünk remek alkalom arra, hogy református iskoláink tanulói megismerkedhessenek, levelezhessenek egymással. Nem beszélve arról, hogy a Kiss Bálint Református Általános Iskola tanárait, vendégszeretétét is megismerik ezáltal más „nagy múltú” intézmények.

2007-ben indult útjára a szentesi Multimédiás Bibliaismereti Verseny. 2008-ban a Biblia éve, 2009-ben Kálvin születésének 500. évfordulója adta a rendezvény apropóját. 2010-ben a református egység éve, 2011-ben pedig az önkéntesség Európai éve adott témát versenyünknek.

A Multimédiás Bibliaismereti Verseny lebonyolításához egy szabványos Moodle szervert (MOTTÓ) használatát terveztük. Iskolánk minden pedagógusa (és legtöbb diákja) felhasználói szinten használja a számítógépet, az internetet és ezt a pedagógiai munkát segítő oktatóportált. Adott volt tehát az eszköz, amelynek segítségével sokféle érdekes feladatot lehetett elkészíteni, a versenyzőknek pedig megoldani; a feladatok javítása is gyors és egyszerű, szinte (90%-ban) emberi szubjektivitástól mentes. A verseny indulásakor intézményünk rendelkezett a rendezvény lebonyolításához szükséges technikai háttérrel: 25 Pentium III. multimédiás gép, 10 Acer notebook és 2 SuliX szerver várta a versenyzőket. 5 interaktív tábla, laptopok és projektor biztosította a versennyel párhuzamosan zajló szakmai rendezvény sikeres megvalósítását.

Számos pályázatnak köszönhetően ma már 50-nél is több, korszerű multimédiás számítógép áll a rendelkezésünkre. Minden tanteremben található laptop hálózati csatlakozási lehetőséggel. Az interaktív táblák száma is megduplázódott. Ennek köszönhetően

akár egy nagyobb létszámú verseny lebonyolítása sem okoz technikai problémát. Hogy ez tényleg így legyen, azért iskolánk informatika tanára, rendszergazdája Niethammer Zoltán tesz nagyon sokat.

Az előzetes- és a versenyfeladatok elkészítését (Nagypál Julianna és Nyíri Dániel munkája) kiemelt szakmai munkának tekintjük, előkészítéshez minden évben nagy várakozással látunk hozzá. Célunk, hogy minél ötletesebb és érdekesebb feladatokat oldhassanak meg a gyerekek. A feladatok a hittanórán tanultak és informatikai ismeretek alapján oldhatók meg.

Az előzetes feladatokat úgy tervezzük, hogy minden olyan feladattípusból gyakorolhassanak a leendő résztvevők és érdeklődők, amelyek a versenyfeladatok között is szerepelni fognak. Ezzel az a célunk, hogy a megmérettetésen már ne okozzon problémát a MOTTO-ban való eligazodás.

A verseny résztvevői három korcsoportban mérhetik össze tudásukat a 3-8. évfolyamon. A megmérettetésen 2 fős csapatok indulhatnak korcsoportonként. Iskolánként 3 csapat nevezésére van lehetőség bármilyen kategóriában.

A feladatok közé a gyerekek fantáziáját, kreativitását megmozgató feladattípusokat választunk, amelyeket informatikai jártasságaik és a hittanórákon megszerzett bibliaismereti, egyháztörténeti és egyházzenei tudásuk alapján fognak tudni megoldani.

A feladatok között bibliaismereti teszt, filmes rejtvény, egyházi ének felismerés, bibliai térképismeret, szövegszerkesztés, rajzolás minden évben szerepel. Az adott év aktualitásához illeszkedő összetett internetes keresési feladat is színesíti a feladatsort. A válaszokat a gép pontozza. Minden gyermek és felkészítő tanár számára később is elérhető a kitöltött teszt.

Tervezzük, hogy a versenyre elkészült rajzokkal és néhány feladattal gazdagítjuk az internetes hitoktatói tudástárat, a Katetékát, melyre felkérést is kaptunk.

2008 óta a Multimédiás versennyel egy időben, szakmai napot is tart iskolánk a versenyre érkező kísérő nevelők, hitoktatók, illetve a Kiss Bálint Református Általános Iskola pedagógusai számára. Ezekre az alkalmakra külső előadót kérünk fel, vagy bemutató órákat szervezünk, vagy saját kollégáink osztják meg velünk továbbképzéseken szerzett tapasztalataikat és azok gyakorlati megvalósítását. Az előadások témája változatos. Néhány a teljesség igénye nélkül: Az interaktív tábla használatának lehetőségei az oktatásban; Draskóczy Balázs előadása és bemutató órája egyházi énekből; „Csak pozitívan” – Bacsa Éva igazgatóhelyettes beszámolója. A projekt alapú oktatás; A szövegértés fejlesztésének lehetőségei a hittanórákon.

Általában 10-15 iskola tisztel meg minket azzal, hogy versenyzőket hoznak iskolánkba, városunkba. 2011 márciusában ötödik alkalommal rendeztük meg versenyünket. Két iskolának (a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolájának és a Ceglédi Református Általános Iskolának), akik mind az öt alkalommal részt vettek a megmérettetésen, és rendszeresen igen jó helyezéseket érnek el, emléklapot adtunk át.

A verseny olyan tanulónak ajánlott, akik szeretik és tudják is a hittan órán elsajátítható ismereteket, énekeket, jól ismerik a bibliai történeteket és mindemellett érdeklődnek az informatika iránt is.

Találd meg a pártját! - A magvető példázata

Szükség helyre esett mag	Választás...
Tövis közé esett mag	Választás...
Jó földbe esett mag	Választás...
Útféltre esett mag	Hallja és érti az igét, és terem: az egyik százannyit, a másik hatvanannyit, a harmadik harmincannyit Hallja az igét, és azonnal örömmel fogadja, de nem gyökeresik meg benne Valaki hallja az igét, és nem érti, eljön a gonosz, és elragadja azt, ami szívébe van vetve Hallja az igét, de e világ gondja és a gazdagság csábítása megfojtja az igét, és nem hoz termést

TÓTHNÉ DANISOVSZKI ÁGNES

Országos Adventi Szavaló és Dicséreténekklő verseny

TÖRTÉNETI VISSZATEKINTÉS

A Kunhegyesi Református Általános Iskola 2003 szeptemberében kezdte meg működését, akkor még a Karcagi Nagykun Református Általános Iskola tagintézményként 1-5 osztállyal. Az iskola nevelőtestülete már abban a tanévben fontosnak tartotta, hogy az egyházmegye református iskolái között adventi témájú szavalóversenyt hirdessen.

Az önálló kezdeményezésre született versenyfelhívás kettős célt szolgált. A szeretet – advent – karácsony jegyében református, verseket szerető gyermekek és felnőttek találkozájának a megszervezését, az újonnan alakult iskola bemutatkozását, kapcsolatteremtést más iskolákkal, valamint Isten dicsőítését a gyermekek lelket gyönyörködtető teljesítményét látván.

Első ízben 52 versenyzőt és kísérőiket fogadtuk. A további években egyre népszerűbb lett versenyünk.

A 2007/2008. tanévben felmerült az igény, hogy bővítsük a versenyzés lehetőségét dicséreténekkléssel is. A 2008/2009. tanévben pedig a Biblia éve rendezvénysorozat részeként került megrendezésre, immár országos meghirdetésűvé szélesítve, az ország minden református általános iskolája számára meghirdetve a verseny.

A 2010 novemberében rendezett versenyünkre már 6 megye 20 településéről érkeztek versenyzők. Csak a legnagyobbakat említve: Budapest, Debrecen, Nyíregyháza, Mátészalka, Nagykőrös, Szentes, Tiszafüred, Mezőtúr. A kísérőkkel együtt mintegy 270 főt láttunk vendégül.

A verseny mindig egy rövid templomi áhítattal kezdődik, amely nemcsak egybegyűlekezésre, a verseny eleji „seregszemlére” nyújt lehetőséget, hanem arra is, hogy bár versenyről van szó, ahol számít a siker, az eredmény, egy keresztyén ember nem felejtethi a régi, református tanítást: „orando et laborando”, imádkozzál és dolgozzál. A mai gyerekeknek,

a jövő reformátusságának is meg kell tanulniuk, hogy az imádság és a munka (ebben a sorrendben) szorosan együtt kell, hogy járjon. Az eredményhirdetés helyszíne szintén Isten háza, hiszen az imádsággal elvégzett munkának eredménye van, amelynek mindnyájan együtt örülünk.

Minden eddigi rendezvényen minden tanuló és felkészítő pedagógus ajándékban (kerámiasengő, szalmacsengő, mézeskalács-figura, kis alakú Biblia stb.) és emléklapban részesült. A helyezettek (korcsoportonként 3 helyezett, valamint a különdíjasok) értékes jutalomkönyveket kaptak. A vendéglátást, az ajándékozást, jutalmazást alapítványi és szponzori támogatásból valósítottuk meg, központi hozzájárulást még nem igényeltünk.

A verseny szervezésével lebonyolításával, vendéglátással kapcsolatban sok pozitív visszajelzést kaptunk, mind a tanulók, mind a kollégák részéről. Ez adja a lendületet a következő évi szervezéshez.

A VERSENY SZERVEZÉSÉNEK ALAPELVEI

Célcsoport

Szavalóversenyünket a református általános iskolák diákjainak hirdetjük 1-8. osztályig 4 korcsoportban:

1. korcsoport: 1.-2. osztály
2. korcsoport: 3.-4. osztály
3. korcsoport: 5.-6. osztály
4. korcsoport: 7.-8. osztály

Dicséreténeklő versenyünket 2 korcsoport számára hirdetjük:

3. korcsoport: 5.-6. osztály
4. korcsoport: 7.-8. osztály

Versenyszabályzat

A *szavalóversenyre* 1 művel kell készülni, amelynek témája az alábbiak közül választható: tél, szeretet, advent, karácsony.

A *dicséreténeklő versenyen* 1 kötelező és 1 szabadon választott dicséret előadását kérjük. A kötelező dicséret az adott évi kiírásban szereplő 5 ének közül választható. A nehezebb dicséretnek értékelése magasabb pontszámról indul.

Meghirdetés, nevezés

A verseny meghirdetésének időpontja: minden év szeptember 30. A jelentkezési határidő: általában a verseny időpontját megelőző egy hónapig

Amíg más forrásból (pályázat, alapítványi támogatás, támogatók felajánlása) sikerül a versenyt lebonyolítani, nevezési díjat nem áll szándékunkban kérni.

Zsűrizés

Minden korosztályhoz külön háromtagú zsűrit kérünk fel a város intézményeinek pedagógusai és hivatásos énekesek közül.

Az elhangzott produkciót minden zsűritag 1-10 pontig értékeli. Az összes versenyző meghallgatása után a zsűri elnök vezetésével összesítik az adott pontokat, holtverseny esetén lehetőség van két tanuló jutalmazására ugyanazon helyezésre. A zsűri különdíjat is odaítélhet. A helyezettnek oklevelet és jutalomkönyvet kapnak. Minden versenyző ajándékot és emléklapot kap. Az eredményhirdetés alkalmával a felkészítő neve is elhangzik.

A verseny lebonyolítása

A szervezésben részt vesznek az iskola pedagógusai és a feladattal megbízott tanulók. Főszervező megnevezését az intézmény éves munkaterve tartalmazza.

Az iskola aulájában történik a vendégek fogadása, regisztráció, vendéglátás.

A rendezvényt 10 órakor a református templomban áhítattal kezdjük az elnöklelkész – esetleg meghívott lelkész – szolgálatával. Ezt követi az iskolaigazgató megnyitója, a résztvevő iskolák ismertetése.

A versenyt a református iskola tantermeiben bonyolítjuk le, 6 helyszínen azonos időpontban.

A versenyművek bemutatása után ajándék- és emléklaposztásra, majd az intézmény kijelölt termeiben az ebéd elfogyasztására kerül sor.

A verseny eredményhirdetésének, jutalmazásának helyszíne ugyancsak a református templom. Zárásként a 4. korcsoport első helyezettjei bemutatják győztes versenyszámukat (vers, ének).

DÉNES ANNAMÁRIA

Zsoltáréneklő verseny

A Zsoltáréneklő versenyt 1996 őszén rendeztük meg első ízben a Karácsony Sándor Rózsatéri Református Általános Iskola és Óvodában, Budapesten. Azóta minden év novemberében helyszínt adunk a vetélkedőnek, 2011-ben immáron 16. alkalommal.

A verseny életre hívásában elsődleges célunk volt, hogy a keresztyén iskolák között lehetőséget adjunk Isten dicsőítésének énekelt formában is. Hiszen, ha csak a Zsoltárok könyvét nyitjuk ki a Bibliában, számtalan helyen találkozhatunk a felhívással: „Énekeljtek az Úrnak új éneket...”

Ilyen típusú verseny addig református iskoláink között nem is volt. Bár intézményünk kis létszámú, úgy gondoltuk, ennek a versenynek a megszervezésével megbirkózhatunk. A verseny előkészítését igazgatónk, Nagy Gábor, iskolatitkárunk, Szilvási Andrásné és az éneket tanító kollégának vállalta magára. Immáron harmadik alkalommal vesz részt a szervezésben énektanárunk, Scheuring Ferencné Erika, az ő kitartó munkájának köszönhetően a verseny előkészületei, lebonyolítása és utómunkálatai is zökkenőmentesen, mindenki meglegedésére történnek. A verseny napján természetesen valamennyi kollégánk a szervezők, lebonyolítók között található: csoportkísérőként, foglalkozások vezetőiként, szervezőként. Az együtt munkálkodást nagyon fontosnak tartjuk, hiszen csak így valósulhat meg, hogy zökkenőmentesen, néhány óra leforgása alatt eljussunk a kezdő áhítattól az eredményhirdetésig.

Az évek múlásával egyre több református iskola tanítványát köszönthettük a résztvevők között, ami a színvonal emelkedését is magával hozta, nem kis részben azért, mert a zsűri tanácsait megfogadva a felkészítő kollégák nagy gonddal, körültekintően készítik fel induló diákjaikat a megmérettetésre. Iskolánként és évfolyamonként egy-egy indulót tudunk fogadni, tehát az intézmények házi versenyen dönthetnek induló diákjaikról.

A zsűri tagjai között legtöbbször egyházi ének tanárok, művészek, lelkészek, szolféztanárok ülnek. 2009-ig mind évben köszönthettük Kövendi Dénest is a zsűritagok soraiban, aki szíven viselte a vetélkedő sorsát, a zsoltárt éneklő gyermekeket. Sajnos idén tavasztól már az égi országban örvendezhet az egyre szebben, tisztábban előadott, lelkiekben is átélt énekhangoknak, szívet melengető énekléseknek.

A versenyről jó érzéssel, jó véleménnyel távoznak a résztvevő gyermekek és felkészítő tanáraik is. Annak is szívből örülünk, hogy évről évre egyre több induló diákot fogadhatunk. Ennek talán elsődleges oka, hogy minden gyermek kap egyfajta elismerést, arany-, ezüst- vagy bronz minősítést. Természetesen a legszebben éneklők közül kiválasztják az első három helyezettet is minden korcsoportban, azaz évfolyamonként. Egyedül az első és második osztály, illetve a hetedik, nyolcadik osztály alkotott idáig összevont korcsoportot. Az előbbinek az a kézenfekvő magyarázata, hogy az első osztályosok még csak néhány hetet töltenek az iskolában novemberig, így igazán lehetőség a felkészítésükre az iskolai élet megszokása mellett még nehezen nyílik. A nagyobbaknál kicsit féltünk a két osztály szétválasztásától, hiszen eddigi tapasztalatunk az volt, hogy a serdülő ifjúságot a legnehezebb rávenni az önálló éneklésre. A közelmúltban az induló versenyzők azonban

megcáfoltak bennünket, így a következő, számszerint a 16. versenyen a hetedik és nyolcadik évfolyam is már külön-külön korcsoportot fog alkotni.

A felkészülés során előre megadjuk a kötelező zsoltárokat, amelyeket a református énekes könyv zsoltárai közül választunk ki. A szabadon választott zsoltároknál a felkészítő kollégáknak az életkori sajátosságokat, tanítványaik egyéni sajátosságait jó figyelembe venni.

Támogatóink között tudhatjuk a Református Pedagógiai Intézetet, a budapesti XIX. kerületi Önkormányzatot, helyi vállalkozókat és természetesen iskolánk szülői munkaközösségét is.

A verseny meghirdetését továbbra is fontosnak tartjuk. Hiszen tudjuk, a felkészítés során nagyobb hangsúlyt fektetnek a kollégák is az énekeltetésekre, a szép énekhangok ápolására. Saját tapasztalatunk is, hogy a házi versenyen osztályonként 4-5, a kisebbeknél még ennél többen is a vállalkoznak arra, hogy megmérettessék magukat.

A zsoltárok megtanítása, tiszta, szép énekeltetése valamennyi keresztyén iskolának ugyanúgy feladata kell, legyen, mint ahogy hívő életünk is példaként szolgál tanítványainknak.

Egyházmegyei versenyek

LENKEYNÉ TELEKI MÁRIA

A Tolnai Református Egyházmegye bibliaismereti versenye

Amikor az egyházmegyében katechetikai előadónak választottak, semmilyen program nem volt, amelyen a megye hittanosai közösen részt vehettek volna. A gyülekezetek teljesen elszigetelten végezték a hittanoktatást, sem a különböző gyülekezetekbe tartozó gyerekeknek nem volt alkalom a találkozásra, s tudásuk, ismereteik megméretésére, sem a megye vezetőségének nem volt semmilyen lehetősége, hogy átlássa a hittanosokat, s képet kapjon a gyermekek felkészültségéről. Ezért szerveztem meg hét éve először (azóta minden évben) a megyei bibliaismereti versenyt, melynek az elsődleges célja az elszigetelt, kis csoportokban tanuló gyerekek közösségi élményhez juttatása volt. (E cél megvalósulását visszaigazolta az a kis faluból résztvevő alsós gyerek, aki azt mondta, amikor meglátta a közel száz résztvevőt: „Nem is gondoltam, hogy ilyen sok református gyerek van” – az ő falvában az ünnepeken sincsenek ennyien felnőttek, gyerekek együttvéve a templomban.) Az idők folyamán aztán több kisköri és megyei gyerekprogram is beindult, melyek hasonló nagy létszámmal, elsősorban közösségépítő és élményadó céllal működnek, így a bibliaismereti verseny célja is fókuszálódhatott. Ma a cél elsősorban az, hogy a gyerekek a Bibliának a törzsanyagon kívüli részeivel is alaposan foglalkozhassanak, és tudásukat összemérhessék. Természetesen emellett ma is fontos a találkozás és élmény, de ma már az élményadás felelőssége megoszlik a különböző rendezvények között. Nagyon jó látni, hogy más megyei

rendezvényeken már ismerősként üdvözlük egymást a gyerekek, fiatalok, és szívesen mennek más, a megyén kívüli alkalmakra (pld. Csillagpont), hiszen már ismerik egymást. Ennek a kimunkálásában is szerepet játszott a bibliaismereti verseny.

A verseny előkészítését a katechetikai előadó azzal kezdi, hogy a tanév elején körlevélben felhívja az összes gyülekezet figyelmét a versenyre, s kéri, hogy az előző évek tapasztalatai alapján adjanak a lelkészek, hitoktatók visszajelzéseket és ötleteket a jövőre nézve. (Általában nem szoktak élni e lehetőséggel.)

Szintén a katechetikai előadó szokta felkérni Turbucz Erzsébet ceglédi lelkész-hitoktatót a feladatsorok kidolgozására. Azért szoktam „külsőstől” kérni a feladatokat, mert én magam is indítok gyerekeket a versenyen, s a verseny tisztaságát megkérdőjelezhetővé tenné, ha olyan személy állítana össze feladatokat, aki egyúttal felkészítő tanár is. (Sajnos olykor még így is megkérdőjelezik a verseny tisztaságát, ezért *jó lenne egy központilag kidolgozott feladatsor.*) Január környékén újabb körlevelet küldök ki a gyülekezeteknek, melyben már meg van nevezve a verseny pontos időpontja, a jelentkezés határideje, az elsajátítandó anyag és a csapatok kialakításának szabályai. A verseny lebonyolításában, ha itt tud lenni, segítségünkre van Turbucz Erzsébet, továbbá a paksi gyülekezet tagjai, a dolgozatok javításában pedig a versenyen megjelenő lelkész, hitoktató kollegák.

A versenyt, legnagyobb részt az egyházmegye, némely aprósággal pedig a helyszínt biztosító paksi gyülekezet finanszírozza. Az első verseny alkalmával vándorkupát alapítottunk korcsoportonként, a kupát a következő versenyig az első helyezett csapat viheti haza a gyülekezetébe, ahol azt őrzik és bemutatják a versenyt követő istentiszteleten. Ez is egy lehetőség a hittanosok és a gyülekezet kapcsolatának erősítésére. (Nálunk Pakson a győztes csapat viszi be a kupát az istentiszteletre valamennyi versenyen résztvevő kíséretével. Kiállnak az úrasztala köré és bemutatjuk őket a gyülekezetnek. A gyülekezeti tagok is nagyon büszkék a gyerekekre.)

A versenyen megjelenő összes gyereknek emléklapot és ajándékot adunk (könyv, naptár, toll stb.), az első három helyezést elérő csapat minden tagja pedig oklevelet, nagy értékű ajándékkönyvet vagy bibliai társasjátékot kap. Az alkalmon mindig van közös ebéd is, de a költségek így sem olyan magasak, hogy gondot jelentenének egy egyházmegyének. (Idén 160 000 forintot biztosított az egyházmegye, de ebben már a rajzversenyen helyezést elérők díjazása is benne volt.)

A bibliaismereti verseny feladatai változatos képet mutatnak. Az egyszerű választásos feladattól kezdve, a különböző rejtvényekig, titkosítások, igaz-hamis feladatok, memóriateretek teszik változatossá a feladatsort. Sőt több olyan feladat is van mikor a logikai képességükre is szükségük van a versenyzőknek. Az esszé feladatok nem voltak igazán sikeresek, mert az elbírálásuk nem mindig egyértelmű, nem is jelenik meg ez a típus az utóbbi években. A tapasztalat az, hogy egyértelműsége kell törekedni a feladatsorok összeállításánál, mert nem mindig van jelen a feladatsor elkészítője a javításnál. Nálunk tehát fontos szempont, hogy könnyen javíthatóak legyenek a feladatok.

Ezeknek a versenyeknek kiemelt eredménye, hogy a felkészülés során sok szülő is segít a gyermekének, többen csak ekkor vesznek kézbe Bibliát a szülők közül. Tehát elmondhatjuk, hogy ennek a versenynek köszönhetően a megyében évente 70-120 ember olvassa

heteken, sőt tudok olyanokról, akik hónapokon keresztül a Bibliát, ismerkednek Isten szavával. Vannak olyan volt győztes fiatalok, aki ma már a testvéreiket kísérik el a versenyre.

A versenyek témája változó, egyik évben az Ó-, a következőben az Újszövetségből jelöljük ki az anyagot, általában egy bibliai könyvből. A Kálvin évben Jónás könyve mellett, Kálvin élete is téma volt.

Minden esztendőben a bibliaismeret versennyel párhuzamosan meghirdetjük a rajzversenyt is, meghatározott témában (pl. Az én gyülekezetem, Jézus a tanító). Különösen az alsós korosztály számára kedvelt, nagy számban érkeznek be rajzok. Az elbírálásra egy helyi festőművészt és rajztanárt kérünk fel.

Nem évente, de szintén a bibliaismereti versennyel egy időben kerül meghirdetésre a szoltár- és dicséreténekklő verseny, mely szintén az alsósok körében a népszerűbb.

Jelenleg még két versenyen vehetnek részt hittanosok az egyházmegyében. Az egyik kiskör szervezésében kerül megrendezésre évi két alkalommal (ősszel és tavasszal) az ún. Sztárai kupa. Ezen az akadályversenyen-jellegű alkalmon ügyességet, helyismeretet igénylő feladatok, bibliai kérdések vannak. Itt már, ahogy a fentiekben is említettem, nagyobb hangsúlyt kap az élmény és az adott gyülekezetnek a megismerése. A nyertes itt is elnyeri a kupát, melyet a következő versenyig őrizhet.

Ehhez hasonló alkalom az egyházmegyei tanévnyitó és tanévzáró, melyre az egyházmegye valamennyi hittanosát hívjuk, felépítése hasonló a Sztárai kupához, itt is nyerhetnek kupát, melyet szintén a következő alkalomig őrizhet a győztes csapat gyülekezete. Erre a két alkalomra nagy számban kísérik el a gyerekeket a szüleik is. Ezeket az alkalmakat változó színhelyeken tartjuk, így helytörténeti ismeretekkel is gazdagodhatnak a résztvevők.

Egy évben (2010.) bibliai történetmondó versenyt is hirdettünk alsósok számára, de ez a forma kevésbé volt sikeres, így visszatértünk a kezdeti formához.

2005 és 2009 között három korcsoportban hirdettük meg a versenyeket, alsós (2-4. osztály), felsős (5-6. osztály), konfirmandus (7-8. osztály). 2011-ben két korcsoportra szűkítettük a versenyzők táborát, mert a konfirmandusok kevesen jelentkeztek.

év	verseny megnevezése	korcsoport	létszám	verseny megnevezése	korcsoport	létszám
2005	rajz	2 (alsós, felsős)	70	bibliaismereti	3 (alsós, felsős, konfirmandus)	55
2006	rajz	2	54	bibliaismereti	3	92
2007	rajz+ének	2-2	52+27	bibliaismereti	3	81
2008	rajz+ének	2-2	26+6	bibliaismereti	3	86
2009	rajz	2	nincs adat	bibliaismereti	3	62
2010	rajz+ének	2-3	69+19	történetmondó	1	13
2011	rajz	2	32	bibliaismereti	2	72

**1. táblázat: A Tolnai Református Egyházmegye
bibliaismereti versenyének témái és résztvevői**

Minden gyülekezetnek van lehetősége csapatot kiállítani, mivel maximum 3 fős lehet egy csapat, de volt év mikor a konfirmandusok egyénileg indultak. Ez lehetővé teszi a kis gyülekezetek részvételét is a versenyen. A csapatok összetétele vegyes a korcsoporton belül, tehát nem egy évfolyamra járók is alkothatnak egy csapatot. Valamint nemcsak azok a gyerekek versenyezhetnek, akik már átjutottak valamiféle szűrőn, hanem a kevésbé tehetségesek is beleférnek vagy alkothatnak egy csapatot. A fő cél nem a győzelem, hanem a jelenlét, hiszen a készülés és részvétel által mindenki nyer. Nyer ismeretet Istenről, nyer közösségi élményt, ismerőseket, és megérezheti, hogy jó Isten családjába tartozni.

Az egyházmegyében továbbra is szeretnénk megszervezni ezeket a versenyeket, mert mindenki sokat kap ezen alkalmak által. Nagyon örülnénk központi segítségnek a versenyfeladatok elkészítésében. A gyülekezeti hittanoktatásban résztvevők számára is jó lenne országos versenyeket szervezni nemcsak a református iskolába járók számára. Szívesen küldենék a győztes megyei csapatokat, ha nem is évente, de legalább két évente országos bibliaismereti versenyre.

SZABÓ VIRÁG

Ahol mindenki nyer!

A Mezőföldi Református Egyházmegye gyülekezeteiben, mindig nagyon komoly gyermekmunka folyt. Természetesen, elsősorban a helyi gyülekezetekben, valamint egyházmegyei találkozók, táborozások alkalmával is (pl. Bodajk).

Magam is aktív szolgálattevőként vettem részt ezeken az alkalmakon és a hittanos találkozók, viszont nem találtam elég lelkes együttműködőnek a felsősöket (11-15 éves). Akkor fogalmazódott meg bennem: meg kellene próbálni úgy aktivizálni ezt a korosztályt, hogy a találkozó minden szempontból épülésükre legyen, ugyanakkor jó szívvel, örömmel akarjanak jönni a következő alkalmakra is. Mivel a versenyszerű találkozás két gyülekezet között néhány éve már jól működött (Sárszentmihály – Soponya), amikor katechetikai előadói feladatra megbízást kaptam, egyházmegyei szinten is meghirdettük a versenyt:

VERSENYT

hirdetünk az alábbi kategóriákban

I. Kategória: Bibliai történetmondó verseny - Alsó tagozatosoknak

Egy szabadon választott bibliai történet elmondása saját szavakkal. A történet végén, egy szó szerinti idézet (aranymondás) igehely megjelöléssel (Évfolyamonkénti elbírálás)

II. Kategória: Bibliaismereti verseny – 5-6. osztályosoknak

Ismeretanyag: Lukács evangéliumának 22-23-24. fejezete. A verseny írásban lesz.

III. Kategória: Bibliaismereti - verseny – 7-8. osztályosoknak

Ismeretanyag: Lukács evangéliumának 19. és 22-23-24. fejezete, valamint szóban az 1Kor. 11,23-26 ismerete.

Az első versenyről készült kis beszámoló tanúsága szerint, már erre az alkalomra is több mint száz gyermek jött el.

2004. április 3-án megrendezett megyei bibliaismereti versenyre a megye több településéről sereglettek a gyerekek, kísérő tanárok és családtagok. Összesen, 109 gyerek érkezett, az alábbi településekről: Bakonykúti, Csákberény, Csór, Csósz, Fehérvárcsurgó, Káloz, Kápolnásnyék, Lepsény, Lovasberény, Mezökomárom, Mezőszentgyörgy, Mór, Nádasdladány, Polgárdi, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentmihály, Szabadbatyán, Székesfehérvár, Várpalota, Zámoly.

Ekkor a témát az ünnepek aktualitása adta, ezért a nagypéntek-húsvét ünnepkörhöz tartoztak a felkészülésre kiadott fejezetek.

A gyerekek lelkesedése, bennünket is tovább lelkesített, így még 2004 novemberére újabb versenyt hirdettünk Enyingre a református iskolába. Tekintettel arra, hogy ez már az adventi időszakra esett, a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódott a felkészülési anyag.

Ezekben a versenyeken, a felsősök, önállóan töltötték ki a verseny feladatlapokat, ekkor még egyénileg.

Az enyingi versenyre, kérdőívvel is készültünk, amiben igyekeztünk a gyerekek véleményét megtudni a versenyről, és megkérdeztük, milyen javaslataik vannak a jövőre vonatkozóan. Ezekből a válaszokból kiderült, hogy sokkal szívesebben versenyeznének a felsősök csoportban, így a következő versenyre, már 3-5 fős csoportok alakulhattak. Ez azóta nagyon jól bevált rend, gyakorlatilag gyülekezetenként 1-2 csoport érkezik a versenyre. Ennek még egy nagy előnye az, hogy a gyengébb képességű gyerekek is jó eséllyel versenyezhetnek és érhetnek el sikereket.

2005-ben még két alkalommal, azóta viszont évente egyszer hirdetünk versenyt, lehetőség szerint a reformáció környékén. 2006. október 28-án Polgárdiban, 2007. november 17-én Kálozon, a helyi Általános Iskolákban tartottunk versenyt. 2008-tól, felváltva Enyingen vagy Székesfehérváron a református iskolában vannak versenyünk.

Összinté örömmel számolhatok be arról, hogy a kezdeti létszámunk csaknem megkétszereződött. Az alsós korosztály lelkesen tanulja a történeteket és aranymondásokat, a felsősök pedig, igen lelkiismeretesen készülnek, teljesítményük szinte mindig 90% felett van.

Legfontosabbnak azt tartjuk, hogy a Szentírást kézbe vegyék a gyerekek. A verseny nem tanulmányi verseny abban az értelemben, hogy csupán a lexikális tudásra volna kíváncsi, hanem egyfajta „kedvcsináló” is szeretne lenni a Bibliához. A kisebbeknek éppen ezért adunk szabad választási lehetőséget, hogy azokat a kedvenc történeteiket adhassák elő, amit szívesen gyakorolnak és mondanak. A felsősöknél pedig igyekszünk viszonylag kisebb anyagot kiadni feldolgozásra, hogy jól felkészülten tudjanak jönni számot adni tudásukról. A fent említett kérdőívben, a gyerekek pont jónak ítélték meg a feladatlapok nehézségi fokát.

Az egész versenynap oldott hangulatban zajlik. Érkezés után énektanulással kezdünk, amit rövid áhítat követ, majd következik a verseny menetrendjének ismertetése. A

gyakorlat szerint a bibliai történetmondás évfolyamonként külön-külön, egy-egy osztályteremben történik. Lelkész és pedagógus kollégák „zsűriznek” és állapítják meg, ki melyik minősítést érdemelte ki. A felső tagozatosok, létszámtól függően több teremben töltik ki feladatlapjaikat. A feladatlapokat a katechetikai előadó állítja össze. Lehetőség szerint, mivel gyors javításra van csak lehetőség, olyan típusú feladatok kerülnek a feladatlapra, amit könnyen, gyorsan, és EGYÉRTELMŰEN lehet javítani. A feladatlapok kiértékelése és az oklevelek megírása sem kis munka és idő, ezért bevezettük néhány éve, hogy ebéd után, filmklub keretében megnézznek a gyerekek egy rövid filmet, amiről kis beszélgetés után a nap témájához tartozó tanulságot is magukkal vihetnek. A filmklub után következik a várva várt eredményhirdetés, ének, áldás és a nap bezárása.

Értékelési gyakorlatunk is ezt az elvet vallja: jövőre is legyen kedve és lelkesedése minden gyereknek újra eljönni, újabb történetet megismerni és arról „számot” adni. Az Éneklő Ifjúság minősítési rendjét követve, arany, ezüst és bronz minősítést adunk, minden kategóriában. Az elismerő oklevelek mellé, a minősítés sorrendjében kis ajándékot választhatnak a gyerekek. Vagyis amit mindig nagyon hangsúlyozunk: MINDENKI NYERTES – még ha nem is mindenki győztes! Ugyanis, aki Isten Igéjével foglalkozik, az már nyert! Örülünk, hogy a „versenyszellem” motivációs erejét ki tudjuk használni és ily módon az Ige tanításában használni.

Egyházmegyénk gyülekezeteinek 2/3-a van jelen a versenyeken, valamint az egyházmegye területén lévő két egyházi iskola diákjai. Mind a gyerekek, mind a felkészítő lelkesek, pedagógusok lelkesedése szükséges ahhoz, hogy ezek a versenyek elsődleges céljukat elérjék: szívesen foglalkozzanak a gyerekek Isten Igéjével. Nem titkolt cél az sem, hogy találkozás alkalma is legyen a versenynap, hiszen egyházmegyénk gyülekezetei többségében igen kicsik, ami azt jelenti, hogy a hitoktatás csak néhány fős csoportokban folyik. Egy ilyen versenyen, találkoznak más gyülekezetek gyerekeivel és láthatják, nem csak olyan kevesen vannak hittanosok, mint amennyit otthon gondolták.

Eredetileg nem gondoltuk, de a gyakorlat az, hogy a szülők nagyon szívesen elkísérik, elhozzák a versenyre gyermekeiket. Így sok család is együtt van, és ez külön öröm számunkra, hisz az áhítat, éneklés, filmklub alkalmain ők is ott vannak, megszólíthatók. (Így kis missziói lehetőség is adatik ezeken az alkalmakon.)

A Mezőföldi Egyházmegye nem csak elvben támogatja ezeket a versenynapokat, hanem nagyon komoly anyagi áldozatot is vállal. A résztvevők jutalmazását és minden felmerülő költséget – a feladatlapok sokszorosítását, énekes lapok elkészítését, étkezést – az egyházmegye biztosítja. Személy szerint én is köszönöm ezt a támogatást, elsősorban a gyerekek nevében.

Öszintén remélem és hiszem, hogy ezek a versenyalkalmak is a magvetés lesznek gyermekeink életében. Imádkozunk azért, hogy a Szentlélek Isten ezeket a „magocskákat” keltse életre és éltesse, hogy egyre több Bibliát forgató ifjú épüljön be gyülekezeteinkbe.

Határon túli versenyek

ThDr. SZÉNÁSI LILLA
**Bibliaismereti verseny a komáromi
református egyházmegyében**

„Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28, 18-20)

Katechetikai szolgálatunk több pilléren áll, amelyek a maguk helyén és idejében egyformán fontosak, a keresztségtől kezdve a konfirmációval bezárólag. S amikor az ezekre épülő további szolgálatainkról beszélünk, köztük a bibliaismereti versenyek szervezéséről, azokra való felkészítésről, akkor nem többletmunkát végzünk, pusztán Krisztus missziói parancsát teljesítjük. Hiszen ezek az alkalmak nem csupán kiegészítik, de egyházmegyénkben immár szerves részét is képezik katechetikai szolgálatunknak.

AZ ÖTLETTŐL AZ ELSŐ VERSENYIG

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Komáromi Egyházmegyéjében az elmúlt, 2010-es évben nyolcadik alkalommal rendeztük meg a „martosi bibliaismereti verseny”-ként ismert alkalmunkat. A verseny ötletadója a Bátorkeszi szolgáló lelkészpár, Czinke Zsolt és Czinke Tímea volt. Ők vetették fel elsőként, hogy mivel a jókai Betlehem Missziós Központ három egyházmegyét átfogó (pozsonyi, komáromi és barsi) bibliaismereti versenyén egyházmegyéinket évről évre több gyülekezet is képviseli, érdemes lenne megszervezni egy saját, egyházmegyéinken belüli megmérettetést. Czinke Zsolt, mint az egyházmegye katechetikai előadója, tervét 2003-ban a tavaszi egyházmegyei közgyűlés tagjai elé tárta, akik egyhangúan támogatták azt. A tervet nyomban tettek követték. Helyszíniként felajánlottuk a martosi Református Egyházi Alapiskola tantermeit, kiválasztottuk a témát és megszerkesztettük a feladatokat. Ekkor tudatosult azonban bennünk, hogy így a mi gyülekezeteink gyermekei nem vehetnek részt a versenyben, mivel mi, mint felkészítők, már ismerjük a kérdéseket. Megoldást kellett hát keresnünk erre a problémára. Így kérte fel Czinke Tímea a feladatok megszerkesztésére a pozsonyi egyházmegyből Molnár Júlia gyermekmunkást, aki már évek óta felkészítette gyülekezetének gyermekeit a jókai bibliaismereti versenyre, s ott részt vett a feladatlapok javításában.

Szeptemberben meghirdettük a versenyt 2 kategóriában: 1-4. (Ruth könyve) és 5-9. évfolyamosok (Eszter könyve) részére. Minden gyülekezetbe elküldtük a témákat, s egy-egy gyülekezetből kategóriánként 1 csoportot vártunk, amely maximum négytagú lehetett.

Az első egyházmegyei bibliaismereti versenyre 2003. november 22-én került sor, amelybe 13 gyülekezet kapcsolódott be. Az ún. kiscsoportban (1-4. évfolyam) 12, a nagycsoportban (5-9. évfolyam) pedig 13 csoport vállalta a megmérettetést, amely feladatlapok megoldása formájában történt. Az alkalom nagyszerű fogadtatásra és jó visszhangra talált, így kétség sem fért ahhoz, hogy igény van az egyházmegyei belüli szervezett versenyre is a jókai verseny mellett.

Külön örömkre szolgált, hogy az egyházmegyei bibliaismereti verseny ellenére nem csökkent a jókai versenyre jelentkezők száma. Sőt, még inkább motiválta a gyermekeket. Akik hátrább végeztek, lehetőséget láttak egy jobb helyezés elérésére, a dobogós helyezést elérők számára pedig kihívást jelentett megtartani a Martoson elért eredményüket, vagy tovább javítani azon.

HASONLÓSÁGOK ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGEK MÁS BIBLIAISMERETI VERSENNYEL ÖSSZEVETVE

A verseny kitalálását, előkészítését, a feladatok kidolgozását öt személy vállalta: Molnár Júlia gyermekmunkás, Czinke Zsolt és Czinke Tímea bátorkeszi lelkészpár, valamint Szénási Szilárd és Szénási Lilla martosi lelkészpár. A verseny témáinak kiválasztása az első három évben Molnár Júlia feladata volt. 2006-tól azonban a Fireszke evangéliumi nyári gyermektábor témái, történetei adják az alapot. Így a verseny célja a bibliai történetek megismerése mellett a gyermektábor történeteinek ismételése, az ott szerzett

élmények elmélyítése is lett. A gyermekeket is még inkább motiválja a jelentkezéskor, hogy már ismert anyaggal kell dolgozniuk. A felkészülési idő alatt gyakran előjönnek a tábori élmények, s így kedvet csinálnak azoknak is a nyári táborozáshoz, akik még nem vettek részt ilyen jellegű táborban.

Év	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
2003	Ruth könyve		Eszter könyve
2004	Nehémiás könyve		Ezsdrás könyve
2005	Jézus gyógyításai		Jézus példázatai
2006	József élete		József élete
2007	Mózes élete		Mózes élete
2008	Dániel könyve	Dániel könyve	Dániel könyve
2009	Csodálatos halfogás Zákeus Jézus a tengeren jár Jézus lecsendesíti a tengert	Csodálatos halfogás Zákeus Jézus a tengeren jár Jézus lecsendesíti a tengert A samáriai asszony	Hegyi Beszéd
2010	Jézus elfogatása Jézus megcsúfolása Jézus megfeszítése Jézus halála Jézus temetése Jézus feltámadása	Jézus elfogatása Jézus megcsúfolása Jézus megfeszítése Jézus halála Jézus temetése Jézus feltámadása A jó pásztor	Júdás elárulja Jézust Az utolsó vacsora Az Olajfák hegyén A Gecsemáné-kertben Jézus elfogatása Jézus a nagytanács előtt Péter megtagadja Jézust Jézust átadják Pilátusnak Júdás halála Jézus Pilátus előtt Jézus és Barabbás Jézus megcsúfolása Jézus megfeszítése Jézus halála Jézus temetése A sír őrzése Jézus feltámadása Az őrség megvesztegetése Az apostolok kiküldése

1. táblázat: A martosi bibliaismereti verseny témái

A verseny programjának felépítésében és a számonkérés módjában hasonló a jókai versenyhez. Martoson azonban 2008-tól már három kategóriában versenyeztetjük a gyermekeket. Kiscsoport: 1-2. évfolyam, középső csoport: 3-5. évfolyam, nagycsoport: 6-9. évfolyam. Ezt a változást azért vezettük be, mivel az első osztályosok is szívesen részt vettek (bár sok gyülekezetben inkább csak részt vettek volna) a megmérettetésen, de bármennyire is igyekeztek, nem tudták felvenni a versenyt egy 3-4. évfolyamosokból vagy csupán 4. évfolyamosokból álló csoporttal. Azonban, hogy őket se fesszük meg a versenyen való részvétel lehetőségétől, örömétől, változtattunk az addig megszokottakon. A döntés helyességét mi sem igazolja jobban, mint hogy már abban az évben 6 gyülekezet 7 kiscsoportja mérte össze egymással tudását. Az azóta eltelt 2 évben 11-11 csapat versenyzett ebben a kategóriában. Természetesen minden kiscsoport mellé biztosítunk felnőtt személyt, aki ha kell, felolvassa a feladatokat, és leírja a gyermekek által azokra adott válaszokat.

MI A FONTOSABB? ISMERETEK VAGY ÉLMÉNY?

A verseny során hangsúlyt fektetünk az ismeretekre és információkra, de ugyanilyen fontosnak tartjuk azokat az élményeket is, amelyek a tanulás folyamán, vagy éppen a verseny alatt érik őket. Az utóbbiakat azzal igyekszünk elősegíteni, hogy a feladatlapok megírása és az ebéd közötti időben (amíg a feladatlapokat kiértékelik), tartalmas programot igyekszünk biztosítani számukra. A teljesség igénye nélkül néhány ezek közül: a martosi Református Egyházi Alapiskola betlehemes játéka, a martosi Hagyományörző együttes bemutatója, a hetényi Tábita bábcsoport „Noé bárkája” valamint „Jónás és a cethal” című előadása, Écsi Gyöngyi előadása, Dobai Júlia és Senkár Szabina gyermekmunkások festett evangéliumi tanítása.

S hogy az egymásra való várakozás vagy az esetleges „csúszás” miatti idő se unalommal teljen, a nyári Fireszke tábor többször is meglevenedik a templom falára kivetített képek segítségével.

A verseny feladatlapjait Molnár Júlia készíti. Kivételes volt a 2006-os év, amikor Tóth Kása István, a budapesti Református Pedagógiai Intézet munkatársa dolgozta ki a verseny feladatait. A kiscsoportnak 4, a középső- és a nagycsoportnak 6 feladatlapot kell megoldania a rendelkezésükre álló 60 perc alatt. Annak érdekében, hogy ne az írásbeli egysíkúság jellemezze a megmérettetést, a feltett kérdésre való válaszadás mellett különböző típusú feladatok is találhatóak, mint például betű-, szám- és keresztrejtvények, rendszerező feladatok – ki mondta kinek, a történet sorrendbe állítása, igaz-hamis állítások kiválasztása, helyes válasz kiválasztása stb. A kicsik feladatlapján mindig található színezős feladat is.

A MARTOSI VERSENY

Az alábbiakban szeretném bemutatni, miként szerveztük és bonyolítottuk le Martoson 2010-ben a versenyt.

Szeptemberben kiválasztottuk a megtanulandó bibliai részeket, majd az Esperesi Hivatalon keresztül körlevél formájában minden Lelkeszi Hivatal részére elküldtük a felhívást. A verseny időpontjának 2010. november 20-át választottuk, témája pedig Jézus földi életének utolsó szakasza a Máté evangéliumából, korcsoportokként kijelölt igehelyek alapján. Ugyanekkor küldtük el a feladatok készítőjének is az igehelyek korcsoportonkénti beosztását. Martoson egyeztettünk a polgármester úrral a Kultúrház (Művelődési otthon) bérletével és az abban működő konyha használatával kapcsolatban, amelyeket az eltelt évek alatt mindig térítésmentesen bocsátottak rendelkezésünkre.

Októberben megkértük a pozsonyi székhelyű Iratmisszió vezetőjét, hogy biztosítson a résztvevők számára megközelítőleg 200 falinaptárt. Megegyeztünk, hogy a pontos létszámot november 2. hetében még egyeztetjük.

Novemberben megvásároltuk az ajándékokat. Egyeztettünk a szakácsnővel a menüt illetően, és meg szólítottuk a gyülekezet asszonyait, hogy segítsenek a konyhán és a felszolgálásban. Pontosítottuk az Iratmisszió felé a létszámot. Megrendeltük az autóbuszokat. A verseny előtti napokban előkészítettük a termeket, elkészítettük az ajándéksomagokat.

A verseny napjának programja:

8. 00 – református templom

- **Köszöntés:** Dobai Sándor, esperes és Dr. Szénási Szilárd, martos-ímelyi lelkipásztor
- **Áhítat:** Bernáth Holop Krisztina, szentpéteri beosztott lelkész
- **Énektanulás:** Henzel György, búcsi pedagógus vezetésével

8. 30 – Csoportok elosztása, szabályok ismertetése: Molnár Júlia, a zsűri elnöke

- A jelenlévő felkészítőkből kiválasztott „javítók” a csoportok beosztása előtt elhagyták a templomot, és átvonultak a gyülekezeti terembe.
- Minden csoport megkapta a nevét és megkereste a számára kijelölt termet.

9. 00 – Verseny, feladatlapok kitöltése

10. 00 – Tízórai szünet

10. 30 – Rendhagyó hittan:

- Péter tagadásának feldolgozása az 1-5. évfolyamosok részére 3 csoportban Czinke Tímea és Holop Szilvia, Simon Ilona és Szénási Lilla, valamint Bernáth Holop Krisztina és Pólya Katalin szolgálatával.
- Csoportépítő játékok a szabadban a 6-9. évfolyam részére Erdélyi Zoltán és Tatar István vezetésével.

11. 30 – Ebéd a kis- és középső csoportnak és a felügyelőknek a kultúrházban, a nagycsoportnak a templomban Gál László mesélt, amelyet énektanulás tett változatossá.

12. 00 – Ebéd a nagycsoportnak és a javítóknak, mese és énektanulás a kisebb csoportokkal.

12. 30 – református templom

- Eredményhirdetés: oklevelek, díjak és ajándékok átadása.
- Imádság, áldás.

A martosi bibliaismereti versenyen a dobogós helyezést elérők könyv- illetve DVD-jutalomban részesülnek és oklevelet kapnak. A gyerekek mellett a gyülekezet is kap egy

oklevelet. (Ezeket Molnár László, egyházmegyei főjegyző készíti.) S hogy az első három helyről leszorulóknak se búslakodjanak, minden résztvevő ajándécsomagot és emléklapot kap. Hisszük, hogy mindenki élményekkel gazdagon távozik a versenyről, s hogy nem csak az elméjükbe, de szívéükbe is vésik a tanultakat.

Álljon itt két bátorkeszi kislány vallomása a versenyről:

„Az egyik napon a tiszteletes asszony megkérdezte, hogy ki szeretne menni bibliaversenyre. A padtársammal azonnal feltettük a kezünket, és kiderült, hogy Lilla és Krisztina is jön, így alkotunk majd egy csapatot.

A parókiára jártunk délutánonként gyakorolni, míg eljött a szombat, november 20-a. Ez volt a bibliaverseny napja. Hét órakor indultunk Martosra, a buszban végig ismételtünk. A templomban énekeltünk, meghallgattunk egy történetet, és megkaptuk a tesztlapokat. Megmondták, hogy melyik csapat hová menjen – mi a kultúrházba mentünk. A versenyen talán mi voltunk a leghangosabbak. Nem nagyon tetszett, hogy mi éppen a „Júdás” nevet kaptuk. A verseny után kimentünk a kultúrház elé, s ott játszottunk. A templomban mesét is hallottunk, majd később megebédeltünk. Az eredményhirdetés következett. Elég sokat tudtunk, tizedikek lettünk. Megkaptuk az ajándékokat, és elindultunk haza. A buszban megnéztük a csomagot, melyben az ajándékok voltak. Kaptunk egy Élet 2011-es naptárt, csokoládét, kekszet, sós pálcát és két kis könyvecskét.

Nagyon jó és sok élménnyel érkeztünk haza. Azért volt jó, és azért megyünk el más-kor is erre a versenyre, mert sok mindent megtudunk így Jézusról. Mi nagyon szeretjük a bibliaversenyeket.”

A 2010-es martosi bibliaismereti versenyen 17 gyülekezetből, 52 csapatban 184 gyermek versenyzett, 44 felnőtt kísérte őket.

Ahhoz, hogy ennyi embert megebédeltessünk és megajándékozzunk, természetesen támogatókra van szükségünk. Az egyházmegye minden évben elkülönít a versenyre egy bizonyos összeget. A hiányzó pénzt pályázatok útján igyekszünk előteremteni. Ezeknek a pályázatoknak köszönhetően versenyünk megszervezéséhez hozzájárult már a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház, a CSEMADOK és a Szülőföld Alap. Természetbeni adománnyal több alkalommal is támogatták a rendezvényt a martosi gyülekezet tagjai, és a vágfüzesi Termelőszövetkezet.

Az építő jellegű visszajelzéseket mindig igyekszünk beépíteni a szervezésbe, hogy évről évre gördülékenyebben folyjék a rendezvény, és mindenki elégedetten távozzon.

Például mindjárt a legelső verseny megmutatta, hogy a továbbiakban tisztáznunk kell azt is a felhívásban, hogy a Károli fordítás, vagy a Magyar Bibliatársulat 1975-ben megjelent és 1990-ben revidált fordítása alapján legyenek-e felkészítve a gyermekek. Mivel ennek elmulasztása miatt megnehezült, és időben is tovább tartott a feladatlapok javítása.

A 2006/2007-es tanévben advent 3. hetében rendeztük meg a versenyt, de a visszajelzéseket figyelembe véve a következő évtől visszatértünk a november végi időpontra. Több szolgatársunk is jelezte azonban, hogy a bibliaismereti versennyel szinte egyidejű karácsonyi műsorra való készülés megterhelő volt a gyermekek számára. Így a visszajelzéseiket figyelembe véve a következő évtől visszatértünk a november végi időpontra.

A GYŐZELEM VAGY A RÉSZVÉTEL A FONTOS?

Talán kérdést jelent még a felkészítők, lelkipásztorok számára is, hogy csak a legtehetségesebbek, legjobbak induljanak egy bibliaismereti versenyen vagy gyengébb képességűek is férjenek bele a csapatba? Természetes, hogy amikor versenyről van szó, mindenki szeretne dobogós helyezést elérni.

Egy bibliaismereti versenynek azonban a részvételtől kell inkább szólnia, és nem csupán a helyezések számáról. Arról, hogy alkalmat teremtünk, lehetőséget adunk az Isten Igéjével való foglalkozásra, az abban való elmélyedésre. Máté evangéliumában így szól Jézus: *„Engedjétek, és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyermekek, mert ilyeneké a mennyek országa.”* (Mt 19,14) Istennek legyen érte hála, hogy tapasztalataink szerint egyre több felkészítő használja ki az alkalmas időt, amint azt Pál apostol is tanácsolja (Ef 5, 15-16)!

Év	2006	2007	2008	2009	2010
Csoportok	24	30	49	68	54

2. táblázat: A martosi bibliaismereti versenyen részt vevő csoportok száma

Év	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport	Gyerekek létszáma
2008	7	19	23	183
2009	11	29	28	235
2010	11	19	23	184

3. táblázat: A martosi bibliaismereti versenyen részt vevő csoportok és gyerekek száma

Az utolsó évben a számok nem az érdeklődés hiánya miatt csökkentek, hanem kénytelenek voltunk limitálni az egy gyülekezetből jelentkezők létszámát. Ugyanis bármilyen örömmel töltött el bennünket az előző évi magas létszám és nagy érdeklődés, sajnos nem tudtunk a megfelelően mozgatni, lekötni egy ekkora tömeget, s így hatalmas időbeli csúszások keletkeztek a programban. Ezért 2010-ben a gyülekezetekből kategóriánként 2 csoport nevezhetett be. Vagyis az egy gyülekezetből érkező gyerekek létszáma maximum 24 lehetett. Ez látszólag ellentétes azzal, amit fentebb írtam, de így azok a gyülekezetek, ahol több gyermek jelentkezett, megrendezték az egyházközségi versenyüket.

TERVEK A JÖVŐRE

Nagy öröm számunkra, hogy ennyi alapiskolás gyermek érez késztetést az Ige tanulmányozására, s arra, hogy megmérse magát a tanultakból, de szeretnénk megszólítani a középiskolásokat, az ifjúsági csoportok tagjait is.

Miután pedig a verseny kiscsoportosainak a felkészülésében sokat segítenek a szülők, ami által ők is foglalkoznak a kijelölt történetekkel, a tavalyi évben felmerült egy családi verseny szervezésének a gondolata is.

Adja meg a mindenható Isten, hogy egyre többen legyenek, akik kezükbe veszik a Bibliát, és tapasztalják meg az Úr szeretetét, gondviselését, hűségét!

KÁLLAY ENIKŐ

Az állami iskolákban tanuló református diákok bibliaismereti vetélkedője az Erdélyi Református Egyházkerületben

BEVEZETÉS

A vallás kötelező tantárgy Románia minden iskolájában. A hét éves kortól iskolaköteles gyermek első osztályba való beíratásakor a szülő joga és kötelessége megnevezni, hogy melyik felekezet biztosítsa gyermeke számára a vallásos nevelést. Az azonos felekezettű tanulók vallásórájáról az adott egyház jóváhagyásával az intézménybe kinevezett vallásnár¹ gondoskodik. Ilyen módon elvileg lehetővé teszi a tanügyi törvény bármilyen vallású gyermek számára iskolai tanulmányai egész időszakára a kötelező heti egy óra keretén belül a felekezeti oktatást-nevelést.²

Ennek köszönhető, hogy az állami iskolákban is van református vallásóra és a tanulóknak szervezhetünk bibliaismereti vetélkedőt.

1 A vallásnár egyházi és állami ellenőrzés alatt áll. A református vallásnár munkájának hitvallásos jellegét az egyházmegyei katechetikai előadó felügyeli.

2 Az állami iskolák vallásos nevelési és oktatási tantervét az egyház határozza meg, melyet az Oktatásügyi minisztérium jóváhagy.

KEZDETEK

Január az iskolai tantárgyversenyek helyi szakaszának időszaka. A vallásórákon, főleg az V–VI-os diákok (11–12 évesek) tették fel gyakran azt a kérdést, hogy vallásverseny miért nincs. Nincs, mert az Oktatásügyi Minisztérium nem biztosítja a feltételeket – hangzott el évről-évre ugyanaz a hivatalos válasz. Legyen, határozta el a vallástanárok egy-egy csoportja 1998-ban, egymástól teljesen függetlenül Marosvásárhelyen, majd Kolozsváron.³ Így került sor az V–VI-os diákok első bibliaismereti vetélkedőjének megszervezésére. A tételleket az érvényes tanterv alapján maguk a vallástanárok állították össze. Marosvásárhelyen egyéni bibliaismereti, Kolozsváron hárompróbás⁴ csapatverseny zajlott. A következő két évben csatlakozott a kolozsvári versenyhez a Kalotaszegi és a Tordai Egyházmegye is. Így a résztvevők nagy száma miatt Kolozsváron is áttértek az egyéni bibliaismereti vetélkedő szervezésére majdnem kétszáz versenyzővel.

A VETÉLKEDŐ KONCEPCIÓJA

Bár a tantárgyversenyek inspirálták a vetélkedő elindítását, a szervező vallástanárok már a kezdetkor elhatározták, hogy ez a verseny más lesz, mint a többi. Elsősorban együttlét, hogy tükrözze a közösségi keresztyén szellemiséget, és csak másodsorban verseny. A programnak is ezt a célt kellett szolgálnia. Magától értetődő volt tehát, hogy a napot áhítattal kezdik és a díjkiosztás⁵ után azzal is zárják. Az is világos volt a számukra, hogy lehetőséget kell teremteniük ismerkedésre, kis- és nagycsoportos beszélgetésre, játékokra, közös, kreatív tevékenységekre. Ennek érdekében döntöttek úgy, hogy a versenytételek megoldási ideje csak egy óra legyen. Hogy a díjkiosztást is aznap, ünnepélyes keretek között lebonyolíthassák, elhatározták, hogy a feladatsort úgy állítják össze, hogy a megoldásokat gyorsan és a javítókulcs segítségével pontosan értékelni lehessen. Egyértelművé vált, hogy ismereteket kérnek számon, változatos (keresztrejtvény, betűháló, párkeresés, igaz-hamis stb.) módon.

Az egyházmegyei bibliaismereti vetélkedő programja a következőképpen alakult. A nap de. 9 órakor közös áhítattal kezdődött. A szolgálatot az egyházmegyei katechetikai előadó végezte. 9.30-tól 10.30-ig a tételek megoldására került sor. Egy-egy teremben⁶ 16–18 diák foglalt helyet. Az írásbeli ideje alatt két vallástanár biztosította a felügyeletet. 10.30-tól 11.00-ig szabad tevékenység és közös tízórai következett. A vallástanárok egy csoportja ettől az időponttól kezdte meg a javítást. A gyermekek számára a nap derekas

3 A vallástanárok egyházmegyenként módszertani körökbe szerveződnek. Marosvásárhely tulajdonképpen a Marosi és a Maros-Mezőségi Egyházmegye vallástanárainak pedagógiai körét jelenti, Kolozsvár pedig a Kolozsvár és a Kolozsvár-Külső Egyházmegyéhez tartozókat.

4 Egyházi ének, bibliaismeret, plakátkészítés, azaz bibliai jelenet ábrázolása.

5 A más iskolai tantárgyversenyeken elért eredményről a diák csak napok múlva értesül a szakos tanártól.

6 A termekbe való elosztás véletlenszerű volt. Érkezőkor a tanuló egy színes kartonlapot választott. Erre írta rá a nevét és tűzte azt ki névjegykártyaként. Írásbelire pedig az azonos színnel jelzett terembe ment.

része ezután jött. 11.00-tól 14.00-ig⁷ a tanulók 16–18 tagú csoportokban ismerkedési játékokban, énektanulásban, városnézésben, sporttevékenységen, templom- és múzeum látogatáson, drámajátékban vehettek részt. A foglalkozásokat vallástanárok⁸ irányították. A díjkiosztás és a közös áhítat lett du. 2 órától a rendezvény csúcspontja. Mindenki kapott részvételi oklevelet, a vetélkedőre emlékeztető kis ajándékot, így a díjazottakon kívül minden résztvevő érezhette, hogy ő is a nap nyertese. Az egyházmegyei bibliaismereti vetélkedőknek mai napig ez a „menetrendjük”, s ez lett a későbbi egyházkerületi szakasz programjának az alapja is.

INTÉZMÉNYES KERETEK KÖZÖTT

2001-ben az Erdélyi Református Egyházkerület minden egyházmegyéjében megszervezték az V–VI osztályosok bibliaismereti vetélkedőjét. Ez elsősorban a Romániai Református Pedagógiai Intézet (RRPI) igazgatója, Kovács Lajos ötletének köszönhető. Ő hirdette meg a verseny egyházkerületi szakaszát.⁹ Ezen a fordulón az egyházmegyei vetélkedők nyertesei vehettek részt. Ettől a pillanattól kezdve lett az RRPI mindenkori igazgatója a verseny koordinátora. Vallástanárokat is bevonva a munkába évről-évre pontosan kijelölik az érvényes tanterv alapján azokat a bibliai részeket, amelyeket az egyházmegyei, illetve az egyházkerületi vetélkedőre el kell sajátítani. Kidolgozzák mindkét fordulóra a tételeket. Meghatározzák a vetélkedők időpontját¹⁰ és gondoskodnak az egyházkerületi szakasz anyagi feltételeiről és helyszínéről.¹¹

EGY ÚJABB KIHÍVÁS ELŐTT

Bár mindenkit Isten iránti hálával tölt el, hogy az V–VI osztályosok bibliaismereti vetélkedője Erdély szerte megszervezésre kerül, egyre több vallástanár teszi fel a kérdést, hogy VII–VIII, illetve IX–XII osztályosoknak miért nincs. Nincs, mert még nem szánta rá magát egy kis lelkes csapat, hogy megszervezze, de jó reménységgel vagyunk afelől, hogy hamarosan elhangzik a nincs helyett a legyen.

7 A tevékenységek előre rögzített program szerint zajlottak, hogy a különböző csoportok részvevői hasonló élmények részesei lehessenek.

8 A későbbi versenyek során nagydiákok, vallástanár-gyakornokok, lelkes teológus hallgatók is besegítettek a programok lebonyolításába.

9 Nem titkolt szándéka az volt, hogy egész Erdély területén mozgósítsa a vallástanárokat az egyházmegyei vetélkedők megszervezésére.

10 Ez minden évben az egyházi ünnepek időpontjától függően változik. Az egyházmegyei szakaszra húsvét előtt, február-márciusban, az egyházkerületire pedig pünkösd előtt, májusban kerül sor.

11 A legtöbb egyházkerületi bibliaismereti vetélkedőt Kolozsváron szervezték a Protestáns Teológiai Intézet, illetve az Apáczai Csere János Elméleti Líceum épületében, de tartottak már versenyt Marosvásárhelyen, Kérfőfürdön, Nagyenyedén és legutóbb Székelyudvarhelyen is.

SZÜCS ÉVA

Egyházi és tanügyi szervezésű bibliaismereti versenyek a Királyhágómelléki Egyházkerületben

TANÜGYI SZERVEZÉSŰ VERSENY

REFORMÁTUS VALLÁS TANTÁRGYVERSENY – OLIMPIA

Az Egyházkerület területén már az 1990-es évben, az akkori Sulyok István Református Főiskola diákjainak lelkesedéséből, önkéntes munkájának köszönhetően elindult az iskolai vallástanítás. Személyesen keresték meg a diákokat, azok szüleit és aláírásokat gyűjtögettek, hogy az iskolai nevelőmunka keretein belül a diákok felekezetüknek megfelelően részesüljenek vallásos nevelésben.

2004-től az általános iskolában a törzsanyag része és kötelező tantárgy lett a vallás. Azon gyermekek szülei és a tizennegyedik életévüket betöltött fiatalok, akik nem vallásosak kérhetik írásban a tantárgy alól a felmentésüket.

Mindezeknek megfelelően láthatjuk, hogy a tantárgy már bő 20 éves múlttal rendelkezik. Az 1997-1998-as tanévre kiforrott az a gondolat, hogy mind a diákoknak, mind a pedagógusoknak kiváló lehetőség lehetne a tantárgy tanulásában elért eredmények felmutatására megszervezni a vallás tantárgyversenyét, hasonlóan a többi iskolai tantárgyhoz. Bár Romániában minisztériumi előírások rögzítik, hogy csak egységes tantervekkel és tankönyvekkel rendelkező tantárgy esetében lehet ilyen jellegű versenyt szervezni, a vallástanárok mindent elkövettek, hogy engedélyt kapjanak a „vallás olimpia” megszervezésére.

Ennek a kitartó munkának és a közigazgatási megyék tanfelügyelőségeivel való jó kapcsolatnak az eredménye, hogy három közigazgatási megyében, összesen hat egyházmegyében (Bihar megye: Bihari és Érmelléki Egyházmegyék, Szatmár megye: Szatmári és Nagykárolyi Egyházmegyék, Szilágy megye: Zilahyi és Szilágyosmlyói Egyházmegyék) 1998-tól rendszeresen megszervezik a „vallás olimpiát”.

A versenyek anyagi hátterét a kezdetektől az egyházmegyék és a szervező vallástanárok által felkutatott támogatók biztosítják. A hivatalos állami szervek részéről, már azt is maximális támogatásnak fogadjuk el, hogy engedélyezik, a lebonyolításához kijelölik az oktatási intézményt és a díjazottak a romániai oktatási rendszerben elismert okleveleket kapnak. Ennek azért van jelentősége, mert a helyezéseket elérő diákok jutalmakban részesülnek, ugyanakkor az őket felkészítő tanárok pedig tanári mappájukban archiválják az elért eredményeket, és a tanári érdemfizetések megpályázásakor ezekkel értékes pontokat gyűjthetnek maguknak.

Az olimpiát a mindenkori tantárgyverseny módszertannak megfelelően kell megrendezni. A megmérettetésen az általános iskola V-VIII osztályos diákjai vesznek részt. Így a verseny tematikája minden korosztály számára a tantárgy iskolai programja. A verseny módszertanának megfelelően a tematikát, a helyszínt és az időpontot a verseny előtt legkésőbb 60 nappal kell kihirdetni.

A verseny különböző szinteken zajlik: iskolai-, helyi-(területi), megyei szinten.

Először a tanárok megrendezik az iskolai szakaszt. Évfolyamonként a legjobb eredményt elérő diákok jutnak tovább.

Ezt követi a helyi vagy területi döntő. A kijelölt iskolaközpontokban létszámarányosan jutnak tovább a legjobb eredményt elérő diákok. Bihar megyében ez a szakasz éveken keresztül kimaradt. Így a megyei szakaszon közel kétszáz diák mérte össze tudását. Mióta beiktatták a területi versenyt, azóta a megyei szakaszon már csak a legjobb nyolcvan diák – évfolyamonként húsz – méri össze tudását.

A vallás tantárgy esetében sajnos még nem sikerült elérni, hogy országos szintű szakasza is legyen a versenynek. Ennek okai a hiányzó tankönyvek, valamint az, hogy az említett megyéken kívül máshol nincs ilyen verseny.

A verseny tematikáját egy kijelölt bizottság állítja elő. Minden korosztálynak három-három tétel variációt és az azokhoz tartozó javítókulcsot készítik el.

A tételek vonatkozásában a hazai előírások rögzítik, hogy három részből álljon a feladatlap:

- I. A római egyes feladaton belül rács teszt típusú feladatokkal kell ellenőrizni a diákok tárgyi tudását. A feladat összértéke az összesen megszerezhető 90 pontból 30 pont.
- II. A római kettes feladaton belül szintén 30 pontért a diákok kérdésekre kell felelniük. Ezek a feladatok is a tárgyi tudást mérik.
- III. A római hármas feladaton belül a maradék 30 pontért a diákoknak egy fogalmazást, vagy esszét kell készíteniük. Ez a feladattípus nem csak a tárgyi tudást ellenőrzi. Vizsgálja a tanuló egyediségét, ötletességét, kreativitását. Felméri a diákoknak az adott témával kapcsolatos véleményét. Adott esetben itt nagy jelentősége van, ha gyermek saját életéből vagy élettapasztalatából tud megfogalmazni olyan eseményeket, amelyek igazolják, hogy nem csak tudja azt, amit vallásórán megtanítottak neki, hanem azt a hétköznapiakban is igyekszik megélni.

A verseny reggelén a szervezők a három tételvariáns közül kisorsolják azt az egyet, melyet a gyermekek megkapnak a vizsgalapokkal együtt. A diákoknak három óra áll a rendelkezésükre, hogy megoldják a feladatokat.

A verseny végeztével a javító bizottság kezdi meg a munkát. Minden korosztály esetében két pedagógus javítja ki a javítókulcsnak megfelelően a leragasztott és sorszámozott dolgozatokat. A tanárok a dolgozatok sorszámát és az elért pontszámokat egy pontozási űrlapon rögzítik, valamint a versenyraportban is feltüntetik az elért pontszámot. A dolgozatok érdemjegye a két tanár által adott jegyek átlaga. A javítás végeztével a szervező bizottság elnöke a tagok jelenlétében a véglegesített pontszámmal ellátott dolgozatok személyi adatait tartalmazó részét felbontja, megállapítja a sorrendet és a helyezéseket is elkészíti, melyet elfogadásra a megyei tanfelügyelőség szaktanfelügyelője elé fog terjeszteni. A szaktanfelügyelővel közösen véglegesíti a díjazottak névsorát. A tantárgyversenyek módszertana előírja, hogy I, II és III helyezett maximum öt lehet, dicséretet pedig a korosztályon belüli résztvevők 25%-a kaphat.

A teljes javítási folyamat lezárultával a szervező iskolában nyilvános helyen ki kell függeszteni az eredményeket, valamint azt, hogy hol és hogyan lehet a fellebbezéseket benyújtani.

A tantárgyverseny szervezőbizottsága kijelöli a fellebbezés napját és a fellebbezési bizottság tagjait.

Minden dokumentumot – a jegyzőkönyvet, a feladatlapok és javítókulcsok egy-egy példányát, a pontozási űrlapokat, a dolgozatokat, a diákoktól beszedett piszkozatokat – a szervező iskolában kell megőrizni.

A díjazottak oklevelet kapnak, melyet minden megyében a lehetőségekhez mérten igyekeznek ünnepi körülmények között átadni.

A Szilágy megyei verseny résztvevői jutalom kiránduláson vehetnek részt. A Szatmár megyei versenyen ünnepi istentisztelet keretében könyvjutalmat vehetnek át a díjazottak. A Bihar megyei versenyen résztvevők értékes ajándékokat kapnak, a díjazottakat pedig a bevett szokás szerint a származási gyülekezetekben jutalmazták meg. Tudomásunk van arról, hogy egyes tanintézmények is tárgyi-, vagy pénzjutalommal viszonozták a tantárgyversenyeken díjazást elérő diákjaik fáradságos munkáját.

EGYHÁZI SZERVEZÉSŰ VERSENYEK

Egyházkerületünk gyermek és ifjúsági missziójában kiemelt szerepük van azoknak a rendezvényeknek, ahol az említett korosztályok alkalmat kapnak a tartalmas együttlétekre. A versenyt szervezők természetesen itt is a legjobbakat keresik, de nem a győzelem a fontos. Sokkal inkább az, hogy egymást erősítve, bátorítva maradjanak meg az ifjak az egyházban. A jó hangulat mellett az istentiszteleteken való együtt imádkozás és közös éneklés, a tapasztalatok egymással történő megosztása jellemzi a vetélkedőket.

BIBLIAISMERETI VETÉLKEDŐ

Ötéves lesz idén az érmelléki kezdeményezésre elindult vetélkedő. Minden egyházmegye megrendezi a megyei szakaszt, amelyen átlagosan a megyék gyülekezeteinek 75%-a vesz részt. A legjobb eredményt elérő csapat jut tovább az egyházkerületi szakaszra. A négy fő csapatok a szervezők által kijelölt bibliai könyvből készülnek fel a versenyre. A megyei szakaszon 60, a kerületi szakaszon 50 kérdésre kell azonnali írásbeli választ megfogalmazniuk a versenyzőknek. A szervezők célja megkeresni a legjobb tárgyi tudással bíró csapatot. Másodlagos céljuk a közös együttlét, melynek során istentiszteleten, tartalmas előadásokon vehetnek részt a fiatalok. A nap zárásaként keresztyén ifjúsági koncerten, közös énekléssel dicsőítik az Urat. Ez a vetélkedő a konfirmáció utáni korosztályt célozza meg.

VALLÁS VERSENY (EGYHÁZMEGYEI SZINTEN SZERVEZIK)

A konfirmáció előtti korosztály számára született meg a verseny gondolata. A kezdeményezők tudatában vannak, hogy ezek a gyerekek az iskolában heti rendszerességgel tanulnak

vallást, a verseny tematikáját a tananyaghoz igazítják. A tanügyi versenyekhez viszonyítva ezen a versenyen is fontos a tárgyi tudás, de annak számonkérése sokkal kötetlenebb, játékosabb formában történik. A gyülekezetek csapatai a feladatlapon túl olykor humoros csapatjátékokon, ügyességi feladatokon vesznek részt. Az egész napos versenyt a díjkiosztó ünnepség zárja, ahol a résztvevők és a győztesek ajándékokat kapnak.

EGYHÁZTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ

A kezdeményezés Érsemjénből indult és 2000-től hat éven át a megye ifjai a Kárpát-medence egyháztörténelméből készültek a versenyre. Ebben az évben a jankafalvi lelkipásztor hívta vetélkedőre hosszú szünet után a fiatalokat, kiterjesztve a tematikát az egyetemes egyháztörténetre (az őskeresztény egyház kialakulásától a milánói ediktumig). Hét gyülekezet csapata jelentkezett a versenyre, melyet Érbogyoszlóban tartottak.

Csatlakozva a kezdeményezéshez, hogy nem csupán bibliaismeretből, hanem egyháztörténelemből is lehet vetélkedőt szervezni, folyó év májusában a szatmári egyházmegye területén az erdői gyülekezet lelkipásztora „Az élő Rákóczi” című vetélkedőre hívta a megye ifjúsági csoportjait. A hét gyülekezet csapatai (közel negyven fiatal) a feladatlap kitöltése után egy izgalmas, speciálisan erre az alkalomra kitálat „honfoglaló” játék kereteiben bizonyították egymás és a zsűri előtt, hogy mennyire felkészültek. A vetélkedő egy nagyszabású ifjúsági találkozónál növelte ki magát a nap végére. Közel 100 ifjú vett részt az istentiszteleten és az azt követő koncerten. A résztvevő fiatalok együtt tanultak, szórakoztak, dicsőítették az Urat.

EGYHÁZI KEZDEMÉNYEZÉSŰ VERSENYEK

Fontosnak tartom az anyaországtól elszakított részek tekintetében megemlíteni azokat a gyermek-, valamint ifjúsági találkozókat és versenyeket, melyek nem a résztvevők bibliai ismereteit célozzák meg, hanem sokkal inkább az identitás megőrzését, az anyanyelv és a hagyományok ápolását, vagy éppenséggel a fiatalok művészet iránti érdeklődését támogatják és abban való jártasságát mérik.

Egyházi közegben, az Ige fényénél összegyűlve ápolni hagyományainkat, bátorítani ifjainkat az édes anyanyelv bátor használatára, a magyarság büszke vállalására, testvéri összefogásban más civil szervezetekkel – csak így maradhatunk meg.

A teljesség igénye nélkül szeretnék megemlíteni néhányat ezen programok közül.

- A Szatmári és Nagykárolyi Egyházmegyéek vallásánarai évek óta szervezik a nagy sikerű *Jézus a gyermekszívekben* elnevezésű rajzversenyt az elemi iskolás diákoknak. Nem feledkeznek meg a 9-12-es korosztályról sem. Nagy sikere van a *Templom és iskola* szavalóversenynek, ahol Istenes verseket mondanak a résztvevők.
- A Temesvári Egyházmegye területén található lugosi egyházközség hetedik alkalommal szervezte meg a *Szombati-Szabó István Nemzetközi Szavalóversenyt*. A gyülekezetből nyugdíjba vonult néhai papköltő versein kívül a magyar költészet remekeit hallgathatja a versenyzők előadásában a közönség. Jelentkezni öt kategóriában lehet: elemi osztályos, 5-6 osztályos, 7-8 osztályos, 9-12 osztályos tanulók és felnőtt korúak kategóriája. A verseny áhítattal egybekötött díjkiosztó ünnepségét mindig egy

nagyszabású kulturális műsor zárja. A teljes verseny a gyülekezet templomában kerül megrendezésre.

- A Szilágysomlyói Egyházmegye területén fekvő Szilágynagyfaluban ebben az évben ötödik alkalommal kerül megszervezésre a kétnapos *Arany János Napok* elnevezésű kulturális rendezvény, melynek életre hívója és fő szervezője az egyházköztség és annak lelkipásztora. A helyi városvezetés az iskolák pedagógusainak bevonásával emlékezik meg a nagyszalontai születésű költőről, akinek szülei a településről származnak. A program része rajzverseny, nyelvművelő verseny, néptánc bemutató és kulturális programok.

Mindezt pedig egyedül Istené a dicsőség! Isten áldása legyen a résztvevő diákok, fiatalok, a szervezők és támogatók életén és szolgálatán. Isten tartsa meg népünket és egyházunkat.

TÓTHNÉ BALKÁNSZKI MÁRIA **Bibliaismereti versenyek Kárpátalján**

Kárpátalján az 1990-es évek elején indult újra a hitoktatás, s nem sokkal ezután megrendezésre kerültek az első hittanversenyek is. Szavaló-, ének-, illetve bibliaismereti versenyek indultak, eleinte spontán, majd egyre szervezetettebb módon. Néhány éve újabb verseny-lehetőség is jelentkezett a rajz- és makett készítő pályázat, illetve a Talentum találkozó formájában. Ez utóbbi csak rövid ideig működhetett, mivel számos hitoktató nem tudta beilleszteni ezt az alkalmat az amúgy is sűrűn következő programok közé, vagy nem tudott anyagi háttérrel találkozni a találkozón való részvételre.

Kárpátalján több szervezet is indít versenyeket a gyermekek számára (Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Kárpátaljai Megyei Tanügyi Osztály, Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség, Kárpátaljai Magyar Oktatásért Alapítvány stb.), ezek azonban jellemzően fogva általában különböznek a hittanversenyektől, illetve vannak hittanversenyek más felekezeti egyházakban is.

A református hittanversenyek szervezését az egyházkerületi tanügyi bizottság látja el. Az egyházkerületben egységes tanterv alapján tartják a hitoktatók a foglalkozásokat, ez adja a hittanversenyek alapját. A versenyek kitalálásában, előkészítésében, a feladatok kidolgozásában lelkészek és hitoktatók vesznek részt. A szavaló-, az ének-, illetve a bibliaismereti verseny több fordulóból áll. Először körzetenként, majd megyénként mérik össze a gyermekek a tudásukat, a legjobbak pedig kerületi döntőbe jutnak.

Ezek a versenyek több szempontból is hasznosak. Nem csupán az ismeretszerzés és -átadás a céljuk, hanem a közösségépítés is, és az, hogy a gyerekek megtanulják, hogy így is lehet Istennek szolgálni, azokkal a talentumokkal, melyeket Tőle kaptak. Gyülekezeteket, falvakat, városokat ismernek meg, ahová a rossz utazási körülmények miatt, lehet, hogy soha nem jutnának el. Verseket, énekeket, bibliai történeteket tanulnak meg, melyeknek később is hasznát vehetik. A magyar közösség fennmaradása, építése szempontjából is fontosak ezek a versenyek, hiszen szórványokból is érkeznek gyerekek, látva azt, hogy nincsenek egyedül. Fejlődhet a szép kiejtésük, a zenei tudásuk, ének- és verskincsük.

Nem beszélve a kihívásról, hogy összemérhetik tudásukat, tehetségüket hasonló korú társaikkal. Ugyanakkor a versenyek segítenek a tehetségek felkutatásában, fejlesztésében; lehetőséget adnak a hitoktatónak közvetlenebb kapcsolatot kiépíteni a diákjaival a felkészítések során.

A szavaló- és az énekversenyek, a bibliaismereti versenyek és vetélkedők, a rajzversenyek minden évben megszervezésre kerülnek.

BEREGI EGYHÁZMEGYE			
Megnevezés	Helyszín	Időpont	Jelentkezési határidő
Körzeti szavalóverseny I. körzet	Nagybereg	2011. október 16. 14 óra	2011. október 10.
Körzeti szavalóverseny II. körzet	Balazsér	2011. október 23. 14 óra	2011. október 17.
Megyei ének- és szavalóverseny	Nagybereg Református Líceum	2011. november 6. 14 óra	2011. október 30.
Megyei bibliaismereti és egyház-történeti szemle	Nagybereg Református Líceum	2012. február 4. 9 óra	2012. január 31.
MÁRAMAROS–UGOCSAI EGYHÁZMEGYE			
Megnevezés	Helyszín	Időpont	Jelentkezési határidő
Körzeti szavalóverseny I. körzet	Forgolány	2011. október 23. 14 óra	2011. október 17.
Körzeti szavalóverseny II. körzet	Nagyszőlős	2011. október 23. 14 óra	2011. október 17.
Körzeti szavalóverseny III. körzet	Técső	2011. október 23. 14 óra	2011. október 17.
Megyei ének- és szavalóverseny	Tivadarfalva	2011. november 6. 14 óra	2011. október 30.
Megyei bibliaismereti és egyház-történeti szemle	Visk	2012. február 4. 9 óra	2012. január 31.
UNGI EGYHÁZMEGYE			
Megnevezés	Helyszín	Időpont	Jelentkezési határidő
Egyházmegyei szavalóverseny	Csap	2011. október 30. 10 óra	2011. október 24.
Egyházmegyei énekverseny	Ungvár	2011. november 12. 9 óra	2011. november 7.
Megyei bibliaismereti és egyház-történeti szemle	Nagydobronyi Református Líceum	2012. február 4. 9 óra	2012. január 31.

EGYHÁZKERÜLETI ALKALMAK			
Megnevezés	Helyszín	Időpont	Jelentkezési határidő
Egyházkerületi ének- és szavalóverseny	Nagybereg	2011. december 4. 14 óra	
Egyházkerületi bibliaismereti és egyháztörténeti szemle	Nagyberegi Református Líceum	2012. március 31. 9 óra	
Rajz- és makettkészítő pályázat. Téma: „Pál, Isten utazó nagykövete”	Módszertani Központ (KRISZ-pont)		Leadási határidő: 2012. február 29.

1. táblázat: Hittanversenyek a 2011/2012-es tanévben

SZAVALÓVERSENY

A szavalóversenyek két megyében körzeti fordulókkal indulnak. Itt az egymáshoz közel lévő gyülekezetek gyermekei versenyeznek. Egyrészt azért volt szükség a körzeti fordulókra, mert, Istennek hála, nagyon sok gyermeket neveznek be a hitoktatók, másrészt a távolságok és a helyi közlekedés állapota miatt a nehézkes az utaztatás.

Hasznosak ezek az alkalmak a gyülekezetek számára is, hiszen jobban összekovácsolja a közösséget, együtt szolgálnak a gyermekekért, amikor előkészítik a helyszínt a sok gyerek fogadására, illetve megvendégelik őket.

Akik továbbjutottak a körzeti versenyeken, azok a megyei fordulóban szavalhatnak. Ennek is egy gyülekezet ad otthont, vagy az egyházmegye egyik központi épülete. Aki- ket a magyar szakos pedagógusokból álló zsűri innen továbbjuttat, azok az egyházke- rületi, és egyben utolsó fordulóhoz érkeznek meg. Itt már valóban a legjobbak kapnak lehetőségeket.

Egyházmegyénként változó a résztvevők létszáma. Bereg megyében összesen kb. 180-200 gyermek jelenik meg a körzeti fordulón, amelyből körzetenként, és korosz- tályonként 6-7 gyermek jut tovább, azaz összesen kb. 50 gyermek. A különböző kor- osztályok a következő csoportokban versenyeznek: 2-3. osztály, 4-5. osztály, 6-7. osztály, 8-9. osztály.

Az Ungi, és Máramaros-Ugocsi Egyházmegyék kb. 100-100 gyermeket versenyez- tetnek szintén több helyszínen, 25-25 gyereket továbbjuttatva a megyei fordulóra. Innen a kerületi versenyre korcsoportonként az első 3 helyezettet, valamint a különdíjasokat juttatják tovább. A kerületi fordulón így összesen kb. 40-45 gyermek vesz részt, ahol korosztályonként az egész kerületből az első 3 helyezett kerül ki győztesen.

A tanügyi bizottság minden évben kiad egy, a korosztálynak megfelelő kötelező ver- set, és e mellé még egy szabadon választott verset is meg kell tanulniuk a versenyzőknek.

A gyermekek mindig örömmel érkeznek az ilyen versenyekre, sokan már évek óta sza- valnak, még akkor is, ha nem érnek el helyezéseket. Már ismerik egymást és mi is őket. A zsűri is évről-évre találkozik visszatéró gyermekekkel, és hasznos tanácsokkal tudják őket ellátni, valamint látják fejlődésüket is. Igyekszenek egyéni értékelést mondani, különösen

a idősebb korosztályoknál, és felhívják a gyermekek és a tanítók figyelmét, hogy mire kell még nagyobb hangsúlyt fektetniük.

Néhány évvel ezelőtt újabb kategóriában is bemutatkozhatnak a gyermekek. Lehetőségük van saját verssel indulni, ez esetben nincsen számukra kötelező vers.

Az idei szavalóverseny kötelező versei:

- 2-3. osztály – Füle Lajos: *Kinek Csillaga van*
- 4-5. osztály – Bódás János: *Hiszek*
- 6-7. osztály – Túrmezei Erzsébet: *Átragyog-e rajtunk?*
- 8-9. osztály – Túrmezei Erzsébet: *Napi-parancsok*

ÉNEKVERSENY

Ezek a versenyeken kevesebb gyermek vesz részt, mint a szavalóversenyeken, ezért körzeti válogatásra nincs szükség, egyből megyei fordulóval kezdünk. Az elmúlt évben a 3 megyében kb. 160 gyermek vett részt megyei versenyen. A kerületi fordulóra, összesen kb. 50 gyerek jutott tovább, melyből szintén korosztályonként az első 3 helyezettet díjazták. Kevesebb a jó hanggal megáldott gyermek, de kevesebb az őket felkészíteni tudó és akaró tanító, kántor is.

A zsűri itt is zene-és énektanárokból áll.

Az énekversenyen minden indulónak egyénileg 3 éneket kell énekelnie, két kötelezőt (egy zsoltárt és egy dicséretet), illetve egy szabadon választott éneket a *Magyar Református Énekeskönyvből*. A kötelező énekekből egy versszakot énekelnek, a választott éneket pedig az összes versszakával adják elő. Ebben az évben külön korosztályt alkotnak a 2. és a 3. osztályosok.

A kisebbeknek, a 2–3. osztályosoknak, a kötelező énekei, valamint a szabadon választott énekek a *Jertek, énekeljünk* című gyermek énekeskönyvből vannak kiválasztva.

A cél itt is a közösség, az ismerkedés, gyülekezetek látogatása, mindamellett, hogy a szép énekkel is lehet Isten dicsérni, ráadásul az énekkincsük, tudásuk is gyarapodik.

A 6–7–8–9. osztályos versenyzők a szabadon választott énekeiket a Magyar Református Énekeskönyvből választhatják ki, melynek 1. és 2. versszakát éneklük el.

BIBLIAISMERETI VERSENY

A gyerekeknek, a tanügyi bizottság által meghatározott bibliai történeteket kell alaposan megtanulniuk. Ezek általában a tananyaggal megegyező történetek, néhány bibliai rész kiegészítésével. Megyei, valamint kerületi fordulókat szervezünk, 5–9. osztályosok számára. A megyei versenyeken a tavalyi tanévben, Bereg megyében 180 gyerek írt tesztet, a másik két megyében is kb. 100–100, összesen tehát 380 gyerek. A teszteket központilag írják lelkészek és vallástanárok, amiket aznap kapnak meg a megyei szervezők.

Még aznap délután kerül megrendezésre egy vidám vetélkedő is, melynek anyaga szintén központilag van meghatározva, valamint a játékos vetélkedő feladatsorai is minden

megyében és korcsoportban megegyeznek. Ezeket hitoktatók, tanárok, gimnazisták segítségével valósítjuk meg. Általában a három református líceum ad otthont ezeknek a versenyeknek, ezzel is népszerűsítve a református tanintézményeinket. A vetélkedőn az elmúlt évben a három megyében kb. 200 gyerek vett részt. Osztályonként 4-6 fős csapatokkal készülhettek a gyülekezetek. Voltak olyan gyerekek, akik a tesztíráson és a vetélkedőn is részt vettek, de voltak olyanok is, akik csak a vetélkedőre készültek.

A kerületi fordulón már csak tesztírással van azoknak, akik egy bizonyos ponthatárt elértek az első fordulóban. A cél az, hogy a kerületi versenyre is minél több gyerek jusson tovább, hiszen így még több bibliai történet ismeretével gazdagodhatnak. Ebben a fordulóban a gyerekek kb. 50%-a vesz részt újra. A végén természetesen az első 3 helyezettet díjazzuk korosztályonként. A 9. osztályosok számára tétje is van ennek a versenynek, hiszen az, aki a kerületi versenyen jó pontszámot ér el, annak bibliaismeretből nem kell felvételiznie a Nagyberegi Református Liceumba.

RAJZVERSENY

Ide mindenki küldhet pályamunkát, egészen óvodás kortól a 9. osztályig. Minden évben van egy központi téma, amit rajzban, grafikában, makettben, festményben lehet megvalósítani a gyerekeknek, szabad ötletekkel. Vannak igen tehetséges gyerekek, akik fantasztikusan eredeti műveket készítenek. Ezeket szeretnénk egy kiállítás keretében megmutatni a nagyközönségnek is. A téma vagy bibliai, vagy a magyarságunkkal, hagyományainkkal, vagy éppen reformátusságunkkal, gyülekezeti életünkkel kapcsolatos. Évente kb. 100 pályamunka érkezik, melyet osztályonként és technikánként értékel a szakmai szűri.

A versenyek díjazása nem mindig egyszerű feladat. Az ajándékokra az egyházkerületi költségvetésből kap a megyei tanügyi bizottság egy bizonyos összeget, ami sokszor nem elég erre a célra. Évenként növekvő tendenciát mutatnak a gyereklétszámok, amiért nagyon hálásak vagyunk Istennek.

Van, amikor vannak pályázati lehetőségeink, vagy éppen felajánlások, de ez nagyon ritka. Igazán értékes ajándékokat nem tudunk adni a gyerekeknek, de arra törekszünk, hogy minden résztvevő kapjon valami csekélységet. A továbbjutók emléklapot kapnak és igyekszünk a versenynek megfelelően könyveket, versesköteteket, énekes füzeteket, cd-eket, rajzeszközöket ajándékozni. Ezt sokszor csak a kerületi versenyeken sikerül megvalósítani.

A kerületi fordulók esetében is inkább a bibliaismereti versenyre sikerül pályázni és nyerni is, mint tantárgyversenyre.

Az a tapasztalatunk, hogy a gyerekek többsége nem a verseny vagy a nyeremények miatt vesz részt, sokkal inkább a tudásvágy, a közösség, és a szolgálat motiválja őket.

Egyes gyülekezetek a tanév végén a hittan tanévet záró istentiszteleten külön is értékelik a versenyeken részt vett gyerekeket. Sok helyen még szolgálnak is ezekkel a versekkel, énekekkel a gyülekezet előtt is, ami erősíti az összetartozást, a korosztályok közötti szakadékok áthidalását.

Azt tapasztaljuk, hogy ezek a gyerekek idővel bekapcsolódnak a gyülekezet szolgálatába is. Van már énekversenyről kikerült gyermekünk a zsűriben is, aki jelenleg zenetárnárnaként dolgozik. Van, aki már hitoktatóként maga készíti fel a gyerekeket azokra a versenyekre, amelyeknek egykor ő is részese volt. A bibliaismereti verseny kerületi helyezettei között van több teológus és vallásanár is.

Előnye még a tanügyi bizottság munkájában részt vevő lelkészek, vallásanárok, hitoktatók, közösséggé formálása is. Együtt, egymás hite, tudása, tapasztalat által épülünk, és együtt adunk hálát a gyermekekért, az elért eredményekért, a megvalósult tervekért.

Aktuális

ORSZÁGOS REFORMÁTUS TANÉVNYITÓ KÁLVIN TÉRI REFORMÁTUS TEMPLOM, BUDAPEST, 2011. AUGUSZTUS 27.

DR. SZABÓ ISTVÁN
Aki a szívünket vezeti...

„...amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra; mert nem önmagától szól, hanem azokat mondja, amiket hall, és az eljövendő dolgokat is kijelenti nektek.” (János 16:13)

Szeretett Gyülekezet, Kedves Diákok, Kedves Tanárok!

Mióta iskola van, tehát mióta van tanító és tanuló, tanár és diák, mester és tanítvány, azóta állandó, izgalmas kérdés, hogy miért lehetséges egyáltalán tanulni (és tanítani)? A válaszok nagyjából két osztályba sorolhatók. Az egyik osztály azt mondja, azért lehetséges tanulni, mert bennünk már eleve megvan az ismeret lényege, mint valami rejtett mag – ezt kell kicsíráztatni, felnövelni. Egy amerikai nyelvész-matematikus egyenesen azt állítja, hogy a nyelvtani-matematikai alapszerkezetek születési adottságaink. (Ahogy elnézem egykori nyelvtan és matematika jegyeimet, alighanem nincs igaza.) Vele együtt sokan váltig állítják, hogy amit tudásnak vagy a tudás lényegének nevezünk, az voltaképpen velünk születik.

A másik osztály azt mondja, hogy azért lehetséges tanulni, mert úgy születünk, mint egy üres tábla (lám, ez is iskolai hasonlat!), melyre fel lehet írni (vagy olykor fel lehet vésni) a tudást és az ismeretet. Az elménk születésünkkel beíratlan könyv (mai hasonlattal: üres mágneslemez), abba íródik be minden ismeret.

Ezekhez a meggyőződésekhez természetesen pedagógiai módszerek kapcsolódnak. Mert mit tegyen a tanár? Az előbbi meggyőződés szerint, találja meg bennünk a lappangó tudás-képességet, hozza elő belőlünk, segítse elő annak növekedését, szilárdítsa meg. A másik tábor szerint az a tanár dolga, hogy adjon át és rögzítsen bennünk minden tudást és ismeretet. S kérdezzük tovább: melyik a jó iskola? Az, ahol csak úgy, szinte magától növekszik bennünk az ismeret, s csodálkozunk magunk is, mikor rájöttünk valamire, hogy rejtetten már régóta tudtuk is? Vagy az a jó iskola, ahol napról-napra, kemény munkával, szinte bemagoljuk a tudást, vagyis nem a bennünk rejlő mag növekszik, hanem mástól kapjuk a tudást és annak véghetetlen bőségét?

Talán, ahogy sorolom ezeket a megfontolásokat, ti is ráismertek az iskolátokra, és akár egy-egy tanárotra is. Az egyik elvezet a tudásra, a másik beülteti a tudást. Az egyik lelkesít és szinte játszva rávezet arra a tudásra, ami úgy mond már a tiétek, a másik a

legnagyszerűbb munkának mutatja a tanulást, s azt bizonyítja naponként, hogy nem lehetetlen elsajátítani sem a nyelvtant, sem a periódusos táblázatot, sem a kottaolvasást, sem a valószínűség-számítást. A kérdés azonban eldöntetlenül áll. Jól mutatja ezt, hogy olykor évenként változnak a pedagógiai programok. És ha nem használhatom már a bátyám vagy nővérem könyveit, az sem amiatt van, mert annyi új ismeret támadt egy-két év alatt, hanem mert hol ez, hol az a módszer kap erőre a másikkal szemben. A tudásért folytatott nagy küzdelmet olykor-olykor, és különösen a mi korunkban, nagyban nehezíti, hogy az iskolákra fojtogató, követelő erővel telepszik rá az a kérdés is, hogy miből lesz majd haszna a diáknak, meg a társadalomnak, mekkora az elsajátítandó anyag, mit kell fokozni, s mit lehet mellőzni. Ma sokan hajlamosak arra, hogy azt tartsák jó iskolának, ahol az érettségi mellé négy nyelvvizsgát, három világ bajnoki aranyérmet, kamion-sofőri jogosítványt is szerzett a diák, de legalábbis soha többet nem kell már semmit sem tanulnia.

Talán csak mi reformátusok oldottuk meg a nehéz kérdést azzal, hogy nem módszert firtatjuk, hanem azt, hogy meddig kell tanulni. Meddig? Jó pap holtig tanul – szoktuk mondani. S hadd toldjam meg Kálvin szavával: jó református holtig tanul, az igazi refis holtig tanul, mert minden keresztyén ember élete fogytáig jár a Krisztus iskolájába. Mert az üdvösség egyik jól látható jele rajtunk: a taníthatóság – a *docilitas*. Ezért bár szívesen folytatnám a pedagógiatörténeti vitát, ma itt, az Igen fényében ennél is nagyobb kérdés forog fenn – tekintsünk most erre. Jézus szavai közül ezt emelem ki: *„amikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra.”*

Tudom, kockázatos az összefüggésből kiemelni egyetlen mondatot, mégis hadd vállaltam most ezt a kockázatot, mert Jézusnak ez a buzdítása sokkal többre mutat, mint amiről eddig szóltam. Eddig csak azt érintettem, hogy miért lehetséges tanulni és tanítani – Jézus azonban egyértelműen rámutat: van ennél egy mélyebb kérdés is. Ez pedig az, hogy miért kell, miért szükséges tanulni?

„Amikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra...” – A Mester mondja ezt tanítványainak. Buzdítja őket, ígéreteket ad nekik, hiszen a tanítványok életük nehéz órája előtt állnak, nemsokára halni látják a Mestert, és bizony, fennáll a veszély, hogy összeomlik bennük minden. De figyeljétek Jézus szavát! Nem azt mondja nekik, hogy a Lélek feltárja majd nektek a titkokat! Nem azt mondja, hogy minden tudnivalót közöl veletek a Lélek. Nem azt mondja, hogy az élet legrészletesebb használati utasítását adja a kezetekbe. Nem azt mondja, hogy a Lélek pattint egyet, s már ott is a tudás. Hanem azt mondja: A Lélek elvezet minden igazságra.

Mi ez az igazság? Ez itt a vízvázlat – amikor az igazsághoz érkezünk azonnal elkülönbözik az, ami valóságos és az, ami hamis (Jn 8). Ennek az igazságnak mindig köze van a tiszta és jó megfontoláshoz (Jn 18), ez az igazság vezet életre (Jn 14), ez az igazság maga a világosság (Jn 3), ebből az igazságból táplálkozik a létbátorság (1Jn), ebből fakad Isten őszinte imádása (Jn 14, Jn 3), ez az igazság tesz minket szabadokká (Jn 8). Ez az igazság maga a valóság! És ezt nem csupán azért kell megismernünk, nem csupán azért kell hozzá eljutnunk, nem csupán azért kell reá megtaníttatnunk, mert ez egy lehetőség, mert megtanulható, hanem éppen ellenkezőleg azért kell reá eljutnunk, mert bizony csak általa lehetséges létünk nagy romlásából kiszabadulnunk. Mert úgy járunk ebben a valóságban, mintha nem volna igazság, szüntelen keverjük az igazat a hamissal, jó megfontolások

helyett gyáván elpártolunk a tények mellől, folyton megcsappan bennünk a létbátorság, mert mintha sötétben tapogatóznánk, nem látjuk az élet végső értelmes célját, mert úgy élünk, mintha nem volna Isten, noha csakis Istenben juthat teljességre az életünk. Kell hát Jézusnak ez a biztatása, hogy mi magunk is feszülten várjuk Isten Szentlelkének érintését. A Szentlélek vezet el a teljes igazságra. A régiek *paidegogosz*nak nevezték azt a személyt, aki a diákot reggel elkíserte az iskolába, aztán tanulás végeztén hazakíserte. A tudáshoz, tanuláshoz vezető személy – ez a pedagógus, s ami ezt szolgálja, az a pedagógia. Nem is értem, csak szomorúan szemlélem szülők és tanárok tusakodását és vitáját a gyermekek fölött. A szülő is pedagógus, ő viszi iskolába a gyermeket, a tanár is pedagógus ő vezeti a gyermeket ismeretre. Boldogabb kor lenne a miénk, ha szülő és tanár, társadalom és egyház mind-mind összeszövetkezne erre a nagy célra, elvezetni a gyermeket minden igaz ismeretre!

Nos, a Szentlélek is vezet, mondja Pál apostol: „akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek gyermekei” (Rm 8,14), de nyilván nem úgy, mint egykor kellett (és kell ma is!) a kisgyermeket iskolába vinni, hanem másképp – a Szentlélek a szívünket vezeti. Mert a Lélek által válik minden tudás ismeretté, a Lélek által válik az ismeret bizonyossággá, a Lélek által válik a bizonyosság bizalomná – bizalomná Isten iránt, hogy ami feltárul nekünk, az érzékelésünknek, az elménknek, a tudatunknak, azt Ő mind-mind a javunkra fogja fordítani. Mert ez a Lélek, a Jézus Lelke minden ismereten át és túl a döntő ismeretre vezet el – Isten megismerésére.

Pár száz éve az ember az ismeretre és a tudásra hivatkozva kezdte Istent megtagadni. Ma, az akkori tudás többszörösének birtokában, az értelem becsülete nevében, alázatosan hajtának fejet a legnagyobb tudósok is a Teremtő előtt. De meggyőződésem, hogy sem régen, sem ma nem a tudás mennyisége döntött és dönt ebben a kérdésben – hanem a szívünk.

Azt kívánom hát, hogy ez az esztendő legyen a Lélek vezetésének nagyszerű éve – éljük át, mit jelent a Lélek által eljutni igazságra, létbátorságra, Isten titkaira, mit jelent eljutni magához Istenhez, Istennek mindent teljesítő szeretetéhez, ahogyan azt Krisztusban felragyogtatta. Krisztus Szentlelkét ígéri nekünk – megnyitva az új tanévet, nyissuk meg a szívünket is neki. Ámen.

Mennyei Atyánk! Áldásodért könyörgünk. Vond kegyelmed védkörébe iskoláinkat, áldd meg diákjainkat, tanárainkat, az iskolák és oktatási-nevelési intézményeink egész közösségét, a gyermekeket küldő családokat, az eleven lelki közösséget adó gyülekezeteket – és rajtuk keresztül áraszd ki kegyeledet minden iskolára, hogy az igazat, a jót és szépet tanítsák, hogy az ismeret elvezethessen a Te megismerésedre. Áldd meg, Urunk mindazokat, akik iskoláink fenntartásáért fáradoznak, azokat, akik felelős helyen országos ügyekről döntenek, azokat, akik megteremtik a feltételeket, s azokat is, akik szeretetük egy-egy gesztusával járulnak hozzá iskoláink életéhez. Álld meg a tanárokat, újítsd meg erejüket és kedvüket, és meggyőződésüket: ők szolgálják a leginkább a jövőt. S áldd meg a diákokat – adj szívükbe kedvet a tanulásra, erőt a szorgalmas kitartásra, örömet a megszerzett ismeretekben. De leginkább azért könyörgünk, hogy áraszd ki reánk az igazságnak ama Lelkét, Szentlelkedet, hogy mindenben hozzád juthassunk, téged megismerhessünk, s veled örök boldogságban élve, dicsőíthessünk. Ámen

„Az igazság gyümölcse pedig békességben vettetik azoknak, akik békességben munkálkodnak.”
(Jak 3,18)

Az 1990-ben újrainduló református oktatási rendszer 1995-ben tartotta első közös tanévnyitóját Budapesten, szintén itt a Kálvin téri református templomban. 16 esztendővel ezelőtt még csupán 69 közoktatási feladatot ellátó 55 intézmény vehetett részt a tanévnyitón. A 2011/12. tanévben pedig már 206 közoktatási feladatot lát el 129 intézmény keretei között a református közoktatás.

A református közoktatás várakozással és bizakodással várja a 2011/12. tanévet. A felfokozott várakozások alapja, hogy hazánkban az új tanév időszakában teljesen új jogszabályi környezetbe helyeződik át a közoktatás, a felsőoktatás és a hittanoktatás. A 2012. január 1-jével hatályba lépő új Alaptörvény s az egyházakról szóló sarkalatos törvény mellett a napokban az Országgyűlés elé beterjesztendő új ágazati jogszabályok is meghatározó módon érintik a fenntartók és az intézmények hétköznapijait.

A felfokozott várakozások azonban a jövőbe vetett bizakodásról is tanúskodnak, mivel – leszámítva az 1990-es évek első felének újraalapítási hullámát – soha ennyi feladatellátási helyen nem indult meg a református egyház által fenntartott intézményben a munka.

Felkérem Dr. Huszár Pál főgondnok urat, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának nem lelkészi elnökét a bizakodással várt 2011/12. tanév megnyitására.

DR. HUSZÁR PÁL **Tanévnyitó beszéd**

„Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet.” (Zsolt 121, 2)

Főtiszteletű és Nagytiszteletű Urak és Asszonyok!

Nagyrabecsült Tanár Kollégák!

Tisztelt Szülők, Rokonok és Érdeklődők!

Kedves Tanuló Ifjúság!

Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Isten Szentlelkének segítségül hívásával ismét új tanévet kezdenek református iskoláink. Ünnepléses keretek között, egy istentiszteletbe ágyazva tesszük ezt, mert fontosnak tartjuk iskoláinkat, mert a nagy reformátor nyomán mi is Egyházunk veteményeskertjének tekintjük őket. Református iskoláinktól várjuk ugyanis, hogy ebben az értékválsággal küszködő világban olyan fiatalokat neveljenek, akik református keresztyén hitünk, magyar nemzeti elkötelezettségünk alapján a legkorszerűbb tudományos ismeretekkel felvértezve reménységünk szerint majd hűséges és tevékeny tagjai, építői lesznek Református Anyaszentegyházunknak és sok szenvedést kibírt, sok megpróbáltatást kiállt magyar nemzetünknek egyaránt.

Az egyházi kötődéssel nem rendelkező nemzettársaink számára talán kérdésként merülhet fel, miért akarja a szülők egyre jelentősebb hányada egyházi – esetünkben: református – iskolában taníttatni és neveltetni gyermekét, illetve gyermekeit. Aki viszont akár a legcsekélyebb mértékben is megismerhette egy református iskola működését, annak számára világos, hogy a mi nevelési-oktatási intézményeink lelkiekben lényegesen többet akarnak adni tanítványaiknak, mint más iskolák. Természetesen a mi tanintézményeink is nyújtják mindazt az ismeretanyagot, mindazt a tudásmennyiséget, amit a kötelező állami tanterv előír. Ezen felül azonban a Szentírás időtlen, azaz örökérvényű értékeit felvállaló keresztyén nevelés révén olyan lelki-szellemi felvértezetttség birtokába juttatják a rájuk bízott gyermekeket, fiatalokat, amelynek segítségével a pénz és a piac hatalmát, sőt mindenhatóságát hirdető globalizáció által előidézett értékválság zűrzavarában is biztonságosan megállhatnak református keresztyén hitükben, magyarságtudatukban. A kívülállók közül sokan úgy gondolhatják, hogy a lelkeszi utánpótlás nevelését tekintjük református iskoláink alapvető feladatának, mi azonban ennél lényegesen szélesebb skálán képzeljük el oktatási-nevelési intézményeink teendőit: a református keresztyén értelmiség, a tudomány dolgaiban is járatos, alkalmazható ismereteivel felelősségteljesen sáfárkodó egyháztagok képzését és nevelését várjuk tőlük.

Nem érvényesül ma már a még nem is olyan régen hivatalos állami politika rangjára emelt ateizmus követelménye, senki sem üldözi nyíltan a hitélet megélését, megjelent viszont, és a magyar társadalom bizonyos erőiben polgárjogot is nyert, a „világnézetileg semleges iskola” agyréme. Ez a felfogás „fából vaskarika” volta ellenére is alkalmas lehet mindannak ellensúlyozására, sőt rombolására, amit a valódi értékeket közvetítő, az örök értékeket megőrizni akaró egyházi iskoláink tiszteletre méltó fáradozásukkal felépíthetnek tanítványaik lelkében. Építésre, értékteremtésre nem alkalmas az ezen szólam mögött rejlő szándék, de a rombolásban rendkívül hatékony. Nehéz elképzelni azt a tanárt, aki az osztályterembe történő belépése előtt „a kilincse akasztja” világnézeti meggyőződését, hogy az így megtartott tanóráról kijövet majd újra felvegye azt. Könnyű dolog a történelem sok évszázadán át kipróbált értékeket – hit, erkölcs, becsület, család- és hazaszeretet, szorgalom, tisztesség – ócsárolni, sőt prédára vetni. Az így „kilúgozott nevelés” katasztrofális következményeként fiatalok tömegei válhatnak erkölcsileg talajtalanná, így cserélhetik az igazi értékeket talmi ragyogású limlomokra.

Ezek a dicséretünkre bizony nem méltó erők szinte napjainkig szemforgató álszentséggel hirdették a „tudás társadalmát,” miközben pedagógiai ámokfutásukkal hallatlan mértékben szétzilálták oktatási rendszerünket, országos méretekben ellehetetlenítették tanintézményeinket. Egyházi iskoláinkkal a lehető legmostohábban bántak, úgyszólván a lét és a nemlét határára szorították őket. Ebből a katasztrofális helyzetünkből keressük most Isten segédelmével a kimenekedés útját-módját. Hisszük, hogy ebbéli törekvéseinkben az új ország-vezetés hatékony segítségére is számíthatunk.

Szeretném leszögezni, hogy mi, egyháziak természetesen nagyra becsüljük, sőt rendkívül fontosnak tartjuk a tudást, de hittel hisszük, hogy a tudás felelősséggel jár, és csak akkor töltheti be eredeti hivatását, amennyiben azt önmagunk és mások – felebarátaink, egyházi közösségeink, hazánk és nemzetünk – javára hasznosítjuk. Református nevelésünk több évszázados hagyománya a kisebb és nagyobb közösség iránti felelősség kimunkálása,

a közéleti elkötelezettség kifejlesztése tanítványainkban. Ennek „lecsapódását” konkrétan, mondhatnám: kézzel fogható módon meg tapasztalhatjuk nemzeti történelmünk tanulmányozása során. Nem lehet véletlen, hogy hazánk számos kiemelkedő miniszterelnöke, minisztere és más államférfija Református Egyházunk tagja, valamelyik nagy hírű református iskolánk neveltje volt. Ennek ismeretében érthető – talán nem túlzás így fogalmaznom: természetes –, hogy a reformátusság jelenleg is számarányát meghaladó mértékben képviselt az ország vezetésében. A Mindenség Ura adjon nekik erőt, hogy keresztyén szellemen tudják véghezvinni a nemzet egésze érdekében vállalt feladataikat!

Még mindig találkozhatunk – főként egyházi iskoláink vonatkozásában – a kívülállók megnyilvánulásai között azzal az ósdi törekvéssel, amely megpróbálja szembeállítani a hitet és a tudást. Szögezzük le, hogy a hit ellentéte a hitetlenség, a tudásé pedig a tudatlanság. E két – egymással oksági összefüggésben nem álló – fogalom mesterséges, sanda szándékú szembeállítását pedig úgy hívják, hogy csúsztatás. Egy jeles francia író egyik regényében olvastam azt a véleményt, miszerint a kevés tudás eltávolíthatja az ifjút Istentől, de a sok tudás úgyszólván garantáltan visszaviszi Hozzá. Napjainkban örömmel tapasztalhatjuk egyre gyakrabban, hogy tudományos életünk több kiválósága az írott és főként az elektronikus sajtó nyilvánossága előtt vallja meg keresztyén hitét. Ilyen példákat szeretnénk iskoláink neveltjei elé állítani, mert az ő magatartásukat, életfelfogásukat érdemes követniük – ellentétben a világnézeti semlegességet sugalló globalizáció szálláscsinálói és haszonélvezői által ifjúságunkra erőltetett „percmemberkék” gyorsan tovatűnő, szinte egy szempillantás alatt semmivé váló ragyogásával.

Református iskoláink, tanárkollégáink nem utolsó sorban pedig tanítványaink ebbéli fáradozására, szellemi erőfeszítéseire kívánom és kérem az új tanévben is Teremtő és Megtartó Istenünk gazdag áldását mai országhatárainkon innen és túl. Ebben a szilárd reménységben, az Úristen iránti végtelen bizalommal nyitom meg református iskoláink 2011/2012-es tanévét.

A református oktatási intézmények hatékony nevelőmunkájának alapja a Szentírásra nyugvó keresztyén értékrend egységes és következetes felmutatása. Felkérem, Dr. Böcskei Gusztáv püspök urat, a Zsinat lelkes elnökét köszöntőjének megtartására, a most megnyitott 2011/12. tanév fenntartói elvárásainak összegzésére.

DR. BÖCSKEI GUSZTÁV

Tanévnyitó beszéd

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm az ünnepi országos tanévnyitó valamennyi résztvevőjét. Egykori vallástanárom, Rózsai Tivadar, amikor a '80-as évek közepén egyszer előadást tartott az iskola és a pedagógia jelenlegi helyzetéről, akkor idézett egy német valláspedagógust, aki azt mondta: „A mai iskola három pilléren nyugszik, az egyik a szülők bizalmatlansága az iskola iránt, a második a tanulók ellenállása mindennel szemben, a harmadik pedig a pedagógusok kétségbeesett vergődése, hogy a szülők bizalmatlanságával

és a gyerekek ellenállásával megküzdjenek.” Nos, ez az általános, és nyilván túlzó megállapítás nem sokat veszített az erejéből akkor, amikor iskoláink, a magyar közoktatás, azon belül a református közoktatás magyarországi és Kárpát-medencei tényeit vesszük számba. Hiszen valóban, ahogyan hallottuk, az 1990-es évek kezdete óta nem volt még olyan nagy számban új iskola indulása vagy tagiskolával bővülése, vagy iskolaátvétel formájában való növelése a református közoktatási intézményrendszernek, mint ma. S amikor ezért hálát adunk és Isten áldását kérjük az újonnan a közös úton járásba bekapcsolódókra, ugyanakkor a magyar közoktatás egészével együtt várva várjuk, hogy megszülessenek azok a törvények, amelyek végre megvilágosítanak valamit abból, hogy milyen is lesz a magyar közoktatás jövődjéje, hogy hogyan fog alakulni 2012-ben a közoktatás, s ezen belül az egyházi közoktatás helyzete. S bizony ez a várakozás egyfelől valóban reményteljes, ugyanakkor minél tovább tart, annál inkább idegesítőbb, hiszen jó lenne világosan látni a dolgokat. Ennek a tudatában született meg az a visszafogottság, amellyel a Magyarországi Református Egyház Zsinati Tanácsa ez év februárjában kérte a református gyülekezeteket, hogy intézményátvétel esetén nagyon megfontoltan, körültekintően járjanak el, hiszen egy felelőtlen döntés nem csak az adott gyülekezetre, hanem az egész magyar református közoktatásra nagyon rossz fényt vethet. Hiszem, hogy az újonnan elinduló intézmények ennek a körültekintő, bölcs, megfontolt gondolkodásnak a következményei.

Természetesen várjuk és reméljük, hogy helye lesz az új magyar közoktatásban az egyházi intézményeknek, azt gondolom, hogy az az idő már elmúlt Magyarországon – hála Istennek –, amikor egyházi iskolába járó diákok és nem egyházi iskolába járó diákok között tettek különbséget, tehát mai divatos kifejezéssel élve az esélyegyenlőség itt már megszületett. Nagyon reméljük és várjuk azt, hogy ez az esélyegyenlőség meg fog születni a pedagógusokra vonatkozóan is, hiszen ennek a nyilvánvaló jele az lett volna, hogy amikor az önkormányzati szférában végrehajtották a bérkompenzációt, akkor ugyanezzel a lendülettel tették volna ezt meg az egyházi intézmények esetében is, és nem kellett volna várni augusztus 24-éig, amíg megszületik az a kormányrendelet, amely alapján az egyházi intézményekben dolgozók is részleges bérkompenzációban részesülnek. Az, hogy megszületett végre ez a kormányrendelet, örömteli hír, ugyanakkor óriási munkát fog róni mindazokra, akiknek majd fel kell dolgozni és végre kell hajtani ezt.

Ünnep, reménység és bizonytalanság – ezek mind-mind olyan komponensek, amelyekről lehet és szabad őszintén szólni és beszélni, hiszen református keresztyén ember soha nem ringatta magát illúziókba, hanem nagyon komolyan számolt a realitásokkal, legyenek azok gazdasági kényszerpályák, legyenek azok bármiféle törvényi változások vagy éppen bizonytalanságok. Mint egyházi intézményfenntartók, illetve egyházi iskolák értetlenül állunk például olyan jelenségekkel szemben, hogy előfordulhat Magyarországon az, hogy iskolafenntartók egy bizonyos célra megpántlikázott, elküldött pénzt, mondjuk az ingyen tankönyvre szánt pénzt, másra fordítsák, és ezen méltatlan vita folyjék a nyilvánosság előtt. Én azt gondolom, nekünk addig jó, amíg számunkra ilyen kérdések egyáltalán szóba sem jönnek. Mert számolunk a realitásokkal és számolunk a legnagyobb realitással, az élő Istennel, aki az Ő egyszerű Fiában, Lelke megújító, mindig reménységet adó szeretetével hordoz bennünket. Így kívánom, hogy fenntartók, gyülekezetek, tanárok, diákok a bizalmatlanságból minél kevesebbet, az ellenállásból minél kevesebbet, a kétségbeesett

vergődésből, a hiábavaló küzdelemből minél kevesebbet, de Isten közösséget teremtő, önmagához és egymáshoz fordító Lelkének a vezetéséből minél többet tapasztaljunk meg ebben az új tanévben.

Magyarország Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumának az egyházügyért felelős államtitkára, Szászfalvi László a következő sorokkal köszönti a Tanévnyitót:

Szerettem volna eleget tenni – ahogy tavaly is – meghívásuknak, hogy részt vehessek a magyar reformátusság oktató-nevelő munkájának új tanévet elindító istentiszteletén, sajnos azonban más hivatali elfoglaltság miatt ezúttal nem tudok jelen lenni az ünnepen.

A sokévszázados hagyománnyal és tapasztalattal bíró, de az idén is bővülő, fejlődő református közoktatás számára kívánom, hogy ebben a tanévben is méltó legyen a jeles elődök kiemelkedő értékteremtő képességéhez, ahhoz a munkához, amelyet a magyar reformátusság a nemzeti megmaradás és ennek fontos területe, az anyanyelvi közoktatás, valamint a közösségépítés területén végzett szolgálata jelentett és jelent szerte a Kárpát-medencében. A Magyar Kormány számára fontos a református iskoláknak nemzetünket gazdagító elkötelezettsége, spirituális missziója, küldetésének teljesítése, ezért biztosít számára minden az egyházi oktatásnak járó és adható anyagi és erkölcsi támogatást.

A régi és új kihívásokhoz, az intézmények, az intézményvezetők, a pedagógusok és munkatársak, a gyermekek előtt álló feladatokhoz Isten áldását kívánva küldöm köszöntésemet az új tanév kezdetén!

Áldás, békesség!

A Magyarországi Református Egyház 1997-ben két kitüntetést alapított a református oktatási intézményekben folyó pedagógiai munka elismerésére. A „református nevelési eszmények átültetéséért a mindennapi gyakorlatba tevékenység körében elévülhetetlen érdemeket szerzett magyarországi és határon túli pedagógusok részére” alapított Makkai Sándor-díj díjazottjait – az 1998. évi kaposvári tanévnyitó óta – immár 14. alkalommal köszönhetjük országos tanévnyitónkon. Felkérem Dr. Bölcskei Gusztáv püspök urat és Dr. Huszár Pál főgondnok urat, a Zsinat elnökségét a Makkai Sándor-díjak átadására, s Ábrám Tibor főgondnok urat, a Zsinat nem lelkeszi alelnökét a díjazottak méltatására. Kérem a díjazottakat, hogy nevük elhangzása után szíveskedjenek az Úrasztala elé fáradni.

LAUDÁCIÓ

a 2011. évi református pedagógus kitüntetések odaítélése tárgyában

A Zsinat Oktatásügyi Szakbizottsága 2011. április 26-án határozatot hozott a 2011. évi református pedagógus kitüntetések tárgyában, s a következő javaslatot terjeszti a Zsinat elé:

Makkai Sándor-díj
„a református nevelési eszmények átültetéséért
a mindennapi gyakorlatba tevékenység körében elvéülhetetlen érdemeket szerzett
magyarországi és határon túli pedagógusok részére

(A díj adományozásának feltételei: több éves óvónői, tanítói vagy tanári tevékenység magyar református közoktatási intézményben, kiemelkedő szakmai munka, valamint példamutató emberi-hitbeli magatartás. A díj évente három pedagógusnak adományozható, akik közül egynek mindig határon túli pedagógusnak kell lennie. A díj átadására az országos református tanévnyitó istentiszteleten 2011. augusztus 27-én Budapesten került sor.)

A kitüntetésre előterjesztettek rövid bemutatása:

CSISZÁR ÁKOSNÉ TÖZSÉR EMMA

1944-ben Kabán született. 1965-ben a Debreceni Tanítóképző Intézetben szerzett diplomát, általános iskolai tanítóként. 1965-1968. között a nyírmártonfalvi nevelőotthonban tevékenkedett mint tanító. Tekintettel arra, hogy Csiszár Ákos lelkipásztor úr Tivadaron végezte szolgálatát, a feleség nem láthatott el tanítói állást ugyanebben a faluban. 1968-1972. között Gulácsra kellett átjárni a helyi általános iskolába. Ha kellett biciklivel, a kemény téli hónapokban is, dacolva a hóval, faggal, a hideggel.

Az 1972. esztendő változást hozott a család életében, mivel Tiszakanyáron végre teljes egészében együtt élhették mindennapjaikat. 1972-1987 között a Tiszakanyári Általános Iskola pedagógusaként látta el feladatait. 1987-ben szolgálati helyük révén Kisvárdára költöztek, ahol 1994-ig a 4. számú Általános Iskola alkalmazásában állt.

Csiszár Ákos vezetésével 1992. szeptember 1-én 21, lelkes kisdíák vette ismét birtokába a református általános iskola egykori épületét Kisvárdán. Már ekkor kirajzolódott az iskola legfontosabb nevelési rendszere, mely mind a mai napig áthatja a hétköznapiakat, ez pedig a szeretet. Tözsér Emma 1994. szeptember 1-jén, amikor 3. évfolyamba lépett az első osztály, gondolkodás nélkül az iskola kötelékébe lépett. Örült a felkérésnek, hiszen értékrendjében fontos helyet foglalt el az erkölcsi nevelés, melyet itt az iskolában nap, mint nap gyakorolhatott, valamint vágyott az egyházi közösségre, mely mindennapjait jellemezte.

Munkája során fő célkitűzése volt, hogy megfelelő tanítói közösséget alakítson ki, mely a több száz éves hagyományozást alkalmazza. Különös gondot fordított a közvetlen kapcsolattartásra, mind a tanulókkal, tanárokkal, és a szülőkkel is. Úgy gondolta, hogy a legjobb, ha a tanulók minél tovább a családi környezetben maradnak. Az iskola életében nagy szerepet játszanak az egyházi ünnepek, melyek megszervezésében mindig jeleskedett. Támogatta a népi kultúra átadását, ápolását, melyet a néptánc oktatásával, a furulya órákkal és a népzenei neveléssel valósított meg.

45 éves pedagógusi munkássága során emberszeretete áthatotta egész lényét. Tanítványai rajongással szerették. Életútjának, emelkedésének legnagyobb hajtóereje a

beteljesíthetetlenül hatalmas tudásvágya volt. Munkásságát a szellemi tetterekészség és tartás, valamint mérhetetlen alkotásvágy jellemezte.

[Javaslattevő: Kisvárdai Református Általános Iskola és Gimnázium.]

KARIKÓ-TÓTH TIBOR

1967-ben született Szentesen. Az általános és középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte. 1990-ben földrajz-rajz szakon diplomázott a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán. Két évvel később a Debreceni Református Teológiai Akadémián hittanoktatói végzettséget szerzett, majd 1997-ben közoktatási vezető szakvizsgát tett a Budapesti Műszaki Egyetemen.

Első munkahelyén a nagymágocsi Hunyadi János Általános Iskolában földrajzot és rajzot tanított. 1993 szeptemberétől az iskola újra egyházi iskolává válásának kezdetétől, dolgozik a Kiss Bálint Református Általános Iskolában. Két évig szaktanárként, fél évig igazgatóhelyettesként tevékenykedett, majd 1996-tól az intézmény igazgatói feladatát látja el. Szakmailag felkészült, hivatását maximális odaadással végzi. Kiegyensúlyozott, őszinte és megbízható személyiség, egészséges önbizalom és magabiztosság jellemzi. Hivatásszeretete és munkabírása példaértékű.

Földrajz szakos tanárként tevékeny részt vállal a szakmai munkaközösség munkájában, híve a folyamatos megújulásnak. Óráit a digitális technika segítségével teszi élményszerűvé, bevezette a film- és videó elemzést a művészetek oktatásába, amely igen kedvelt a gyerekek körében. A diákok körében igen népszerű tanárként és igazgatóként egyaránt.

Harmincévesen lett iskolaigazgató, amely igazi kihívást jelentett számára, s a mai napig is annak tekinti. Az iskola, aminek élére került 1996-ban, három évvel korábban lett újra egyházi intézmény. Az iskola történetének legsúlyosabb válságát élte át akkor, a tanulók létszáma évről évre csökkent, alig haladta meg a 250 főt. Instabil tantestület és bizonytalan anyagi háttér jellemezte ezt az időszakot. Magabiztosan, ötletekkel telve, megújulásra kész tervekkel látott munkához. Kitűnő érzékkel válogatta be a tantestületbe kollégáit, nagyszerű műhelyt alakítva ki ezzel, ahol mind szakmailag mind emberileg igen magas a mérce. Az iskola felemelkedéséhez nagymértékben hozzájárultak a sikeres pályázatok. A pályázatok elkészítésében maga is részt vesz, de kollégáitól is elvárja, hogy használják ki az adódó lehetőségeket.

Elmondhatjuk, hogy az iskola mára a város egyik legvonzóbb és legkorszerűbben felszerelt intézménye lett. Mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény hogy a városban évről-évre csökkenő gyermeklétszám ellenére az iskola létszáma, alig több mint tíz év alatt, közel kétszáz fővel emelkedett, jelenleg 430 fő, de szeptemberre az idén felvettekkel együtt eléri a befogadható maximális létszámot. Sikeresen hidalta át az átmenet nehézségeit az állami iskolából, egyházi intézménnyé válás folyamán. Mára az iskola szellemisége elfogadottá, sőt tiszteletre méltóvá vált nemcsak az idejáró gyermekek és szüleik, de a városi intézmények, s polgáraik számára is.

Művelt, széleskörű érdeklődéssel rendelkezik. Az iskolai elfoglaltsága ellenére tevékenyen részt vállal a város kulturális életében. Évek óta tagja a városi Bárdos Lajos kórusnak,

önálló műsort vezet a helyi televízióban, emellett rendszeresen sportol. Az elmúlt választási ciklusban tagja volt a városi képviselőtestületnek is.

Több éve a Szentés Nagytemplomi Református Egyházközség presbitere és egyik gondnoka. A gyülekezetben rendszeresen vállal szolgálatokat. Kollégáinak példát mutat a keresztyén hit megélésében. Az Iskola és a fenntartó Egyházközség, az ő munkájának is köszönhetően, kitűnően működik együtt az iskolában folyó nevelő és oktató munka eredményességének érdekében. Munkájának eredményeképpen a Kiss Bálint Református Általános Iskola korszerű ismereteket adó, szeretetteljes légkörű, nyitott szellemiségű keresztyén iskolává vált.

[Javaslattevő: Szentés Nagytemplomi Református Egyházközség Igazgatótanácsa.]

VERES EDIT

1968-ban született. 1987-ben végezte el az ungvári zeneművészeti szakközépiskolát. 1996-tól dolgozik a Péterfalvi Református Líceumban nevelőként a lánykollégiumban és emellett egyházi ének-zenét tanít a líceumi tanulás három éve alatt. Időközben kántori és hitoktatói tanfolyamokat végzett.

A líceumba úgy került, hogy a lelkipásztor felkérésére a biztos zenetanárnői állását és a mindennapi megélhetését biztosító jól fizetett munkáját otthagyta Isten iránti hűségből a bizonytalanért, hisz akkor még a líceum be sem volt jegyezve, noha már folyt benne az oktatás. De Isten iránti szeretetéből és hitéletének aktívabb megélése reményében vállalta a bizonytalant, megértette, hogy ezt a feladatot az Úrtól kapta.

Hatalmas felelősség szakadt a nyakába, kitaposatlan utakon, minden perspektíva nélkül vállalta és végezte nevelőként a munkáját. Őszinte szívvel és odaadóan irányította a kamaszkorban mindig nehezen kezelhető fiatal lányok életútját Isten közelébe. Türelmesen formálta bennük napról-napra és szinte éjjel-nappal a keresztyén erkölcsöt. Igyekezett ezt életük normájává tenni, kialakítani a becsületes hitbeli magatartást minden diákban. Közben állandóan osztályfőnök volt, de mindig ügyesen össze tudta egyeztetni és szét tudta választani az osztályközösség egészséges formálódását, a líceum női társadalmának sajátos gondozását, az egyéni lelki gondozást, az egyházi ének-zene oktatási munkát és a többszörösen elágazó gyülekezeti szolgálatát egymástól.

A líceumi oktatás három éve alatt a diákokkal megismerteti a református énekeskönyv minden énekét (zsoltárokat és dicséreteket egyaránt), napi áhítatokat tart. A diákokkal szigorú, de nem követelőző, megtanítja őket a szabályok szerint élni. Ha kell, mindig segít, amiben tud, a nehézségekkel küszködőket észreveszi, ha valaki bajban van, és igyekszik talpra állítani a csüggedőt, a rábízottak mindig a látókörében vannak, odafigyel mindenkire.

Mint pedagógiai erő megbízható, csodálatosan munkabíró, kifogástalan keresztyén magatartással rendelkezik, a kollégákkal kölcsönös a tisztelet és a szeretet. A munkáját precízen végzi, az eredmény mindig lemérhető. A nem túl bőséges szabadidejében a gyülekezetben kántorizál és hittanoktatást végez. A '90-es években az ifjúsági táboroknak volt aktív munkatársa. Énektanításával, példaadó életével már akkor is kitűnt és hozzájárult a felnövekvő nemzedék keresztyén módon való tanításához.

Jelenleg az egyházmegye tanügyi bizottságának a tagja. Legújabban példás megbízhatóságát felismerve a tivadarfalvi gyülekezet bizalmat szavazott neki: ő lett a gyülekezeti pénztárnok. A Líceum tantestületének valóban az egyik legmegbecsültebb tagja. Az iskola történetében ott van a mindennapi része a fizikai munkákban, az oktatásban, a nevelésben, a lelkigondozásban, az összetartásban, a fejlesztésben. Bizonyoságtévő élete pedig csak egyről tanúskodik: odaadó szolgálja ő Istennek.

[Javaslattevő: Kárpátaljai Református Egyház elnöksége.]

PAPP KORNÉL

A református közoktatás a 2011/12. tanév küszöbén

A 2011/12. tanév küszöbén szeretettel fogadjuk be s köszöntjük 12 új intézményünket és 6 új tagintézményünket, illetve telephelyünket.

A *Tiszántúlon*, Püspökladányban a volt egyházi ingatlan tulajdonjogi helyzetének rendezésével került sor az Eröss Lajos Református Általános Iskola és Művészetoktatási Intézmény alapítására, ahol szeptember 1-jével 5 osztályban kezdődik az oktatás. A Balmazújvárosi Református Általános Iskola és Óvoda, a Magyarcsanádi Református Általános Iskola és Hétszínvirág Református Óvoda, valamint a fehérgyarmati Kölcsény Ferenc Református Általános Iskola, Óvoda és Bölcsőde – szintén többcélú, közös igazgatású intézményként – felvállalja az óvodai nevelés és az alapfokú oktatás feladatát. Makón a Szikszai György Református Óvoda azonban önálló intézményként jött létre az általános iskola mellett, az Orosházi Református Két Tannyelvű Általános Iskola pedig hasonlóképpen az óvoda mellett. Tiszántúlon a 6 új intézmény mellett 4 meglévő intézményünkben 5 tagintézménnyel is gyarapodott intézményrendszerünk: Hajdúnánáson, Törökszentmiklóson és Túrkevéen óvodával, Békésen pedig óvodával és általános iskolával. Mindezek következtében összesen 101 gyermek- ill. tanulói csoportban mintegy 2300 gyermek kapcsolódhat be nevelő-oktató munkánkba.

A *Tiszáninnemi* Református Egyházkerületben új színfoltja oktatási rendszerünknek a miskolci Balázs Győző Református Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű, Egységes Művészeti Általános, Szak- és Középiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, valamint a Mezőcsáti Református Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola. Kazincbarcikán az egyházkerület alapította a Tompa Mihály Református Általános Iskolát.

A *Dunamelléki* Református Egyházkerületben, megkezdte nevelőmunkáját a Gödöllői Református Óvoda, a Ceglédi Református Általános Iskola pedig óvodai tagintézménnyel gyarapodott. A Budapest-Rákospalotai Református Egyházkerület fenntartásában folytatja munkáját a XVII. kerületben a Jókai Mór Református Általános Iskola.

Dunántúlon a Tatai Református Óvodával gazdagodott közoktatási rendszerünk.

A 12 új intézmény és 6 tagintézmény számbavételekor megállapítható, hogy meglévő intézményeink stratégiai továbbépítésére, valamint a szülői várakozások megvalósítására került sor a 2011/12. tanév küszöbén.

Ugyanennek a felelős szerepvállalásnak a jele a református felsőoktatás terén kiemelkedő jelentőségű, debreceni székhelyű Wáli István Cigány Szakkollégium alapítása, mely 2011. szeptember 1-jétől 25 cigány fiatal felsőfokú tanulmányait segíti.

Új intézményfenntartóink, intézményeink és tagintézményeink mellett Isten áldását kérjük a régiek munkájára is a 2011/12. tanévben. Engedjék meg, hogy a régiek között megemlítem azt az intézményt, melyet 1 esztendővel ezelőtt, a miskolci tanévnyitón még nem köszönhettem: a zsámbéki Csillagvilág Református Óvoda 2010 decemberében kezdte meg működését.

Az új tanévben tehát 206 közoktatási feladatot lát el 129 intézmény keretei között a református közoktatás. Az intézményfenntartók száma 81, a többcélú intézményeké 43. (47 óvoda, 76 általános iskola, 28 gimnázium, 8 szakközépiskola, 3 szakiskola, 14 művészetoktatási, 6 gyógypedagógiai intézmény, 21 diákotthon, valamint 2 pedagógiai szakszolgálat és 1 pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény látja el a közfeladatot.)

Végezetül a Zsinati Oktatásügyi Iroda, az intézmények és a fenntartók nevében is szeretném megköszönni a Budapest-Kálvin téri Református Egyházközség és a Lónyay Utcai Református Gimnázium vendégszeretetét, melyet tehát 1995 után immár másodszor élvezhettünk.

Isten segítse munkánkat a 2011/12. tanévben is!

A KÁRPÁT-MEDENCEI REFORMÁTUS OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK TANÉVNYITÓJA RIMASZOMBAT 2011. SZEPTEMBER 3.

FAZEKAS LÁSZLÓ
Ünnepi igehirdetés

„Mint a nyilak a hősnek kezében, olyanok a serdülő fiak.” (Zsolt 127,4)

Nagy szeretettel köszöntöm a Kárpát-medencei református oktatási intézmények közös tanévnyitó ünnepségének résztvevőit. Öröm mindnyájunk számára az, hogy kilépve az Anyaország területéről most első alkalommal a Felvidéken, Rimaszombatban kerül sor erre a tanévnyitó ünnepségre. Ez is az összetartozás lelki és szellemi igényének az eredménye. Ugyanennek az eredménye persze elsősorban 2009. május 22-e, amikor létrejött az MRE. Ennek gyümölcse már több más területen is érezhető, és ennek a része most ez az alkalom is, amikor itt vagyunk a rimaszombati református templomban az egész Kárpát-medencéből, persze a létszám teljességének igénye nélkül, de hitben, lélekben most együtt dobban a szívünk.

Nagy öröm az, ha ezeket az alkalmakat mi együtt tudjuk megélni. Mivel a magyar református egység jelmondata: „Krisztus a jövő, együtt követjük Őt!” – ezért ha mi jövőt akarunk, akkor ahhoz kell fordulnunk, aki az Alfa és az Omega, akinél van a múlt, a jelen és a jövő.

Múltunkat ismerjük, a jelenben élünk, s a jelenben nagyon sok mindent tapasztalunk: jót is, rosszat is. S annak ellenére, hogy nagyon sok mindennel harcolunk, mindenképpen a jövő felé tekintünk. Intézményeinkkel – úgy gondolom – épp ezért nem csupán egy évre tervezünk, hanem ez az új iskolaév is része annak a jövőnek, amit Isten tervezett e világ felől. Istennek ugyanis terve van ezzel a világgal, de ugyanúgy terve van az emberrel is. Ez a terv nem más, mint a benne való egység, a benne való megszentelődés. A szép, nemes alkotó élet, amely sohasem mások ellen irányul, hanem mindenki javára.

Nem szabad ezért elfeledni, hogy aki egyházi iskolába jár, azt az Isten ereje és hatalma hívta el pontosan erre az útra. Ezen az úton mi csak úgy tudunk haladni, ha szakadatlanul tájékozódunk az igaz cél felől. Isten pedig segíti a mi tájékozódásunkat.

Ezzel a zsoltárverssel is segíteni akar bennünket: *„Mint a nyílak a hősnek kezében, olyanok a serdülő fiak.”* Úgy gondolom, érthetjük ezt általában az ifjakra, az ifjúságra, akik most is itt vannak velünk, közöttünk. A tanuló ifjúság. Nagyon érdekes a zsoltáráró ajkáról ez az igever. Vizsgáljuk hát meg, hogy milyen is a nyílvessző?

Egy jó íjász kezében egy nyílvessző biztosan célba talál. Hogyha a mi ifjaink ilyenek, akkor feltétlenül engedelmeskedniük kell annak, aki egy pályára, egy életpályára állította őket. Hogyha a mi fiaink nyílvesszők, akkor fel kell ismerniük rendeltetésüket. És akkor az az ifjú nem keres más célt az életében, csak azt, ami a rendeltetése.

De a másik oldalon nem is adja alább annál, amit Isten rendelt, és amit Isten ajándékozott az embernek. Mert talán meg se tudjuk számlálni, milyen sok ajándékunk van. Ami a neveléssel, iskolával szorosan összefügg, az leginkább az anyanyelv, a kultúra, a nemzet- és hazaszeretet. Ezek alapvető igények. Ezek a mi identitásunk meghatározói. Aki ezt hagyja elveszni, az olyanná válik, mint a kicsorbult, hegyét vesztett, vagy elgörbült nyílvessző, amely egyáltalán nem tudja betölteni feladatát.

Mi a feladatunk? Mi a református magyar iskola feladata?

Pontosan az, hogy segítse az ifjakat testi-lelki képességeinek fejlődésében, szellemi képességeinek és tehetségének kiművelésében. Hogy tisztább és nemesebb ismereteket adjanak arról, hogy milyen a világ, hogy kié a világ, és ki vagyok én, mint ember ebben a világban. Hogyha ezt a magyar református iskolák teljes odaadással tudják tenni, akkor feltétlenül eljuttatják a felnövekvő nemzedéket ahhoz, akinek kezében valóban nyílvesszőkké válhatnak.

A zsoltáros a továbbiakban azt mondja a nyílvesszőről: *„Boldog ember, a ki ilyenekkel tölti meg a tegzét; nem szégyenülnek meg, ha ellenséggel szólnak a kapuban.”*

Az ilyen nyílvessző, az ilyen ifjúság, az ilyen fiatal nemzedék védelmet jelent, biztonságot jelent, jövőt jelent. Ezt az utat megtalálva célt és értelmet nyer az életük.

Mert lehet más irányba is terelni a fiatalokat, és nagyon sokan vannak, akik kapva-kapnak a fiatalok után. Megpróbálják kihasználni, hogy fiatalok és próbálják más irányba vinni őket. Hamis ígéretek, hamis szílamokat adnak eléjük, hitető beszéddel és talmi jutalmakkal próbálják meg más irányba terelni őket. Van fiatal, aki ezeknek átadja

magát. Jaj, annak a nemzedéknek, aki eltér az igazi úttól! Jaj, annak a nemzedéknek, amelyik elfeledkezik Istenről! Egyszer s mindenkorra meg kell tanulnunk, hogy Isten nélkül nem lehet életet élni. Az elszomorító az, hogy az évtizedek, évszázadok során a mi magyar népünk oly sokszor tapasztalta már ezt, és még mindig nem fordultunk oda teljes valójában Istenhez. Még mindig nincs ott a szívünk. Emlegetjük a nevét nagyon sokszor, nemzeti ünnepeink alkalmával is, de valójában a szívünk távol van tőle. Pedig mikor eltávoztunk Istentől, akkor olyan könnyen elvesz a hit, elvesz az identitástudat, feladjuk a nyelvünket, feladjuk valójában azt, akik vagyunk. Meddig mehetünk még így ezen az úton?

Azért örülök most annak, hogy mi itt így együtt vagyunk, s együtt tudunk iskolaévet kezdeni a Kárpát-medencében, mert ennek nagyon komoly jelzésértéke van. Ez azt jelzi, hogy valami ébredszik bennünk. Ez azt jelzi, hogy itt a reménységnek a parányi kis lángja föllobbant. Ez azt jelzi, hogy mi jövődőt remélünk. Hogyha mi jövődőt remélünk, akkor igenis előre kell tekintenünk, félelmünket háttérbe szorítva, bátran előre, mert van jövőnk. A Jézus Krisztusnak átadott élet átalakulást és megszentelődést von maga után. S ez nagyon kíváncsú a ma világában és a ma élő nemzedékek életében. Végre rá kell döb-bennünk arra, hogy miért kaptuk életünket, miért kaptuk a mi testünket. A test a lélek temploma. Ezt ápolni kell, fejleszteni szellemi képességeinket, tehetségeinket. Ez Isten ajándéka. Ha ez megvalósul a mi életünkben, akkor egyszerűen mintha minden jönne magától. Magától árad a kegyelem. Egyszerű szavakra, egyszerű szemvillanásokra kiárad a kegyelem, és előre tudunk haladni. Meg tudjuk fogni egymás kezét, meg tudjuk egymást simogatni, egymást biztatni és erősíteni tudjuk. Ezért lássunk neki a munkának! Nemcsak a mindennapi betevő falatért, hanem magasabb célokért.

Legyen kedves a magyar szó, legyen kedves a magyar gyermek, legyen kedves a magyar iskola, legyen kedves a magyar református iskola. Ha mi ezeket az értékeinket magasra emeljük, ha mi ezt szívünkben drága kincsként őrizzük, védelmezzük és dédelgetjük, akkor igenis remélhetünk jövődőt. Ha ezzel tápláljuk gyermekeinket, nyílveesszőkké lesznek, amelyek célba találnak, akik betöltik rendeltetésüket, küldetésüket. Olyanokká lesznek, akik nem hajlanak el a megadott iránytól, és szolgálatukkal gazdagítják a másikat, a környezetüket, népüket, nemzetüket. Sőt! Más népeket és nemzeteket is.

Legyetek hát nyílveesszőkké! Kálvin János – ha jól emlékszem – a genfi iskolájából írta egyszer: Küldjete fákát és mi nyílveesszőket faragunk belőlük!

Imádkozzunk azért, hogy a szülők küldjék a fákát, a kis csemetéket, és a pedagógusok karöltve mindazokkal, akik ezeket az értékeket szívükbe hordozzák, és drága kincseknek tartják, faragjanak belőlük nyílveesszőket! Ámen.

RÉPÁS ZSUZSANNA

Köszöntő beszéd

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet! Tisztelt Tanárok! Kedves Diákok!

Talán a legidősebb rimaszombatiak sem tudnak visszaemlékezni arra, hogy mikor látott ez a város annyi címeres zászlót, amit ma itt lobogtatott a szél, latin és magyar nyelven írott jelmondatokkal buzdító lobogót, amelyekre büszkén tekinthetünk fel? Vajon mikor zárándokolt el a történelmi Magyarország e északi karéjába ennyi ünneplő fiatal?

Szívből köszöntelek Benneteket, diákokat, hiszen ez a nap elsősorban Rólatok szól. A Magyar Kormány nevében is köszönöm, hogy – korai keléssel és hosszú utazással nem törődve – fontosnak tartottátok, hogy eljőjtek ide, Gömörbe. „Gömörországba”, ahogyan az itteniek hívják, Tompa Mihály lelkész-költő, Blaha Lujza színész, Bartók Béla felesége, Pásztory Ditta zongoraművész és még számos neves személyiség szülőföldjére.

Hiszem, és a jelenlétekből fakadó szolidaritás is megerősít abban, hogy egybeseregletünk nem csak egy kötelezően letudandó esemény, hanem valódi ünnep, összetartozásunk kifejezése. Azért sereglettünk össze a mai napon, hogy azok, akiknek életeleme a templom és az iskola közös tere, azok együtt lehessenek, és egymásnak hit által építői legyenek.

Nincs kétségem afelől, hogy csak úgy tarthatjuk meg múltunkat és formálhatjuk jövőnket, ha szem előtt tartjuk a hármas fonatot: a közös célt, a közös akaratot és a közös gondolkodást. Nem uniformizált emberekre és lelkekre van szüksége a jövő társadalmának, bármennyire is sugallja ezt a korszellem. Hanem olyanokra, akiknek van szava, akik tudják az irányt, és tudatában vannak annak, hogy önmagukban kevesek, de társakkal együtt korszakos dolgokra képesek.

Azért jöttünk ma itt össze a Kárpát-medence minden szegletéből, hogy egymást bátorítsuk, egymásnak biztatást adjunk. Kitágult a tér, nem vagyunk a politikai csinálta határok foglyai. Ami néhány éve még elképzelhetetlen lett volna, ma valóság: a legtöbben útlevél nélkül jöhettünk erre a lélekemelő ünnepségre! Sőt talán egyre többen úgy is, mint magyar állampolgárok.

„Tóvá lett a délibáb” – írja a Szentírás – jelezve azt, hogy amiről nagyszüleink, szüleink csak álmodtak, mára valósággá vált. Már nem csak Csengertől Csurgóig, hanem Sepsiszentgyörgytől Pápáig, és Rimaszombattól Bácskossuthfalváig naponként indulnak el óvodások és iskolások, hogy református hitvallásaink szellemében kezdjék és folytassák tanulmányaikat. Iskoláink a közösségépítés legfontosabb színterei, hiszen a gyerekek számára az iskola a második otthon. Vannak kisebb iskolák, ahol mindenki ismer mindenkit, a népesebbeknek pedig az osztályok jelentik ezt az alapközösséget.

Adjunk hálát magyar nyelvű iskoláinkért! Iskoláinkért, amelyek megőrzik nyelvünket, továbbadják kultúránkat, amelyek megmaradásunk zálogai! Adjunk hálát pedagógusaink kitartásáért, akik úgy nevelik a diákokat, hogy a XXI. században elengedhetetlen ismeretek mellett olyan értékek átadásával is gazdagítják a felnövekvő generációt, amelyeken nem fog az idő vasfoga. Hogy tudjanak különbséget tenni a talmi és a rozsdá, moly és időálló kincsek között.

Kedves Fiatalok!

Évkezdő útravalóként Wass Albert szavai gondolkoztassanak el mindannyiunkat, aki így ír: „Háromféle ember van a világon: azok, akik a maguk urai, azok, akik másoknak dolgoznak, és azok, akik egyszerűen kerülnek a munkát. Azok, akik a maguk urai, azok a mindentudók, mert uralják a sorsot. Ők azok, akik városokat, országokat, nemzeteket képesek felépíteni. Ők azok, akik a világot olyanná teszik, amilyennek lennie kell.”

Kívánom, hogy legyetek alkotó, tudással felvértezett, hitben élő és járó emberek, akik nem kerülnek a munkát és a tanulást, akik Istentől kapott szabadságotokkal élve le tudjátok győzni a legnagyobb kihívásokat is! Olyanokká, akik nem tévóváznak, amikor cselekedni kell és nem húzódnak vissza, amikor a tettek ideje érkezik el.

Tompai Mihály, – akinek a szavai a legautentikusabban hangzanak ezen a helyen – így ír: „Intést, tanácsot én miért adjak neked? / Vele s benne küzdve tanuld az életet, / Higgy – remélj örömet!”

PÉK LÁSZLÓ Köszöntő beszéd

Tisztelt Ünnepi Gyülekezet!

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnökeként tisztelettel köszöntöm a Kárpát-medencei református iskolák tanévnyitójának résztvevőit.

Szeptember első napjaiban újra megnyílnak az iskolák kapui, hogy folytatódjon a munka, a tudás megszerzése, a szellemi építkezés érdekében. A tanévre való felkészülés során az iskolák világi és egyházi irányítói a nevelőtestületekkel közösen igyekeztek tisztázni, mit tartanak folytatásra érdemesnek a diákok szellemi és testi gyarapodása, a közösségek megerősödése, tagjainak derűsebb világlátása érdekében. Nem könnyű a feladat, hiszen a mai világ nehezen kibogozható változásai között kell megtalálni a helyes utakat, a cselekvő erőt és elszántságot, s hinni abban, hogy az erőfeszítésekhez társul az égiek áldása és kegyelme.

Mint kárpát-medencei magyar közösség többféle meghatározással bírunk. Az egész világra kiterjedő globális gazdasági tér vesz körül bennünket, többségében európai uniós országok törvényi kereteihez alkalmazkodunk, elsősorban a magyar nemzet szellemi értékeiből gazdagodunk, a mindennapok valóságát két- és többnyelvű közegben éljük, szülőföldünk és lakóhelyünk értékei sajátosságokkal ruháznak fel bennünket. Mindezek figyelembe vételével európai polgárok, cselekvő, művelt, bátor és tehetséges közösségekké szeretnénk válni, s asszimilációs veszteségeinket fékezve magyarnak szeretnénk megmaradni. Belénk szorult kisebbségi érzésünket őseink otthonosságérzetével kívánjuk felváltani. Kisebbségi baj az, hogy lent érezzük magunkat, nagyobb, hogy tekintetünket sem emeljük elég magasra. Ezért ebben adjon reményt az a keresztyéni biztatás, mely szerint a lábunk alól a talaj kicsúszhat, de fejük fölül az eget nem lehet eltolni.

Üdvözlöm a kedves kis- és nagydiákokat, akik számára az élményekkel teli, mégis pihentető nyári szünidő után bizonyára örömet jelentenek az iskolai újratalálkozások.

Ebben a tanévben is lesznek örömek és kellemetlenségek, talán erőteket meghaladó próbatételeket is hoznak a mindennapok. Segítségre szorultok, vagy töletek várnak mások jóindulatot. Kívánok mindnyájatoknak jó tanulást! Kapcsolódjatok be a diákcsoportok munkájába, a tanulmányi versenyekbe, élvezzétek a sportmeccsek izgalmát, kössetek egymással életre szóló barátságokat.

Tisztelt Iskolavezetők, Tanítók, Tanárok, Lelkészek! Kedves Szülők!

Az iskolavezetés jól szervezett munkája, a pedagógusok alkotókedve, a segítségre szorulókkal való fokozottabb törődés, a diákra szabott pedagógiai eljárások, fontos elemei az oktatásnak, melyek a diákok szellemiekben való gazdagodásához, s az életben való boldogulásához vezetnek.

Pedagógusként és szülőként egyaránt hinnünk kell abban, hogy szükség van a múlt rendszerezett ismereteire, a mintákra és a példákra, az oszloptartók hitére, az értéket őrzők állhatatosságára, de egyben azt is tudatosítanunk kell, hogy gyermekeink, diákjaink csak azokat az értékeket fogadják el tőlünk, melyek megoldásokat kínálnak az ő életükre. Meg kell találnunk a generációk közötti szóértést, hogy közös munkánk során ne ördögi körökbe vesszünk. Ha hatással kívánunk lenni gyermekeinkre, diákjainkra, ismernünk kell az értékeiket, a viszonyulásaikat. Sok csatornán érik őket az információk. Számukra az információk közötti véletlen kalandozások, a szabályozatlanabb ismeretszerzési formák a vonzóbbak, az életvitel dolgában szabadságra vágynak.

Szeretet helyett okosak lettünk. Soha még ember ennyit nem tudott a világról, mint manapság, de még mindig nagyon keveset tud önmagáról. A megismerés mindig önmagunk megismerése is. A titkokat fessegető ember a szépséget szétszedi, s a megfejtés azonnal új titkokat szül. Az okos és a bölcs ember között a döntő különbség ott van, hogy az okos emberből hiányzik az alázat. A bölcs ember, és az igazi tudós a megtudhatatlan titkok előtt áhítattal megtorpan. Elámul, megrendülten és csodálattal néz a Teremtő művére.

Az embernek tisztában kell lennie azzal, hogy kit és mit szolgál? Az életet szolgálja, vagy azt, aki fizet? Megismerni akar-e, vagy uralkodni, a természetben, az embertársán, vagy csak önmagán?

A tudásnak súlya van. Már őseink is kolostorokat, iskolákat építettek ezen a tájon, hogy a bölcs tudás megtartsa őket.

Kívánom ezért minden tanítónak, tanárnak, hogy eleinkhez hasonlóan ma is serkentse a diákok tudásszomját, adjon hitet, váljon követendő példává, tartozzon azon személyek közé, akik örökre nyomot hagynak diákjaikban. A pályakezdő fiatal kollégáinknak kívánom, hogy hosszú távú kilátások várják őket minden határon túli területen a magyar tanítási nyelvű iskolák katedráin. Kívánom, hogy a szülők és a pedagógusok viszonya jóindulatra és kölcsönös bizalomra épüljön.

Kívánom, hogy a fenntartó egyház és az állami oktatásirányítás a pedagógusok munkájához méltó körülményeket teremtsen, és az iskolák működtetésére megfelelő anyagiakat szánjon. Az önkormányzatok és a gazdaság szereplői legyenek jótékony támogatói az oktatási intézményeknek. Ebben az esetben bízhatunk abban, hogy az idei tanévnyitó kezdete lesz, egy eredményekben gazdag tanévnek.

SZIGETI LÁSZLÓ

Köszöntő beszéd

Főtiszteltű Püspök Urak!
Mélyen tisztelt Államtitkár Asszony!
Tisztelt Egyházi és Világi Méltóságok!
Kedves Pedagógus Kollégák!
Tisztelt Szülők! Kedves Tanulók!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy e jeles ünnep alkalmából szólhatok önökhöz. A Magyar Koalíció Pártja nevében nagy tisztelettel és sok szeretettel köszöntöm én is kedves mindnyájukat a rimaszombati református templom falai között a Kárpát-medencei református oktatási intézmények tanévének ünnepélyes megnyitóján.

Szeptember elseje, vagy szeptember eleje szerte a földkerekségen az új tanév a tudás hatalmának megszerzésére indulók ünnepe. Kezdetét veszi a 10 hónapon át tartó kemény munka diák és pedagógus számára egyaránt. A több mint 20 évvel ezelőtti politikai és társadalmi változásoknak köszönhetően akár több helyen és több alkalommal is tarthatunk és tartunk is országos tanévnnyitó ünnepségeket. Az ünnepekre pedig nagy szükségünk van, mert lelki támaszaink, erőforrásaink, az együvé tartozás érzését sugározzák. Szlovákiában az oktatás pluralizmusának elismerése és bevezetése óta egyre erőteljesebben képviseltetik magukat az egyházi oktatási intézmények. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház ezen a téren az élen járók közé tartozott, és hála Istennek a mai napig buzgó szorgalommal szervezi az általuk fenntartott intézményekben áldásos oktató-nevelő tevékenységét. Református Keresztyén egyházunk tudatosítva, hogy nemzetünk ereje az őt alkotó közösségek erejétől függ, szállt síkra az anyanyelvi oktatás mellett, s lett itt a Felvidéken több alap- és középiskola fenntartója. Az út, melyen eljutottunk a mai állapotokig nem volt egyszerű. Akadályokkal teli göröngyös út vezetett minden iskola létrejöttéhez, megszületéséhez. De hittünk igazunkban, a református, keresztyén iskola és az anyanyelvi oktatás létjogosultságában. Szándékunk és elhatározásunk az akadályok és gyakori rosszindulatok ellenére az esetek többségében valóra vált. Azért a többes szám első személy, mert 8 éven keresztül az Oktatási Minisztérium tisztségviselőjeként én is ott bábáskodtam több református keresztyén alap- és középiskola elindításánál. Nehéz volt létrehozni ezeket az iskolákat, kiharcolni a minisztériumi jóváhagyást, mely legitimé tette őket, de manapság sem könnyebb a helyzet, nem könnyű sikeresen működtetni, fenntartani ezeket az intézményeket. Kevés a tanuló, állandó pénztelenséggel küszködnek intézményeink, egyszerűen nehéz helyzetben vannak. Sok még a tennivaló, hogy az állam részéről tapasztalható fenntartások és igazságtalanságok az egyházi iskolákkal szemben megszűnjenek. Pedig mi hisszük és valljuk, hogy egyházi iskoláink mindenben felveszik a versenyt az önkormányzati fenntartású intézményeinkkel. Tanulóink tárgyi tudásban bármikor versenyképesek önkormányzati iskolát látogató kortársaikkal.

Van azonban az iskolának a tárgyi tudás megszerzésén kívül egy legalább annyira fontos szerepe, amit az életre való felkészítésnek szoktunk nevezni. Református iskoláinknak a keresztyén – keresztyén erkölcsre építve olyan magatartásformáló ereje van, mely egy életre meghatározza az ember jellemét, viszonyát embertársaihoz, az élettel kapcsolatos filozófiáját. Nem csak tanít, tudást ad, hanem a lélekre is hat, a jóra nevel. Az érzelmek nélküli, rideg értelem kevés az emberi élet igazi beteljesüléséhez. Épp az érzelem és értelem harmóniája teszi igazi emberré az embert. Tehát nevelni és tanítani ez református keresztyén iskoláink elsődleges feladata. Kicsiny, szerény, de annál erősebb közösségek a mi felvidéki református iskoláink. Sok esetben ott élesztik újra az anyanyelvi oktatást, az Istenbe vetett hitünket, ahol évekkel ezelőtt megszűnt a magyar iskola.

A jövőben jelentős szerepet játszhatnak a szórvány magyarság oktatásának újrászervezésében, a magyarság szempontjából egyre jobban kihaló vidékek kulturális és közművelődési aktivitásainak fellendítésében.

Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Hétfőtől kezdődik az igazi munka. Az oktatásügy terén Szlovákiában a pozitív változásokra valószínűleg még várunk kell. A közoktatás reformja csak lassan araszol előre. Továbbra is hiányoznak majd a tankönyvek, és nem történtek meg azok a szükséges kiigazítások, melyek nélkül igazi reformról nem lehet beszélni. Sajnos pénzből sem lesz több, s tovább tart az aggályos forráshiány is.

Mindezek ellenére az új kezdet, új reményt jelent. Egy biztos pontja azonban lesz valamennyi Kárpát-medencei református oktatási intézményünknek, s ez a nemzet nap-számosa, a pedagógus, aki fáradhatatlanul okítja s neveli majd fiataljainkat.

A ránk váró nehézségek ellenére öltöztessük szívünket ünneplőbe, s üzenjünk a Kárpát-medencei magyarságnak, hogy Reményik Sándor üzenetét komolyan gondolva: a templomot és iskolát nem hagyjuk, és nem adjuk.

Kívánok valamennyi Kárpát-medencei református oktatási intézménynek a Gondviselő közbenjárásával és segédelmével sikerekben gazdag eredményes új tanévet.

SEBŐK ATTILA **Tanévnyitó beszéd**

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!
Kedves Diákok, Szülők, Tanárok!
Tisztelt Vendégeink!

Névadónk, Tompa Mihály sorait idézem mindannyiunk figyelmébe
Terepélyes nagy fa című verséből:

„...Rengetegben a magas fák
Egymást védik, támogatják:
A közös lomb ernyejéből
Hőség ellen sátor épül;
És hatalmat kölcsönözve,
Hogy sok ezren álltak öszve
Várnak a szélvészre bátran...

Terepélyes, nagy fa.
Álljon e fa...!
Vészben, fagyban mit lehullat:
A levélért nyerjen újat!
S egy ha lészen törve, vágva:
Izmosodjék többi ága!“

Hit, nemzet, iskola. Az alapok letétettek. Örökhagyó ősaink lerakták azon alapokat, melyekre bátran építközhetünk, elsősorban közösségeinket kell a továbbiakban is több szállal egymáshoz fűznünk, ahogyan Tompa Mihály is fogalmazott, a közös lomb nyújt védelmet, jöjjön bármilyen szélvész.

Engedjék meg, hogy röviden bemutassam iskolánk, a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium történetét, belefoglalva nagy elődünk, az Egyesült Protestáns Gimnázium történelmét is.

Bodor István igazgató így ír a kezdetekről: „... a reformatio gyors elterjedésének – a szentírás alapelvein nyugvó iránya mellett – a másik kiváló oka volt a nevelés ügyének felkarolása, mert hiszen a lelkészt működésében mindenütt követte a tanító, s az iskolák szervezése. A rimaszombati helv. hitvallású gimnázium története szorosan összefügg az itteni virágzó helv. hitvallású egyház történetével – ennek áldozatkészsége hozta létre, ennek kebelében fejlődött és izmosodott meg, osztozván annak századokon keresztül jó és balsorsában egyiránt.”¹ Városunkban a reformáció már a XVI. század első negyedében elterjedt, s a lelkészek megérkezésével együtt indult az oktatás is.

1853-ban a rimaszombati református gimnázium és a Kishonti Evangélikus Esperesség oszgyáni gimnáziumának összeolvadásával jött létre rimaszombati székhellyel az Egyesült Protestáns Algimnázium. Ennek az iskolának volt 6 évig a diákja többek között Mikszáth Kálmán is. Az első érettségizők 1886-ban kerültek ki az akkor már Egyesült Protestáns Főgimnáziumból.

Az I. világháborút követően a csehszlovák állam megvonta az egyházi iskolák államsegélyét, amivel a gimnázium fenntartóit iskolájuk feladására kényszerítették. Az intézményt 1923-ban államosították, majd az újabb államfordulatot követően (1938) 1940. január 1-jén kapta vissza felekezeti jellegét. Az Egyesült Protestáns Gimnázium működését a többi magyar iskolával együtt 1945 áprilisában tiltották be végleg.

1 Bodor István: *A rimaszombati Egyesült Protestáns Főgimnázium története*. Rábely, Rimaszombat, 1899.

A Tompa Mihály Református Gimnázium 1999. szeptember 1-jén kezdte meg működését, köszönhetően Református Keresztyén Egyházunknak és az akkori szlovákiai magyar politikai vezetésnek. Iskolánk megalakulásától kezdődően az Egyesült Protestáns Gimnázium szellemi örökségét kívánta továbbvinni. Az iskola 1999. szeptember 1-jén a nyolcosztályos gimnázium első osztályával indult. A jelen tanévet 2 tagozaton (négy- ill. nyolcosztályos) 125 diák kezdi meg 9 osztályban.

Felvetődik a kérdés, mit jelent a református magyar iskola, miben nyújt többet? Jelenti elsősorban örök keresztyén és nemzeti értékeink megismerésének a lehetőségét. A hangsúly a lehetőségen van, a magvetésen, hisz mindenkinek saját akaratán múlik, mely lehetőségekkel él, milyen utat választ. Nyújtja azonban ehhez a döntéshez a közösség támogató erejét is, támaszt ahhoz, hogy a többiek, tanárok, szülők, diáktársak példáját követve helyesen tudjunk dönteni.

„Az iskola lelke a tanár. Igaz ez ma is, midőn a jó tanintézet oly gazdag felszerelést kíván meg, a milyenre a múlt századok még alig gondolhattak. Annál inkább igaz volt a múltban, midőn a tanítás eredménye egészen a tanár paedagogiai és tudományos képzettségétől függött. Innen van, hogy jeles, hirneves tanárok működése az intézetet felvirágoztatta.” (Bodor, 1899)

A mi iskoláinknak is alapkövei az elhivatott tanárok, akiknek ez a légkör, eszmeiség a többet-nyújtás kötelességét is jelenti, hisz a ránk bízott diákokat kötelességünk minden erőnkkel, legjobb tudásunk szerint vezetni.

Küldetésünk közösséget építeni, mindenkoron hangsúlyozva össze- és megtartó erejét. Élő és éltető közösséget építünk, ennek alapjait sikerült elődeinknek lerakniuk, s ezen kell fáradoznunk nekünk is. Minden igyekezetünk arra irányul, hogy az iskoláink padjaiban tanuló diákok, kicsik és nagyok, hitben erős, céltudatos, gondolataikat anyanyelvükön és idegen nyelveken kifejezni tudó felnőttek legyenek.

Kedves Diákok!

Bennetek látjuk jövőnket. Arra törekszünk, hogy számotokra a legjobbat nyújtsuk, de ne feledkezzetek meg arról, hogy a munka oroslánrésze rátok vár.

Mindannyiunk életére Isten áldását kérve, terveink és szándékaink megvalósulásában bízva Tompa Mihály szavaival együtt fohászlokodom:

Az építők kezit, munkáját
Az Isten áldja meg!

A 2011/2012-es tanévet Isten segedelmével megnyitom.

ÁBRÁM TIBOR Köszöntő beszéd

„Míg Isten a mi menedékünk
s hűség minden fegyverzetünk,
addig félnünk nem szabad:
mert a gyökér, az megmarad!”

(Wass Albert: *A gyökér megmarad*)

Wass Albert szavaival, a Kárpát-medencei Generális Konvent elnökségei nevében is szeretettel köszöntöm a rimaszombati református templomba, a Kárpát-medencei református oktatási intézmények tanévnyitójára, a hűség gyakorlására összegyülekezett tanulókat, pedagógusokat, egyházi és világi előjárókat, vendégeket!

Mert a hűséget gyakorolnunk kell. Gyakorolnunk kell Isten iránti hűségünket, Jézus Krisztus követésének és szolgálatának hűségét. Ezt a célt szolgálta az igehirdetés markáns üzenete: „Mint a nyilak a hős kezében, olyanok az ifjak”. De higgyétek el kedves fiatalok, hogy ez az ige nem csak nektek szólt; mindannyian lehetünk nyilak Isten szolgálatában, ha felismerjük azt a célt, amit nekünk szánt.

Gyakorolnunk kell református egyházunk, intézményfenntartó gyülekezeteink és intézményeink iránti hűséget is. Azon közösségek iránti hűséget, amelyek áldozatot hoznak az intézményes nevelés ügyéért, akár fenntartóként, akár a nevelés szolgálatát végezve. Ennek gyakorlásaként vonultak be az egyházi és intézményi jelképeinket hordozó zászlók, és maradnak velünk az ünnepség alatt.

Gyakorolnunk kell az egymás iránti hűséget is, hiszen egyazon nemzetest, egyazon egyháztest és egyazon Krisztus-test tagjai vagyunk. Ezt szolgálták a közös imádságok, énekeink, és az egygé tartozást erősítő minden tevékenység.

Ennek a testvéri összetartozásnak volt szép példája és eredménye tavaly a Kárpát-medencei Oktatási Alap által szervezett adománygyűjtés. Erről a helyről is megköszönöm iskoláinknak, tanulóinknak, tanártársainknak azt, hogy megértették a közös adománygyűjtés fontosságát, ezt megértették diákjaikkal is. Ennek eredményeként több mint 11 millió forint adományt gyűjtöttek tanulóink, amit a Generális Konvent közös költségvetéséből ugyanannyival egészített ki. Ebből az összegből 1 millió forint a Bácskossuthfalvai Református Óvoda működését szolgálta – amelynek a zászlója ott látható a karzaton –, a többi pedig a négy kárpátaljai református gimnázium működését szolgálja.

Az idén is lesz adománygyűjtés. A Generális Konvent elnökségei négy célt jelöltek meg a gyűjtés számára:

- Végvár-program – óvodaindítás támogatása Erdélyben, Kárpátalján, Felvidéken vagy Délvidéken.
- Megmaradási program – a kárpátaljai és felvidéki intézmények működésének támogatása.

- Biblia-program – minden határon túli 9. évfolyamos diáknak újfordítású teljes bibliát ajándékozunk
- Gyorssegély-program – tartalékalap képzése váratlan nehézség esetére a határon túli intézményeknek.

Kérjük intézményeinket, pedagógusainkat és a szülőket, hogy vegyenek részt az adománygyűjtésben!

Végezetül, hadd szólítsam meg a tanulókat, hiszen ők a legfontosabbak ezen az alkalmon. Az igehirdetés üzenetéhez („Mint nyilak a hős kezében, olyanok az ifjak...”), majd az egyik köszöntésben idézett Kálvini gondolathoz („Küldjete fák, hogy faragjunk belőle nyilakat...”) én magam is hadd tegyek néhányat. Milyenek is vagytok ti fiatalok, azok a ránk bízott fából faragandó nyilak?

Először is néha *faragatlanok*. Ez nem baj, mert a szüleitek és tanáraitok feladata az, hogy neveljenek, faragjanak benneteket. A jól faragott nyilak hasítják a levegőt, nem vesztegetik feleslegesen energiájukat a közegellenállásra.

Másodszor, néha *keményfejűek* vagytok. Ez is lehet jó tulajdonság, hiszen segíthet áttörni a cél felé vezető út nehézségeit.

Végezetül, a mai ifjúságra jellemző az, hogy *céltudatosak* vagytok. A nyílvevőt a tolla tartja meg a cél felé vezető egyenes úton. Legyenek azok az értékek, amelyeket iskoláitokban kaptok a céltudatosságotokat biztosító életre szóló kísérőitek.

A Kárpát-medencei református oktatási intézményeinknek, tanulóinknak és pedagógusainknak áldást kívánunk a 2011/2012. tanévre.

EGYHÁZKERÜLETI TANÉVNYITÓ KÁRPÁTALJÁN BEREGSZÁSZ, 2011. SZEPTEMBER 4.

ZÁN FÁBIÁN SÁNDOR
Hálaadás és bizalom

Mondd meg nekik, hogy így szól az Úr: Ha elesik valaki, nem kel-e föl? Ha helytelen útra tér, nem fordul-e vissza? Miért tért tévútra ez a nép, miért tévelyeg állandóan Jeruzsálem? Miért ragaszkodik a családsághoz, és miért nem akar megtérni? Figyeltem, és hallottam, hogy nem őszintén beszélnek. Senki sem bánja gonoszságát, és nem mondja: Mit tettem?! Mindenki össze-vissza futkos, mint a harcban száguldozó lovak. Még a gólya is, az égen, tudja költözése idejét, a gerlice, a fecske és a daru is vigyáz, mikor kell megjönnie, csak az én népem nem ismeri az Úr törvényét. Hogyan mondhatjátok: Bölcsék vagyunk, nálunk van az Úr tanítása! Hiszen hazugsággá tette ezt az írástudók hazug tolla! Szégyent vallottak a bölcsék, megijedtek, zavarba jöttek. Mit is ér a bölcsességük, ha megvetették az Úr igéjét?! (Jer 8,4-9)

Kedves Testvéreim! Ünneplő Gyülekezet!

„Mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra!” – figyelmeztet az ige. Ezúttal is hálát adni jöttünk össze. Hálát adunk az új tanévért. Azért a lehetőségért, hogy 2011-ben is megkezdődhet az oktatás-nevelés tanintézményeinkben: Nagydobronyban, Nagyberegen, Péterfalván és Técsőn.

Hálát adni jöttünk össze a család évében. Hálát adni az édesanyákért és édesapákért, akik családban, kitartva egymás mellett nevelték és nevelik a gyermekeket.

Azért is hálát adunk, hogy a református iskolákban 357 diák kezdheti el ezt a tanévet. Hálát kell adnunk, kedves testvéreim, azokért, akik megszülethettek. Hálát kell adnunk azokért, akik 2011-ben először lépték át az iskola, a főiskola, az egyetem kapuját. Mind-azokért, akikkel Isten bennünket ajándékozott meg. Gyermeekéül adta őket nekünk. Hálát kell adnunk azokért, akik most már nagykorúak, és a tanulás, az ismeretszerzés érdekében, a tudásért szomjazva minden nehézséget vállalnak.

Hálát adni jöttünk össze a gyerekekért, a diákokért. Hálát adni jöttünk össze a pedagógusokért, akik tanultak, hogy taníthassanak. Akik maradtak, hogy itt, Kárpátalján, sokszor nehéz körülmények és bizonytalanságok között harcoljanak a tudatlanság ellen. Hálát adunk, s hálát kell adnunk ma is, holnap is a pedagógusokért, akik odaadó, tanítani és nevelni tudó munkájukat készek így kifejtetni, sokszor nagyon alacsony bérért. (A mi iskoláinkban három hónap elmaradt fizetés tudatában, ami hiányzik a családi kasszából.) Hálát kell adnunk mindazokért, akik hűséggel kitartanak Kárpátalján, nem mennek el, kitartanak a kárpátaljai oktatási intézményekben, így a mi iskoláinkban is.

Hálát adunk a mai napon az iskolákért. Igen, a kőért és a tégláért, a cserépért, az egyszerű kollégiumi szobákért is, mert azokat Isten adta nekünk ajándékba. Hálát adunk az építkezés lehetőségeiért, az épületeinkért. Nagydobronyban nemrég adtak át egy fontos épületszárnyat, ami segíti majd a nagydobronyi iskolának a működését, mindennapi életét. A diákoknak ezentúl nem kell több száz métert gyalogolniuk, átmenni a Csap – Munkács főútvonalon. Eddig Isten megőrizte a dobronyi gimnazistákat: nem történt baleset. Most már könnyebb lesz: saját udvarukban van a konyha és az étkező. Ami úgy épült fel, hogy nem a KRE tett érte hatalmas lépéseket, hanem Isten másokat indított arra, hogy segítsék az iskola fejlődését, hogy az iskola bázisa megfelelő legyen pedagógusok és diákok számára a minél hatékonyabb munka elérésére.

Hálát adunk a nagyberegi építkezésért is. Erről az építkezésről nem mondhatom el, hogy nem kellett érte megizzadni egyszer sem a nyáron. Sok munka van benne, sok fáradság, és még nincs befejezve. Bár nagyon kicsi léptekkel, de előre léptünk. Előrébb és előrébb haladunk, egyre közelebb jutunk a befejezéshez. Még sok áldozatra, sok segítőkész emberre, de leginkább Isten kegyelmére és segítségére van szükség, hogy be tudjuk fejezni az építkezést Nagyberegen is.

Tiszapéterfalván és Técsőn szintén fejlődések és fejlesztések mentek végbe. Mindezekért is hálát kell adni.

Sokszor egy-egy segélyszállítmányban iskolapadokat küldenek nekünk. Gyakran előfordul, hogy templompadokat is kapunk. Az első dolog, hogy örül az ember ennek. Milyen jó, hogy újra tudták cserélni a régit. A második gondolat viszont az: milyen kár,

hogy valamelyik iskolában már nincs ezekre szükség. Talán azért, mert nem volt elég gyerek. És milyen kár, hogy elhoznak templompadokat, szószékeket, mert valahol már nincs rá szükség...

Kedves Testvéreim! Ez a második gondolat is megfordul a fejemben, s azon gondolkodom, hogy vajon a mi népünk ezt a kegyelmi időszakot kész-e nemcsak látni, hanem megélni is. És az, amit most teszünk az iskolákért, a jövő nemzedékért, vajon meghozza-e a várt gyümölcsöt, az eredményt? Hogy ami most befektetés, az vajon értéket jelent-e tíz, húsz, harminc vagy száz év múlva is?

Idén hálát adunk a Kálvin-kollégiumért is, amivel szeretnénk a református fiatalok felsőoktatási intézményekben való tanulását elősegíteni.

Hálát adunk azokért, akik adományaikkal hozzájárultak a kárpátaljai református oktatáshoz itt, Kárpátalján, az anyaországban, a Kárpát-medencében. Így, együtt, összertartozva és összefogva, Isten kegyelmében bízva van jövőnk és megmaradásunk.

A hálaadás után, kedves testvéreim, mindenkit bizalomra szólítok. Aki bízik az Úrban, azt Ő szeretetével veszi körül. Hálaadással kell megállni Isten előtt, teljes bizalommal – ez jelenti a jövőt, az előrehaladást, hogy harcba megyünk akkor is, hogyha nem egyenlők az esélyek, nem ugyanazokkal az eszközökkel harcolunk. Mi bízunk az Úrban, bizalmunk nem hiábavaló. Szükségünk van az Úrba vetett bizalomra. És nemcsak a lelkésznek, igazgátónak, presbiternek, gondnoknak, hanem a diáknak is, a tanárnak is, a pici babáját kézben tartó édesanyának is, a munkát kereső édesapának is, a fizetésére váró munkásnak is Istenbe vetett bizalomra van szüksége.

Kedves Testvéreim! Bízunk az Úrban! A bizalom jövőt, holnapot jelent.

De mire is építsük a bizalmunkat? Ugyanarra, mint elődeink, akik évekkel ezelőtt hittel vállalták az iskolaalapítást, akik tegnap és ma is Isten ígéjében bízva indulnak el egy nem könnyű úton. Isten ígéje biztat bennünket. És hogyha naponta imádságos szívvel olvassuk az Úr ígését, akkor igenis meg fog születni a szívünkben az Úrban való bizalom! És, ha bízunk Benne, nem lesz hiábavaló a mi fáradságos munkánk sem. Nem lesz hiábavaló az iskola, nem lesz hiábavaló az építkezés, az iskolabővítés. Ha bízunk az Úrban, nem hiába igyekszik tanítani, nevelni a mai ifjúságot a pedagógus. Ha bízunk az Úrban, akkor nem hiábavaló a kollégium, nem hiábavaló a közösség. Ha bízunk az Úrban, akkor iskoláink olyanok lesznek, mint Isten szőlőskertje, és a diákok, pedagógusok, mint Jézus körül a tanítványok voltak.

Kedves Testvéreim! Nekünk a munkánkat Isten ígéjére kell alapozni. Isten ígéje az alapja a munkánknak a hitoktatásban, Isten ígéje az alapja a munkánknak az iskoláinkban, Isten ígéje az alapja a munkánknak a felsőoktatásban.

Nekünk Isten előtt őszintén kell megállnunk. És egymás előtt is. „Ha elesik valaki, nem kel-e föl? Ha helytelen útra tér, nem fordul-e vissza?” Ha hibázunk, be kell vallani! Ha valamit rosszul tettünk, helyre kell hozni! Ha beszélgetünk, őszintén kell beszélgetni, mert azt mondja az ige: „Figyeltem és hallottam, hogy nem őszintén beszélnek. Senki sem bánja gonoszságát, és nem mondja: mit tettem? Mindenki összevissza futkos, mint a harcban száguldozó lovak. Csak az én népem nem ismeri az Úr törvényét?”

Kedves Testvéreim! Nekünk itt, Kárpátalján nagyon fontos újra és újra tudatosítani magunkban és gyermekeinkben, de még az idős, megfáradt emberekben is, hogy

hálaadással és bizalommal, Isten ígéjére építve az életünket, a munkánkat, a mindennapi tevékenységünket, van jövőnk, s még hozzá nem akármilyen, hanem örökkévaló!

Mi nem szeretnénk szégyent vallani, ezért nem vetjük meg Isten ígét az iskolákban sem, az intézményeinkben sem, a mindennapi életben sem, bár sokan mondják, hogy maradi, ódivatú a bibliás élet. Nekünk csak úgy, és csak akkor van jövőnk, hogyha Isten ígét vesszük életünk alapjául, mindent Isten ígét határoz meg életünkben: gondolkodásunkat, cselekedeteinket. Isten ígét bennünket arra készítet, biztat, hogy legyünk őszinték, lássuk be a hibáinkat és jobbítsuk meg az életünket.

Isten ígét legyen vezérfonalunk ebben az esztendőben is. Az iskoláink legyenek Isten ígének hirdetői, megélői. Az iskoláink legyenek Isten országának megalapozói!

Kedves Testvéreim! Azt mondja az ígék, hogy a bölcsek szégyent vallanak, megijednek és zavarba jönnek. Azok az emberek, akik nem Isten ígét építik életüket, azok „azon a napon” igen meg fognak ijedni. Zavarba fognak jönni és szégyent fognak vallani. Ma sokan nevezhetik magukat professzornak vagy doktornak, tudósnak és bölcsnek. De mit ér a bölcsességük, ha megvetik az Úr ígét?!

Isten ígét legyen a középpontban! Isten ígét legyen ebben a tanévben is a legfontosabb a hitoktatásban, a nevelésben, a tanításban, a történelemben, a nyelvtanban, a kémiában – az életünkben! Igen, mindenhol legyen ott az Úr ígét! Mert sem a történelem, sem a nyelv, sem a kémia nem írja felül az Úr ígét. Az Úr ígét megtart bennünket, minden nehézségben megsegít. Az Úr ígét és Szentleke által üdvösségre vezet minket.

Hálaadással és bizalommal, Isten ígétével a kezünkben és a szívünkben induljunk ebben a tanévben, tudva azt, hogy akik az Úrban bíznak, meg nem szégyenülnek! Ámen!

RÉPÁS ZSUZSANNA Köszöntő beszéd

Főtiszteletű Püspök Úr! Tisztelt Ünneplő Gyülekezet! Tisztelt Tanárok! Kedves Diákok!

Weöres Sándor írta: Az egyetlen igazi tanulás a létünkben szunnyadó tudásnak tevékeny élesztése. A tudást, ami bennünk van, amit az iskola a család és környezetünk megannyi ingere által teszünk magunkévá valóban nem elég pusztán birtokolni. A tudás nem cél, hanem eszköz. Saját magunknak kell tudni kibontakoztatni, tehetségünket felszínre hozni, és a nagybetűs élet, a jó élet céljának alárendelni. A tanítás egyszerre ismeretátadás és egyszerre nevelés, helyenként közvetítés, készségek átadása, felkészítés a jó életre. Az a tudás, az az érték, amit a tanárok közvetítenek, iránytű. Az iránytűnek pedig, jól tudjuk, az a tulajdonsága, hogy egy adott pontba mutat, célt tételez. Mert az életnek mindig kell lennie céljának, az egyén nem lehet meg egy közösségben cél nélkül. A tudást oly módon kell átadni, hogy az erkölcsi hűséget is hordozzon, melynek termékeny talaja a hit. A hit adhatja meg azt az alapot, amelyre fel tudjuk építeni az előttünk álló lehetőségek közti helyes választáshoz szükséges bölcsesség és tisztánlátás képességét, úgy cselekedni, hogy

az jó példával járjon elő. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha van szemünk a látásra és van fülünk a hallásra, tudjuk, mi értékes, és mi értéktelen. S ha mindezt látjuk és halljuk, adjuk át! Mutassuk meg a jövő nemzedékeinek, hadd lássák, hogyan nevelhet gyümölcstől roskadozó fát ez a termékeny talaj! Erős nemzet sosem létezhet erkölcsi alap és a hit által adott útmutatás nélkül.

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet! Kedves Tanárok és diákok!

A hitre és tudásra nevelő magyar iskoláink, líceumaink célja fiataljaink nevelése, ismereteik gyarapítása, magyarságtudatának megerősítése. Közös célunk az egyre magasabb színvonalú oktatás megszervezése. A magyar kormány eltökélt szándéka, hogy ehhez a továbbiakban is minden tőle telhető segítséget megad.

Örvendetes lépések a református líceumokban az idegen nyelv, a reáltudományok, a számítógépes ismeretek tanításának segítése, sőt a jogosítvány megszerzéséhez való hozzásegítés.

A líceumokban elért nagyarányú továbbtanulási mutatók, a versenyeken elért dobogós helyezések a tanárok és a diákok munkáját egyaránt dicsérik.

Kedves kárpátaljai magyar diákok, zárjátok szívetekbe, amit tanultok, és vigyétek magatokkal mint a templom és az iskola ajándékát! Mert ahogy Jézus mondja a magvető példázatában, a jó földbe esett magról a Máté evangéliumában: „ez az, aki hallja és érti az ígét, aki gyümölcsöt is terem, és terem némely száz annyit, némely hatvanannyit, némelyik harmincannyit.” Legyen a ti szívetek és fejetek jó termőföld, és hozzon százszoros termést! Mindez akkor lehetséges, ha a keresztyénséghez és magyarsághoz való tartozás személyes, belső erővé válik bennetek.

Tisztelt Kárpátaljai Tanárok!

Kívánok mindannyiuknak lankadatlan erőt, hogy az egész tanév során tudják sugározni diákjaik felé a tudást és a líceumi szellemiséget! Sikeresen ébresszék fel bennük a vágyat a tudományok iránt. Albert Einstein azt vallotta magáról: nem vagyok különösebben tehetséges, csak szenvedélyesen kíváncsi.

Eredményes munkájukkal önök újra és újra bizonyítják, hogy az anyanyelven való tanulás a kárpátaljai magyarság számára is a sikeres szakmai karrier és a személyes boldogulás egyik fontos záloga. A diákokban rejlő képességek anyanyelven bontakozhatnak ki igazán. Ahogy Illyés Gyula mondja: magyar az, akinek a nyelve és az esze magyarul forog.

Ragaszkodjunk hát magyarságunkhoz a nyelvünk megőrzésében is, és hirdessük ennek fontosságát minden magyar szülőnek! Ha anyanyelvünket védjük, nemzetünket védelmezzük!

Kodály Zoltán írta nemzetünkről: „A magyarság ezer éven át megtartotta külön lelki-ségét, melynek két legmegfoghatóbb megnyilvánulása a nyelv és a zene.”

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet! Kedves Magyar Testvéreim!

Most Munkács várára úgy tekintünk vissza, mint amely egykor a magyarság megmaradásának kulcsa volt. Gondoljunk arra, hogy egyszer majd a magyar líceumaink is így fognak szerepelni történelmünk kései magyar krónikáiban!

A kárpátaljai református líceumok közös évnnyitóján határtalan szeretettel kívánok mindnyájuknak felelősséges munkájukhoz sok erőt, Istenbe vetett hitet, szilárd megbecsülést és számtalan sikert!

FEDOR TIBOR **Köszöntő beszéd**

Főtiszteletű Püspök Úr! Tisztelt Főgondnok Urak! Igen Tisztelt Igazgatók, Tanárok! Nagytiszteletű Lelkipásztor Asszonyok és Urak! Kedves Diákok! Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

Először is engedjék meg, hogy a Közigazgatási Minisztérium Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatok Államtitkársága nevében köszönetet mondjak szíves meghívásukért. Szászfalvi László államtitkár úr sajnos nem tud jelen lenni a mai tanévnyitó ünnepi istentiszteleten, ezért az ő nevében külön is szeretném üdvözölni önöket.

Az előző évben is volt szerencsém önökhöz szólni, akkor Reményik Sándor gondolatait idéztem arról, hogy ne hagyjátok a templomot s az iskolát. E szavak azóta is időszerűek, talán időszerűbbek, mint valaha. A határon túli magyarság megmaradásának zálogai a Kárpát-medencében továbbra is a magyar ajkú egyházak és a magyar tannyelvű iskolák. Ha ezek megmaradnak, megmarad a magyarság akkor is, ha bármilyen más úton próbálják nyelvhasználati jogát korlátozni.

Különös jelentősége van annak határon túl, ha a templom és az iskola összefonódik, vagyis az egyházak tartják fenn az iskolákat. Ebben az esetben egyszerre valósul meg Isten ígéjének anyanyelven történő hirdetése és a magyar nyelv oktatásának biztosítása. Így van ez akkor is, ha, mint jelen esetben, az állami törvények még mindig nem engedélyezik közvetlenül az egyházak számára iskolák fenntartását. Ebben az esetben is meg lehet találni a módját, hogy az egyházi szellem áthassa az iskolát.

Tisztában vagyok vele, hogy az iskolák fenntartásával járó nehézségek nem csökkentek a kárpátaljai magyar egyházak vonatkozásában. Az állam továbbra sem támogatja oktatási intézményeiket, noha ugyanolyan adófizető szülők járatják ide gyermekeiket, mint az állami iskolákba, tehát joggal várhatnák el a hasonló támogatást is. De minden nehézség ellenére ezek az iskolák működnek az egyház és a gyermekeiket ide járató szülők áldozatkészségéből.

A magyar állam azonban lehetőségeihez képest eddig is támogatta a kárpátaljai egyházi iskolákat, és a továbbiakban sem fogja kezét levenni ezekről az oktatási intézményekről, mint az államtitkár asszony is garantálta az előbb elmondott üdvözlő beszédében.

Támogatni fogja anyagilag is, amennyire azt költségvetési lehetőségei megengedik, és támogatni fogja a kétoldalú magyar-ukrán államközi kapcsolatok keretei között is.

Azt kérem, hogy bízzanak továbbra is a magyar államban, magyar nemzetben, amely nem fogja cserbenhagyni önöket! A határokon átívelő nemzeti elkötelezettség megjelent a magyar törvényhozásban, többek között a nemzeti összetartozásról szóló törvény formájában. Ennek a törvénynek a természetes következménye volt az állampolgársági törvény módosítása, amely lehetővé teszi, hogy azok a határon túli magyarok, akik, vagy akiknek felmenői, magyar állampolgárok voltak és magyarul tudnak, úgy szerezzenek kedvezményesen magyar állampolgárságot, hogy ne kelljen szülőföldjükről elköltözni. Ez a törvénymódosítás békés úttal teremtette meg a magyar nemzet egységét, melynek egyik előzménye éppen a Kárpát-medencei Református Egyház létrehozása volt. Erre tekintettel tiszteletemet nyilvánítom a főtiszteletű püspök úrnak és főgondnok uraknak is.

Ebben az évben az Országgyűlés elfogadta az új alaptörvényt is, amely hitet tett a részekre szakadt magyar nemzet szellemi és lelki egysége mellett, kinyilvánította azt, hogy az egységes magyar nemzet eszméjétől vezérelve felelősséget visel a határon túl élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja a magyarságuk megőrzésére törekvő törekvéseiket, előmozdítja együttműködésüket egymással és Magyarországgal.

A tanévnyitó istentiszteleten szeretném kiemelni az állampolgársági törvénnyel összefüggésben is a magyar iskolák jelentőségét.

A magyar állampolgárság kedvezményes megszerzéséhez szükséges a magyar nyelvtudás, a magyar kultúra ismerete. Színvonalas, mindenre kiterjedő magyar nyelvtudást leginkább iskolai keretek között lehet szerezni. Ezért is fontos, hogy Kárpátalján is működjék egy olyan magyar iskolarendszer, amely az óvodától a felsőfokú oktatásig bezárólag biztosítja a magyar nyelven történő tanulást.

Ezzel kapcsolatban külön szeretnék a szülőkhöz és a diákokhoz fordulni.

Arra kérem Önöket, hogy tartsanak ki a magyar iskolák mellett, mert e nélkül a magyar állami támogatás sem tudja a magyar iskolákat fenntartani. Ha viszont kitartanak mellette, akkor azon a poklok kapui sem tudnak erőt venni.

A tanulókat kérem, hogy büszkén és öntudatosan tanuljanak a magyar iskolákban! A magyar nyelvtudás birtokában, magyar állampolgársággal nemcsak az anyaországgal való kapcsolatuk fog elmélyülni, hanem európai uniós polgárokként egész Európa megnyílik Önök előtt. Tanulmányaik után, vagy akár közben is, éljenek a lehetőséggel, utazzanak, ismerjék meg az anyaországot, majd egész Európát! Utána viszont térjenek haza, és segítsék szülőföldjük felvirágoztatását, az itteni magyarság fennmaradását, ezzel együtt működjenek közre szülőföldjük Európai Unióhoz történő közelítésében is!

Befejezésül még egyszer kérem, őrizték meg hitüket, gyakorolják vallásukat anyanyelvükön és óvják meg magyar iskoláikat! Isten áldását kérem a kárpátaljai magyarokra, egyházaikra, iskoláikra!

ÁBRÁM TIBOR

Köszöntő beszéd

Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm a kárpátaljai református oktatási intézmények tanulóit, pedagógusait, a kedves szülőket, az itteni gyülekezetet és mindenkit, aki eljött erre a tanévnyitóra!

Az elmúlt nyolc napban hat református tanévnyitón vettem részt, úgyhogy együtt érzek veletek, kedves diákok, azért is igyekszem a négy közösséget röviden megszólítani, egy gondolatot elsősorban a ti szívetekre helyezni, és a végén egy ajándékot fogok átadni.

Először hadd szólítsam meg a Kárpátaljai Református Egyház elnökségét, zsinatát és tagjait, hadd köszönjem meg a Generális Konvent elnökségeinek nevében is azt, hogy működtetik ezt a négy végvárukat, a négy líceumot. Hiszen nagyon fontos a kárpát-medencei magyar reformátusság számára az, hogy legyenek intézményeink. S ahogy hallottuk a magyar állam képviselőitől, s ezt meg szeretném erősíteni a református egyház részéről is, igyekszünk támogatni ezeket az intézményeket.

Másodszor hadd szólítsam meg a kedves szülőket, s hadd köszönjem meg én is, hogy ezekbe az intézményekbe küldik gyermekeiket! Nagyon fontos az, hogy a magyar református szülők gyermekei, azok a magyar református intézményekben tanuljanak.

Harmadszor hadd szólítsam meg a pedagógusokat, és hadd köszönjem meg nekik azt az áldozatos munkát, szolgálatot, amit végeznek. S hadd kérjem őket, hogy tegyék ezt hittel és hitelesen, mert csak így érdemes, de így érdemes!

S negyedszor hadd szólítsalak meg benneteket, kedves diákok, akik a legfontosabbak vagytok ma itt, s a legfontosabbak vagytok az intézményeinkben! Tegnap Rimaszombatban volt a kárpát-medencei évnyitó, néhányan az itteniek közül is ott lehettek, de ti nem, csak a képviselletekben ott lévő diákok és a zászló. Egy gondolatot hozok ide nektek a kárpát-medencei évnyitóból, amelynek ti is részesei vagytok. Ott az igehirdetés és az elmondott gondolat is arra utalt, hogy olyanok vagytok ti, mint a hősök kezében a nyilak. S egyetlen gondolatot hadd helyezzek a szívetekre: egy jól elkészített nyíl egy hozzáértő kézből elröpítve egyenesen a cél felé tart. S hogy ez így legyen, szükséges olyan stabilizáló része, amely nem engedi eltéríteni az útjától. Ez az az értékrend, amit ti itt, az intézményeitekben kaptok. Fogadjátok el, és legyen ez a célotoknak a megőrzője!

S végezetül, a Magyarországi Református Egyház Zsinata néhány évvel ezelőtt két pedagógiai díjat alapított. A Makkai Sándor pedagógiai díj három pedagógusnak ítéltetik oda évente. Ezek közül egy mindig a jelenlegi határainkon túlról kell legyen. Nagy öröm a számomra, hogy ebben az évben Veres Edit tanárnő volt az, aki ezt a magas kitüntetést, díjat megkapta, s jöllehet, már egyszer találkoztunk Budapesten, akkor csak mint laudátor lehettem jelen. Most szeretnék a tanárnőnek egy ajándékot is átnyújtani, egy magyarázatos Károli Biblia formájában az egész kárpátaljai református oktatás számára dicsőség az, hogy most kárpátaljai pedagógus kapta ezt a díjat.

DR. OROSZ ILDIKÓ

Köszöntő beszéd

Tisztelt Püspök Úr! Tisztelt Gyülekezet! Kedves Kollégák! Elsős, Felső Diákok!

Egymás terhét hordozzátok! (Gal 6,2) Ezt az igét én kaptam töletek, a Péterfalvai Református Líceum diákjaitól három évvel ezelőtt, amikor az ukrán törvények szerint bevezették az ukrán nyelvű felvételizés lehetőségét, és közös gondolkodásra hívtatok.

Egy hímezett kis kép, ami azóta is ott áll az íróasztalomon, ami gondolkodásra készítetett. Először én is úgy gondoltam, hogy ennek a profán oldalát vizsgálom meg, vagyis első olvasatban az ember nem néz utána a Bibliában, mi áll előtte. Arra gondoltam, amire mindenki, ha egy ilyen mondatot elolvas. Egymás terhét hordozzátok akkor, amikor a problémákat meg kell beszélni, amikor egymásnak kell vetni a hátunkat ahhoz, hogy ellenálljunk a szélnek. Amikor egymással osztjuk meg diákként, tanárként a fájdalmakat, egy-egy zártkörű közösségben, hálósobában, udvaron, diákként. Ahogy az *Abigél* c. filmben is láttuk, suttogva megbeszéljük a problémákat. Majd utána olvastam, és bizony-bizony szembesülnöm kellett azzal, hogy ebben nem csak ez van, sokkal mélyebb értelmű.

Hadd osszam ezt meg veletek!

Ez, mint olvastam és utánanéztem, nemcsak erről szól, hanem arról is, hogy egymás terhét hordozzuk akkor, ha tudjuk a másiktól, hogy félrelépett, hogy a tízparancsolatot nem tartotta be teljesen, van valamilyen bűne. Nem úgy, hogy kivetjük a közösségből. Nem úgy, hogy őt megbélyegezzük, hanem úgy, hogy imádkozunk érte, hogy őszinték vagyunk vele, hogy megpróbáljuk őt arra az útra terelni, amelyik a pozitív, az iránymutató, ahogy az államtitkár asszony mondta. Kicsit felvesszük a keresztyét, megpróbálunk belebújni, és közösen elvetni azt, amiben tévedtünk.

Azt gondolom, ennek most itt, Kárpátalján nagy üzenete van. Nagy üzenete van, mert nagy a bizonytalanság. És bizony fel kell venni mások kis bűneit is, megbeszélni, és megpróbálni imádkozva érettük, velük, közösen gondolkodva a mi magyar református egyházi keresztyén utunkra téríteni azokat, akik eltévelyedtek tőlünk.

A közösség számára Pál arról beszél, hogy egymás terhére nem mutogatni kell, hanem hordozni. Azaz tudom, hogy a testvérem megkísértetett, de imádkozom érte, és teszek érte, amit tudok. Mellé állok, és szelíd, de határozott feddéssel, akár tanítással, akár buzdítással segítem a helyes útra való visszatérést. Azaz az ő terhét egy kicsit én is felveszem, imádkozom érte, és azáltal, hogy segítek neki, együtt dobjuk el azt a terhet egy szakadékba.

Mindez pedig el nem hanyagolható, ha szó szerint az egymás gondolatát veszem. Vagyis én is kerülhetek olyan pillanatba, amikor az én terheimet átveszik mások.

Vajon el tudja-e hordozni a közösség, vagy inkább megvet emiatt? Nem beszélhetünk farizeus módjára, és nem tarthatunk ítéletet, hiszen Pál apostol nem véletlenül tette hozzá az egymás szót, az egymás terhét. Ha ezt olyan szeretettel, egymás iránti tisztelettel tudjuk tenni, ahogy elvárja Krisztus tőlünk, egyre kevésbé lesznek a terhek hangsúlyosak, egyre

inkább az egymás, a másik ember, vagyis a közösség lesz a fontos. Ehhez pedig szeretet kell. Nemcsak szavakban kell emlegetnünk, hanem cselekednünk is kell. Ehhez az igazi, valódi, mély cselekedetekhez kívánok mindannyiuknak erőt, egészséget, kitartást! És köszönöm az ígét, melyet nekem adtatok.

Közlemények

SZÉPLAKI KÁLMÁN

Béres Ferenc Országos Éneklő Verseny 2011.

A budapesti fasori Julianna Református Általános Iskola 2011. március 11-én, immár tizenötödik alkalommal – Béres Ferenc halálának 15. évfordulója alkalmából – rendezte meg a versenyt a református iskolák tanulói számára.

A verseny Somogyi Péter, a fasori gyülekezet elnök-lelkésze által elmondott lelkészi igével vette kezdetét. Közös éneklés után – Bárdos: Istenemet örökké imádom, vezényelt: Székely Gábor, a Julianna Iskola tanára – a nyitó imádságot ugyancsak Somogyi Péter lelkész mondta.

Horgos Vilmos, a Julianna Iskola igazgatója köszöntötte a megjelenteket, elsőként Béres Ferencné, Erzsébet asszonyt mint díszvendéget. Bemutatta a rangos zsűrit és a részt vevő iskolákat. Béres Ferenc énekművészről a megemlékezést Tarnóczy Varga Csenge, a Julianna Iskola tanára mondta el.

A versenyre tizenhét iskolából érkeztek tanulók, akik nyolc korcsoportban mutatták be felkészültségüket. Figyelemre méltó, hogy az idén első alkalommal csoportos ének kategóriában is rendeztek versenyt.

A résztvevő iskolák: Arany János Református Általános Iskola, Nagykőrös; Baár Madas Református Gimnázium és Általános Iskola, Budapest; Baksay Sándor Református Gimnázium és Általános Iskola, Kunszentmiklós; Benkő István Református Általános Iskola és Gimnázium, Budapest; Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Biharkeresztes; Ceglédi Református Általános Iskola, Cegléd; Gödöllői Református Líceum, Gimnázium és Kollégium, Gödöllő; Ízbégi Általános Iskola, Szentendre; Jókai Mór Református Általános Iskola, Nyíregyháza; Jósika Miklós Elméleti Líceum, Torda (Erdély); Kölcsei Ferenc Református Tanítóképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolája, Debrecen; Lónyai Utcai Református Gimnázium, Budapest; Magvető Általános Iskola, Gyula; Miskolc-Diósgyőri Református Általános Iskola, Miskolc;/ Ökumenikus Általános Iskola és Gimnázium, Fót; Szentendrei Református Gimnázium, Szentendre; Julianna Református Általános Iskola, Budapest.

A verseny a kora délelőtti órákban vette kezdetét, majd ebéd közös éneklést követően (Máté János – Borkó Júlia: Halld meg, bűnös ember, Jézus szeret.) az ünnepélyes eredményhirdetés következett.

AZ ORSZÁGOS BÉRES FERENC ÉNEK VERSENY EREDMÉNYE

I. korcsoport

I. hely Kulcsár Hanna, Jókai Mór Ref. Isk.

II. hely Harcsa Regina, Kölcsey Ferenc Ref. Isk.

III. hely Kádár Nimród, Baár Madas Ref. Isk.

Különdíj: Keresztes Lili, Magvető Ref. Isk.

II. korcsoport

I. hely. Benkő Lilla, Jósika Miklós Elméleti Líceum, Torda.

II. hely. Durst Kata. Baár Madas Ref Isk.

III. hely. Pályer Tamás Magvető Ref. Isk.

Különdíj: Drótos Dárisz, Jókai Mór Ref. Isk.

III. korcsoport

I. hely, Talabér Anna, Benkő István Ref. Isk.

II. hely, Molnár Marcell Ref. Isk. Cegléd.

III. hely, Matuska Gyöngyvér Arany János Ref. Isk.

IV. korcsoport

I. hely: Kabai Vilmos, Baksay Sándor Ref. Isk.

II. hely, Giliga Noémi, Jókai Mór Ref. Isk.

III. hely, Bacsó Vivien, Kölcsey Ferenc Ref. Isk.

Különdíj: Nagy Ede, Magvető Ref. Isk.

V. korcsoport:

I. hely, Mucsányi Bálint, Fóti Isk.

II. hely, Herdelő Dorottya, Magvető Ref. Isk.

III. hely, Varga Dóra, Miskolc-Diósgyőr Ref. Isk.

Különdíj: Molnárfi Melinda, Kölcsey Ferenc, Ref. Isk.

VI. korcsoport:

I. hely. Varga Lőrinc Miskolc-Diósgyőri Ref. Isk.

II. hely, Szabó Júlia, Jósika Miklós Elméleti Líceum, Torda.

III. hely, Fazekas Csenge, Magvető Ref. Isk.

Különdíj: Pálúr Judit, Julianna Ref. Isk.

VII. korcsoport

I. hely, Tolnay Lea, Lónyay Utcai Ref. Gimn.

II. hely, Nagy Adél, Magvető Ref. Isk.

III. hely, Matuska Lilla Kincső, Arany János Ref. Isk.

Különdíj: Petró Csaba, Miskolc-Diósgyőri Ref. Isk.

VIII. korcsoport

I. hely, Kakucs Katalin, Gödöllői Ref. Gimn.

II. hely: Szőke Simeon Károly, Baksay Sándor Ref. Isk.

III. hely, Krasznai Zsófia, Szentendrei Ref. Gimn.

Különdíj: Kakucs Katalin, Gödöllői Ref. Líceum.

A CSOPORTOS ÉNEKVERSENY EREDMÉNYE

I. hely: Gárdonyi Zoltán Ref. Iskola, Biharkeresztes.

II. hely: Lónyay Utcai Ref. Gimnázium, Budapest.

III. hely: Szentendrei Református Gimnázium, Szentendre.

Az eredményhirdetés és a díjkiosztást követően a verseny szakmai értékelését a zsűri szóvivője, Draskóczy Balázs, zenetanár, egyházzenesz mondta el.

Liszt Ferenc: Genfi harangok c. művét – Kovalszki Mária zongoraművész, a zsűri tagja adta elő.

Ezt követően Horgos Vilmos, a fasori Julianna Református Általános Iskola Igazgatója köszönetét nyilvánította Béres Ferencné Erzsébet asszonynak, hogy jelenlétével megtisztelte a versenyt, minden részt vevő diáknak, hogy felkészült és eljött a versenyre, minden felkészítő és kísérő tanárnak áldozatos munkájáért, a zsűri tagjainak, akik vállalták és lelkiismeretesen teljesítették nehéz és felelősségteljes feladatukat, a segítő Juliannás diákoknak, akik szabadnapjukat feláldozva dolgoztak azért, hogy mindannyian otthon érezzük magunkat, a közreműködő zeneművészeknek, hogy előadásukkal megörvendeztettek minket, a Fasori Református Gyülekezetnek és Somogyi Péter lelkipásztornak, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a templomot és Isten ígéjével szolgált közöttünk, valamint a rendező tanároknak és az iskola technikai dolgozóinak, áldozatos munkájukért.

Az ünnep befejező szakaszában az első díjasok énekeltek. A hálaadó imát Somogyi Péter lelkipásztor mondta, majd áldás következett.

Az Országos Béres Ferenc Ének Versenyről az volt az általános vélemény, hogy a gyermekek a gyönyörűséges dallamokat magas színvonalon, mély átéléssel és kiemelkedő muzikalitással adták elő.

SZABOLCSI HUBERTNÉ Ovis találkozó a vecsési Czövek Olivér Református Óvodában

Halló, Sünis, hol vagy, felelj?
Halló, Sünis, hallasz, felelj!
Bármerre vitt utad, hív az óvoda,
Szívedben Sünis vagy, ne feledd soha!

Ezekkel a rigmusokkal hívtam a Süni csoportosokat augusztus 27-én a Czövek Olivér Református Óvodában sorra kerülő Süni Találkozóra. Régóta dédelgettem magamban ezt az elképzelést, s időszerűvé tette végleges távozásom arról a pályáról, melynek

mindennapos hiányát bizonyára sokáig fogom még érezni. E rendkívüli és nem éppen megszokott, szinte semmiféle hagyománnyal nem bíró rendezvény talán nem éppen a legjobbkor került megrendezésre – bár se közelben, se távolabb más, jobb időpontot ezúttal nem találtunk –, hiszen a ragyogó nyári napsütést sokan kihasználták még utoljára iskola- és munkakezdés előtt, ennek ellenére mégis sokan eljöttek. Az óvoda részéről két dadus néni segédkezett az eseményen, és meghívott vendégként a volt óvó néni, Lili néni és a volt dadus néni, Olgi néni, valamint Dömötör Norbert tiszteletes úr a feleségével.

Mégis, mi indított engem egy ovis találkozó megszervezésére? Olykor-olykor össetalálkozom volt óvodásaimmal az utcán, üzletben és elámulok a jól észrevehető változáson, s nagyon kíváncsivá tesz, vajon mi lehet a többiekkel? Egy ilyen találkozás nagyon jó alkalom arra, hogy közelebbről tudakozódjunk egymás foglaltságáról, milyen gondok, örömek foglalkoztatják a volt óvodásainkat, egyáltalán hogyan alakult kis életük? Különösen fontosnak érzem ezt egy egyházi óvodában – kiemelt tekintettel a mai létezés kaotikus körülményeire –, ahol a törődést, egymás számontartását is kötelességemnek tartottam munkámban.

Ezen a szombati napon hamarabb érkeztem, hogy mire jönnek a vendégek, már mindennel készen legyek. Örömemre két munkatársam, Bujáki Edit néni és Vadásziné Kollár Rózsika néni, mint mindig, most is mellém álltak, és a munka nehezét a vállukra vették. Pintér Lászlóval, aki a hangosítást készítette el számunkra, szinte egyszerre érkezünk a bejáratához. Három óra felé már izgatottan nézegettünk az ajtó felé és szaladtunk fogadni a vendégeket. De micsoda vendégeket! Alig hittünk a szemünknek, mikor felismertünk egy-egy volt ovist! Leginkább a szem, a lélek tükre segített ebben. Nagylányok és nagyfiúk léptek be az ajtón, s miután a magukkal hozott innivalót és süteményeiket letették a közös asztalra, nem győztük őket körbeörvendezni. Egy-egy fiú kissé feszengve nyújtotta át virágcsokrát, ahogy az illik egy hölgynek, s én elfogódottan vettem át: „Már ezt is tudják!” – gondoltam jóleső érzéssel.

Időre megérkezett Dömötör Norbert tiszteletes úr és felesége, s ekkor kezdetét vette egy kis áhítat. Méltó nyitánya volt a találkozásnak. Voltak, akik feszengtek, és voltak, akik nyugodtan, jóleső érzéssel ültek a templom padjaiban, s énekelték velem a régről ismert dalt. Tudom, hogy soha nem fognak nyomtalanul elmúlni a Czövek Olivér Református Óvodában töltött évek, különösen nem, ha mi is teszünk érte valamit, akárha úgy is, hogy néha vissza- visszahívjuk őket egy ilyen találkozóra.

Az áhítat után odakint, a kellemes időben az együttléneklés után néhányan kis alkalmi műsorral, hangszeres játékkal, bűvészmutatvánnyal lepték meg pajtásaikat. Ezt követően csapatokba szerveződve, egy-egy csapatkapitány vezetése alatt hat állomáson kellett játékos feladatokat megoldaniuk. Egy állomás vezetését kapta meg Papp Zsófi, aki balesetet szenvedett lába miatt inkább a nyugalmasabb ülést választotta. Igen talpraesetten látta el feladatát. A többi állomáson meghívott vendégeink, Lili néni, Olgi néni, és a találkozó sikeres megszervezésében segítséget nyújtó Rózsika néni és Edit néni vállaltak szolgálatot. A gyermekek nagyon komolyan vették feladataikat, a kicsinyeket Molnár Zsófia irányította kézen fogva.

Végezetül az ebédlőben elfogyasztottuk a süteményeket, innivalókat. Már 6 óra is elmúlt, de alig-alig csökkent a létszámunk. Egy óvatlan pillanatban megkérdeztem Edit

nénit: „Hogy látod, sikerült?” „Hát nem látod, haza sem akarnak menni!” – volt Edit néni válasza.

A két dadus néni a szülők segítségével mindent helyreigazítottak, majd amikor erősen megfogyatkoztunk létszámban, fel is mostak, hogy a másnapi istentiszteletre minden készen álljon.

Két kislányt kivittem autóval a gyáli vasútállomásra, mert ők Felsőpakonyon laknak és igen körülményes a közlekedés hazafelé. Amíg a vonatra vártunk, hosszasan beszélgettünk. „Krisztina! Jól éreztétek magatokat?” „Én jól. Csak rövid volt. Maradtam volna még este 8-ig is!” „Én még egy évig is szívesen lettem volna!” – szólalt meg a testvére a hátsó ülésen. Jót mosolyogtunk rajta. Majd megérkezett a vonat, s megvártam, míg felszálltak rá. A kisebbik gyorsan az ablakhoz szaladt, hogy integetni tudjon. A nagyobbik még utánam kiáltott: „Aztán, Lujza néni vigyázzon magára!”

Kissé elérzékenyültem. Igen, most már lassan énám kell vigyázni, ahogy én vigyáztam rájuk. A szerepek felcserélődnek, ahogy váltjuk egymást a létben. Ez már többet, mint óvónő-gyermek viszonyt sejtet. Ezen a ponton lélek találkozik lélekkel. A lassan távozó a még maradóval, a még kiteljesedés előtt állóval. Egy olyan lélekkel, aki már sejt is valamit abból a felelősségből, amivel Isten felruházott mindannyiunkat egymás iránt, s amiről már oly sokan megfeledkeztek. E találkozó lélekfelemelő élményét Isten kegyelméből magukkal vihették mindazok, akik ezt az egy nyári délutánt, akár szabadságukból is teljes szívvel feláldozták egymás viszontlátására. Köszönöm Istennek és mindnyájatoknak, akikkel ebben osztozkodhattam. Hogy lesz-e ennek folytatása, az már az utánam maradottakon múlik. De nektek, drága volt és jelenlegi Sünisek még utoljára ezt üzenem:

Sünisek, sünisek, kicsik és nagyok,
tudjátok, hogy ti már Jézusé vagytok?
Keskeny úton és szűk kapun járjatok,
hitetekben nőjete, viruljatek!
Sünisek, Sünisek, kicsik és nagyok,
Istennek áldása legyen rajtatok!

E számunk szerzői

ÁBRÁM TIBOR

igazgató, Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon, Miskolc

BOTOS IMOLA

pszichológus-tanár, Szatmárnémeti Református Gimnázium, Szatmárnémeti

DR. BÖLCSKEI GUSZTÁV

a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, az MRE Zsinatának lelkes elnöke, Debrecen

CSÜLLÖG FERENC

tanító-hittanoktató, Magvető Általános Iskola és Hajnalcsillag Óvoda, Gyula

DÉNES ANNAMÁRIA

igazgatóhelyettes, Karácsony Sándor Református Általános Iskola és Óvoda, Budapest

FAZEKAS LÁSZLÓ

püspök, Komáromi Egyházmegye, Komárom

FEDOR TIBOR

a Közigazgatási Minisztérium Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatok Államtitkárságának főosztályvezetője, Budapest

DR. FODORNÉ DR. NAGY SAROLTA

docens, Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak

DR. HUSZÁR PÁL

a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnoka, az MRE Zsinatának nem lelkes elnöke, Veszprém

KÁLLAY ENIKŐ

vallástanár, Apáczai Csere János Líceum, Kolozsvár

KARI SÁNDORNÉ

intézményvezető, Szivárvány Református Óvoda, Berettyóújfalu

LENKEYNÉ TELEKI MÁRIA

lelkipásztor, Paks

NAGYPÁL JULIANNA

tanár, Kiss Bálint Református Általános Iskola, Szentés

NIETHAMMER ZOLTÁN

tanár, Kiss Bálint Református Általános Iskola, Szentés

NYÍRI DÁNIEL

tanár, Kiss Bálint Református Általános Iskola, Szentés

DR. OROSZ ILDIKÓ

elnök, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász

PAPP KORNÉL

irodavezető, MRE Zsinatának Oktatásügyi Irodája, Budapest

PÉK LÁSZLÓ

a Szlovákiai Magyar Pedagógus Szövetség elnöke

RÉPÁS ZSUZSANNA

helyettes államtitkár, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkárságának vezetője, Budapest

SEBŐK ATTILA

igazgató, Tompa Mihály Református Gimnázium, Rimaszombat

DR. SZABÓ ISTVÁN

a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke, Budapest

SZABÓ VIRÁG

lelkipásztor-tanár, egyházmegyei katechetikai előadó, Sárszentmihály

SZABOLCSI HUBERTNÉ

óvodapedagógus, Vecsés

SZÉPLAKI KÁLMÁN

tanár, Budapest

SZIGETI LÁSZLÓ

a Magyar Koalíció Pártja oktatási és kulturális alelnöke, Párkány

SZŰCS ÉVA

osztályvezető Királyhágómelléki Református Egyházkerület, Katekétikai Ügyosztály, Nagyvárád

TH DR. SZÉNÁSI LILLA

lelkipásztor, Martos

TÓTHNÉ BALKÁNSZKI MÁRA

a Kárpátaljai Református Egyházkerület Tanügyi Bizottságának tagja, Nagyberég

TÓTHNÉ DANISOVSZKI ÁGNES

igazgatóhelyettes, Kunhegyesi Református Általános Iskola, Kunhegyes

ZÁN FÁBIÁN SÁNDOR

a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke, Beregszász

Közlési feltételek a Magyar Református Nevelésben

A Magyar Református Nevelést negyedévente közel 80 oldal terjedelemben jelentetjük meg, a korábbi évek gyakorlatát követve tematikus számokban egy-egy átfogóbb témát járunk körül, tanulmányok írására igyekszünk olyan szerzőket felkérni, akik amellet, hogy a maguk szakterületén kiváló szakemberek egyszersmind a keresztyén szellemiséget is fontosnak tartják. A tematikus tanulmánygyűjtemény mellett minden lapszámban helyet adunk a református nevelés aktuális kérdéseinek, keressük és várjuk intézményeink híradásait belső életükről, innovációikról. Természetesen szívesen veszünk minden olyan cikket, mely a keresztyén neveléshez kapcsolódik, ezeket folyamatosan publikáljuk Múltidéző, Pedagógus identitás, Pedagógiai műhely, Jó gyakorlat és Aktuális rovatainkban.

Szeretnénk, ha a Magyar Református Nevelés az elmúlt évek hagyományaihoz méltóan továbbra is az egyik legfontosabb tájékozási pontja lenne azoknak, akik a református oktatás-nevelés történetével és aktuális kérdésével közelebbről is szeretnének megismerkedni.

A PUBLIKÁCIÓK FORMAI KÖVETELMÉNYEI

- A kéziratot doc vagy rtf kiterjesztésű fájlban kérjük eljuttatni a szerkesztőségbe.
- A cikk elé kérjük feltüntetni a tanulmány címét, a szerző(k) nevét, munkahelyének pontos megnevezését, e-mail címét és levelezési címét.
- Szövegtest: 12-es betűméret, Times New Roman, minimális szövegformázással.
- Lábjegyzetek:
 - Könyv esetén:
 - Boldizsár Ildikó: *Mesepoétika. Írások mesékről, gyerekekről, könyvekről.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004. 13-14.
 - Gyűjteményben, periodikában megjelent tanulmány esetén:
 - Lovász Andrea: *A mesélő ember.* In: Közelítések a meséhez. Szerk: Bálint Péter, Didakt, Debrecen, 2003. 33.
 - Internetes hivatkozás esetén:
 - Bódis Zoltán: *Mese és szakralitás.* <http://www.jamk.hu/ujforras/040214.htm>. 2007. 09. 11.
- Irodalomjegyzék a szerzők ábécérendjében készüljön a lábjegyzetnél megadott szempontok szerint.

A képeket nagy felbontásban mellékelve kérjük, a szövegben csupán jelölve legyen a képfájl nevével (pld. pedagogus.jpg helye).

KÖVETKEZŐ SZÁMAINK TARTALMÁBÓL:

Határaink A szülő kötelessége Lelki kérdések keresztyén iskolákban

ELŐFIZETÉS 2011-re

Lapunk 2011-ben is 4 számban jelenik meg. Reményeink szerint a lap könyvesbolti és egyházi iratterjesztési forgalomban is hamarosan beszerezhető lesz.

Lapunk 2011-es számai megrendelhetőek az alábbi rendelőlapon.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Magyar Református Nevelés című pedagógiai szaklap 2011. évi alábbi számait:

2011/1	505 Ft/pld	 példány
2011/2	505 Ft/pld	 példány
2011/3	505 Ft/pld	 példány
2011/4	505 Ft/pld	 példány
2011-es teljes évfolyam előfizetése	2020 Ft	előfizetés

A számlát átutalással – csekken való befizetéssel egyenlítem ki. (Kérjük aláhúzni).

Megrendelő neve:

Szállítási cím:.....

Számlakérő neve:

Számlakérő címe:.....

Cégszerű aláírás:

Magyar Református Nevelés

XI. évfolyam 1. szám

A tartalomról

Kerekes Szabolcs
A tinédzsermunka közösségépítés nem pedig alkalmak

Dr. Hésser Gábor
A pubertáskor jellemzői és a konfirmáció lehetőségei

Ursányiné Dr. Pécsi Rita
Mit tehet és tegyen egy nevelő,
ha valóban formáltni akarja a személyiséget?

Sőreg Norbert
„Vizuális világ” – konfirmáció és szemléltetés

Szenci Andrea
Közösségépítőközösségetrendő jellekkel sendiálkorkorban

Miklós László Mária – Miklós Zoltán
Gyülekezeti hadifüls – Tanárság és közösségteremtés

László Ákos
A zene az kell, avagy az éneklés szemszögéből

Cs. Szabó Sándor
Fiatalok, egyház, dráma és néhány gondolat

Orsolya Zoltán Zsófi
Dvátárányzatok, kihívások és veszélyek
a mai fiatalok közösségeiben

Szenci Szabolcs
Virtuális vagy valóság?

Bölcsöfői András
Level Violettának

Fiatalok az egyházban

Magyar Református Nevelés

XI. évfolyam 2. szám

A tartalomról

Mirkus Gábor
Mihé fogunk?

Dr. Barany Károly
Gondolatok a nevelés céljáról és eszközzeiről

Visszatérés a közösséghez
Interjú Dr. Hoppál Péterrel

Szárm és teher – összefoglaló a kötetről
Oktatáspolitikai ígéretek pártprogramok tükrében

Fodoré Alonczy Margit
Hogyan közelítsünk a tizenévesekhez?

Sámez Péterné
Rendzeletlen család hitteiből érkező gyerek
nevelése és „kezelése” az internétumban

Perjessy-Horváth Barnabás
A Kollégium Blues mint iskolagén

Dr. Kis Médea
A gyülekezeti énekléstől – szubjektív

Moncz Anikó
„Tessék mondani, tegezhetlek?”

Lévai Dóra
Digitális taneszközök használata az oktatásban

Jane Haining emlékezete

Elmúlt nyolc év

Magyar Református Nevelés

XI. évfolyam 3. szám

A tartalomról

Tehetség és kompetencia a Bibliában
Dr. Kodácsy Tamás

Tehetég gondozás Magyarországon 2010-ben
Dr. Balogh László

Értékek és tehetség a mai iskolában
Dr. Csermely Péter

Tehetég gondozás – országos
és nemzetközi kitekintés
Sarka Ferenc

Lehet-e mindenki tehetséges?
Szenci Andrea

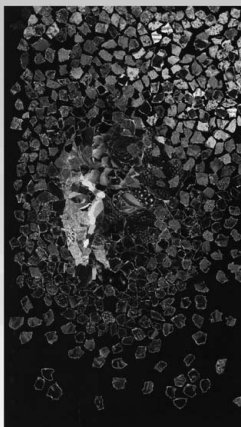
Hagyomány és jelen a Bethlen Gábor
Református Iskolában Törökzentmúzeum
Virágné Katona Zsuzsanna

A rajztárgyat szerepe és lehetőségei
a pedagógiai munkában
Dr. Vass Zoltán

A vizuális nevelés lélektől kékig
B. Tóth Klára

Vizuális nevelés a tantervtárgyakban
Dr. Somodi Róbert

Árt-e a hitnek a bibliatudomány?

Tehetség és kompetencia

Magyar Református Nevelés

XI. évfolyam 4. szám

A tartalomról

Biblia és modern pedagógia
Dr. Heltai Miklós

Karácsony Sándor nevelésméltetének korszerűsége
Dr. Györfi L. János

Református nevelés – áldás a gyermeknek
és a társadalomnak
Drs. Evert Blaauwendraat

A pedagógia XXI. századi reformjának szükségessége
Dr. Szenci Árpád

A pedagógus létikái vonatkozásai
Györgyiné Dr. Koncz Judit

Bemutatók a kolozsvári
Református Montessori Iskola
Tordai-Szós Kata

A székesyudat helyi gimnázium
a 18. század második felében
Dr. Kolumbán Vilmos József

Interjú Kálmán Attila iskolagazgatóval

A kabai metecor
Török István

Pedagógia a XXI. században